

Otthonom Erdély

Esszé-, rajz- és
fotópályázat

MCSZESZ
2023

Otthonom Erdély

**Esszé-, rajz- és
fotópályázat**

**MCSZESZ
2023**

Otthonom Erdély

**Esszé-, rajz- és
fotópályázat**

Temesvár, 2023

*Az Otthonom Erdély Online Kiadvány megjelenését
támogatta:*

Kiadja a Magyar Civil Szervezetek Erdély Szövetsége

Projektkoordinátor, szerkesztő: **Bodó Barna**
A kötet társszerkesztője: **Incze Erika**

A Magyar Civil Szervezetek Erdélyi Szövetsége
pályázati felhívása az
Otthonom Erdély
témakörében készült irodalmi, grafikai és fotóalkotások beküldésére

A pályázat célja: reprezentatív és értékes alkotások szülessenek a következő témákban:

Szülőföld

Közösség

Identitás

Értékeink – természeti és szellemi

Kötődéseink.

Pályázhat: minden erdélyi magyar középiskolás (14-18 életévek között), önállóan elkészített pályamunkával.

A pályázat részletei:

Nevezési díj: nincs.

Csak az életkori kereteknek megfelelő egyéni pályázó munkáját fogadjuk el.

A pályamunkákat jpg/pdf formátumban kell beküldeni a kapcsolattartó személynek a következő kategóriákban:

Irodalom: (kis)esszé, publicisztika – terjedelem 5000-10000 karakter között.

Grafika, rajz: a témakörbe illeszkedő – pályázóként maximum 2 munka.

Fotó: a témakörbe illeszkedő természet-, tájfotó, városi- és épületfotó, portréfotó, sportfotó, művészfotó – pályázóként maximum 3 alkotás.

A zsűrizés előtt és alatt a pályázók neve titkos.

A beérkezett munkákat 3 (irodalmi, képzőművészeti és fotóművészeti) szakmai zsűri bírálja el és dönt a díjak odaítéléséről. A zsűrik tagja a MCSZESZ képviselője is.

A legjobbnak ítélt munkák felkerülnek az erre a célra kialakítandó internetes oldalra és a MCSZESZ fészbuk oldalára.

Díjazás: kategóriánként kiosztásra kerül

1. díj: 900 lej

2. díj: 300 lej

3. díj: 100 lej.

A pályamunkák benyújtása:

Villámposta: civilkv@gmail.com

Határidő: 2021. november 13.

Eredményhirdetés: 2021. december 11.

További információk:

Villámpostán: civilkv@gmail.com

Telefonon: 0787-311117

Kapcsolattartó személy: Incze Erika

A pályázat leírása

Az Otthonom Erdély esszé-, rajz- és fotópályázat 2021 októberében került meghirdetésre. A pályázatra 14-18 év közötti erdélyi magyar középiskolás diákok pályázhattak önállóan elkészített pályamunkával. A pályázatra 114 diák küldött be pályamunkát.

Pályamunkák a következő megyékből érkeztek: Arad megye, Bihar megye, Hargita megye, Kolozs megye, Kovászna megye, Maros megye, Máromaros megye, Szatmár megye, Temes megye. Dicséretes az a tény, hogy mennyire változatos módon próbálták megfogni a versenyzők a téma lényegét: mit jelent számukra Erdély és hogyan lehet ezt egyetlen képbe vagy rajzba tömöríteni, miként lehet mindezt egy esszében megjeleníteni.

Beküldött pályamunkák:

- Esszé – 19,
- Rajzok, grafikák – 28,
- Fényképek – 67 pályázó, összesen 181 munka.

A beküldött pályamunkák névtelenül, anonim módon kerültek a szakmai zsűrik elé.

Zsűrizés:

A zsűri számára nem volt egyszerű feladat kiválasztani a legjobb pályamunkákat, hiszen nem lehet rácsesztnek megfelelően pontozni, értékelni például fényképeket vagy rajzokat. Ebben a két kategóriában feltevődött a kérdés: mit keresünk, értékelhetünk a képekben és a rajzokban? Elsősorban a téma és a kép/rajz közötti megfelelést, a kapcsolatot.

A tájképek például csodálatosan megragadják az erdélyi táj sajátosságát, egyediségét. Megragadó az a fénykép, ahogyan megdobban a szív, amikor az „ezeréves” határon át belépünk Erdélybe, amikor hazaérünk. Hiteles a kissé ködös, havas táj, a csiki hideg, amely a Gyimeseken túl vár reánk. Ugyanígy otthont jelent a messziről feltűnő, piros tetejű, fehér falú templom, hazatérésünk biztos pontja.

Ezért is örvendetes a cél, a kezdeményezés, mely e pályázat során megvalósult: a fiatalok figyelmét olyan motívumok megfogalmazására irányítani, mint a szülőföld képi elemei, jelképei, szimbólumai. A népművészeti formák, az épített örökség, a természeti elemek és kulturális sztereotípiák tárháza számos pályamunkáról visszaköszönt. A beérkezett pályamunkák mondanivalója, megfogalmazása, technikája és kivitelezése is széles skálán mozgott – rajz kategóriában például az egyszerű grafitceruzától a színes akrilfestményig.

Az Otthonom Erdély címválasztás széles lehetőségei között azt tapasztalhattuk, hogy a pályázók nehezen tudtak alkotó módon, önállóan eligazodni. Azonban nagyszerűen megfogták a téma lényegét a díjazott pályázók, bizonyítva azt, hogy akár a másodperc töredéke is elég megragadni otthonunkat, Erdélyt.

Zsűrik összetétele:

Esszé kategória: Cseke Péter író, riporter, szerkesztő; Vajda Anna Noémi Páskándi-díjas író, szerkesztő; Bodó Barna közíró, szerkesztő, projektvezető.

Rajz, grafika kategória: Murádin Lovász Noémi festőművész, grafikus, rajztanár; Szűcs Enikő-Erzsébet grafikus, formaművész, egyetemi adjunktus; Bodó Barna közíró, szerkesztő, projektvezető.

Fotó kategória: Horváth László fotóművész; Kiss Ferenc természetfotós, tanár; Bodó Barna közíró, szerkesztő, projektvezető.

Eredmények:

Esszé kategóriában két első, egy második és egy harmadik díj mellett két dicséretet és egy különdíjat is kiosztott a zsűri. Érdemes kiemelni, hogy a díjazott esszék mellett még bőven maradtak közlésre érdemes szövegek.

Rajz kategóriában két első díj, két második díj és egy harmadik díj került kiosztásra.

Fotó kategóriában a zsűri két első díjat, egy második díjat és egy harmadik díjat osztott ki, illetve három dicséretet. A díjazott hét kép közül négy tájkép, három pedig személyekre összpontosít.

A díjazott pályázók (I., II., III. díj) pénzjutalomban részesültek, továbbá a pályázaton résztvevő diákok könyvcsomagot kaptak. A beküldött pályamunkákból állítjuk össze ezt a kiadványt.

A pályázat díjazottjai

Esszé kategória

I. díj:

Boldis Zsuzsanna

Életkor: 17 éves

Település: Marosvásárhely, Maros megye

Oktatási intézmény: Bolyai Farkas Elméleti Líceum

Esszé címe: Kötődéseim Szülőföldemhez

Stan Lilla-Aliz

Életkor: 18 éves

Település: Temesvár, Temes megye

Oktatási intézmény: Bartók Béla Elméleti Líceum

Esszé címe: Temesvár már csak ilyen

II. díj:

Farkas Norbert

Életkor: 18 éves

Település: Szövérd, Maros megye

Oktatási intézmény: Szász Adalbert Sportlíceum

Esszé címe: Otthonom Erdély. Szülőföldem Szövérd

III. díj:

Fekete Bernadett Emőke

Életkor: 14 éves

Település: Érmihályfalva, Bihar megye

Oktatási intézmény: Érmihályfalvi Zelk Zoltán Általános Iskola

Esszé címe: Otthonom, Erdély

Dicséret:

Kopacz Melánia

Életkor: 15 éves

Település: Simonyifalva, Arad megye

Oktatási intézmény: Csiky Gergely Főgimnázium

Esszé címe: Otthonom, Erdély

Kátai Tímea- Zsófia

Életkor: 17 éves

Település: Nagyzerind, Arad megye

Oktatási intézmény: Csiky Gergely Főgimnázium

Esszé címe: Gyönyörű szülőföldem

Különdíj:

Kalányos Szabásztján

Életkor: 16 éves

Település: Sepsiszentgyörgy, Kovászna megye

Oktatási intézmény: Plugor Sándor Művészeti Líceum

Esszé címe: Otthonom Erdély

Rajz kategória

I. díj:

Lázár Éva

Életkor: 18 éves

Település: Ozsdola, Kovászna megye

Oktatási intézmény: Bod Péter Tanítóképző

Felkészítő tanár: Barabás Ágnes

Pozsár Cynthia-Médea

Életkor: 15 éves

Település: Nagyvárad, Bihar megye

Oktatási intézmény: Ady Endre Elméleti Líceum

II. díj:

Konya Delinke Erzsébet

Életkor: 17 éves

Település: Szőkefalva, Maros megye

Oktatási intézmény: Andrei Bârseanu Elméleti Líceum

Pápai RenátaPatricia

Életkor: 16 éves

Település: Szinérváralja, Máramaros megye

Oktatási intézmény: Németh László Elméleti Líceum

Felkészítő tanár: Deák Orsolya-Boglárka

III. díj:

Nagy Edina Adrienn

Életkor: 15 éves

Település: Mezőpanit, Marosmegye

Oktatási intézmény: II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Teológiai Líceum

Fotó kategória

I. díj:

Osváth Eszter-Ágnes
Életkor: 17 éves
Település: Harasztkerék, Maros megye
Oktatási intézmény: Elektromaros Technológiai Líceum
Fotó címe: Mi van a kanyar után?
Hely: Gyimesek, Gyimesi tető, szerpentinek
Időpont: 2020.12.30
Gép: Canon EOS 1300D+Canon EF 75-300 mm objektív

Máthé Botond

Életkor: 14 éves
Település: Csíkszereda, Hargita megye
Oktatási intézmény: Nagy István Művészeti Líceum
Fotó címe: Aki sziklára építette házát
Hely: Csobotfalva, Hargita megye
Időpont: 2021. június 25.
Gép: Coolpix L820, Nikon

II. díj:

Pataki Rebeka
Életkor: 16 éves
Település: Tordatúr, Kolozs megye
Oktatási intézmény: Kolozsvári Református Kollégium
Fotó címe: Székelykő tetejéről a világ
Hely: Torockó
Időpont: 2021 október
Gép: Telefon

III. díj:

Józsa Noémi
Életkor: 16 éves
Település: Szilágybagos, Szilágy megye
Oktatási intézmény: Simion Bărnutiu Főgimnázium
Fotó címe: Szilágybagos kilátó
Időpont: 2020.05.10.
Gép: Canon 1200D

Dicséret:

Lázár Ottilia
Életkor: 16 éves
Település: Bardóc, Kovászna megye
Oktatási intézmény: Dr. Palló Imre
Művészeti Líceum
Fotó címe: Kopjafa faragás
Hely: Székelyszáldobos
Időpont: 2021.11.08
Gép: Canon fényképezőgép

Székely Sára-Mária

Életkor: 17 éves
Település: Csíkszépvíz, Hargita megye
Oktatási intézmény: Szegedi Karolina Iskola
Fotó címe: A mindentlátó madár
Hely: Csíkszépvíz
Időpont: 2021. október vége
Gép: Nikon B700 fényképezőgép

Kiss Bence

Életkor: 16 éves
Település: Margitta, Bihar megye
Oktatási intézmény: Horváth János Elméleti
Líceum
Fotó címe: Ősi értékek
Hely: Érköbölkút
Időpont: 2021. 11. 10
Gép: Canon 6d Mark II fényképezőgép és
egy 85 mm-es 1.8 as Canon objektív

Otthonom Erdély esszé-, rajz- és fotópályázat díjátadó programja

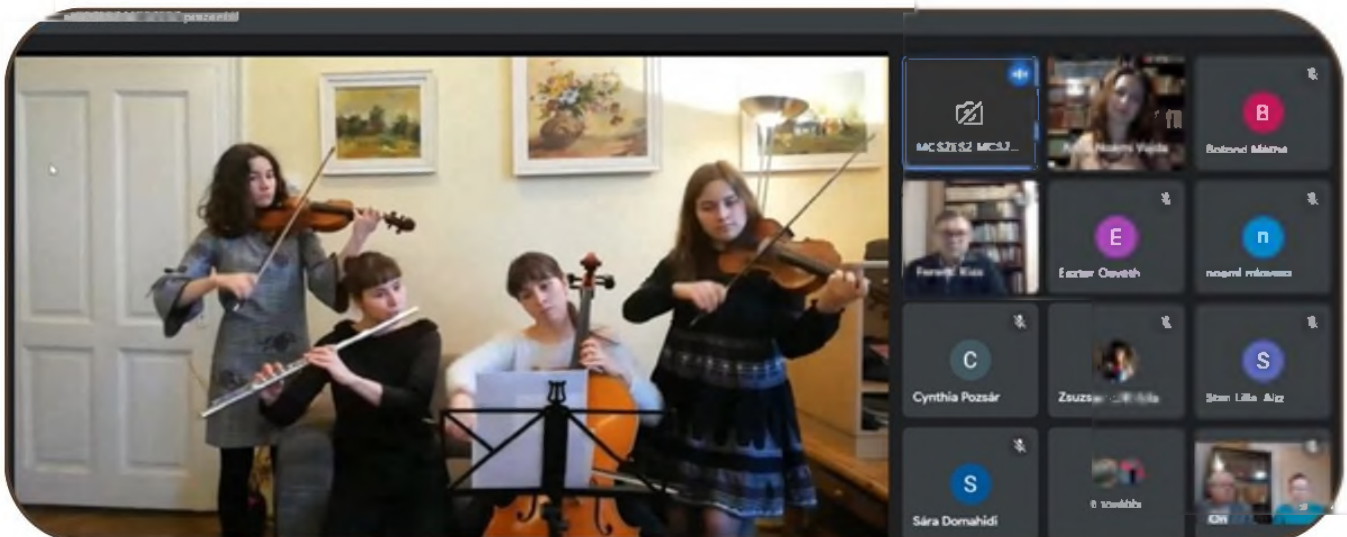
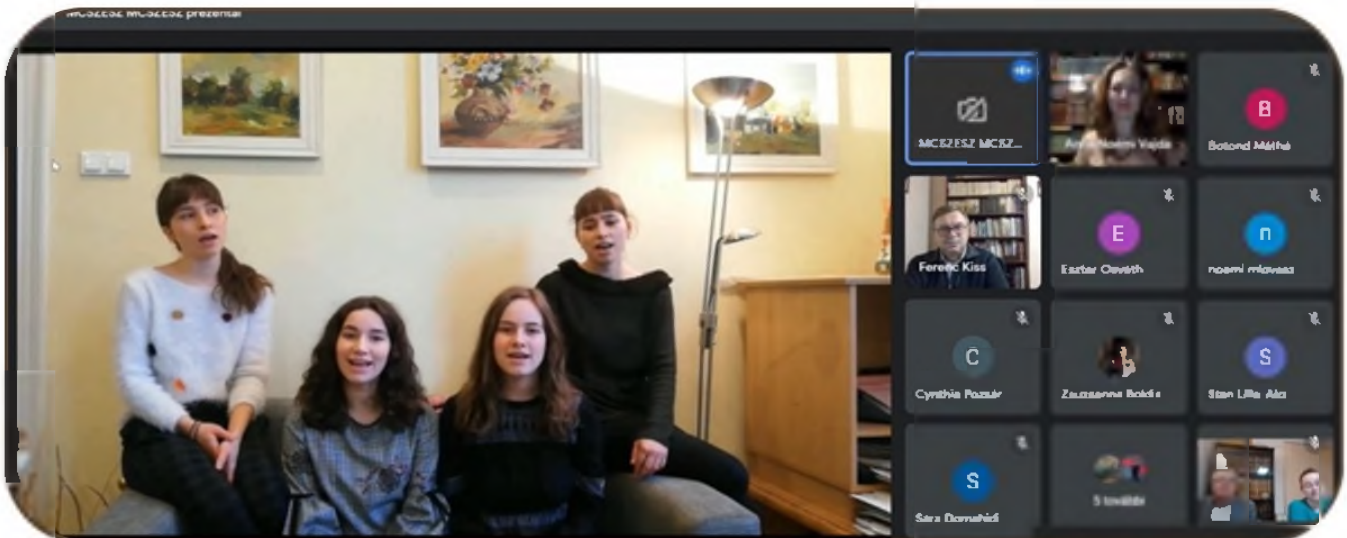
- *A díjátadó megnyitása, köszöntők* - Dr. BODÓ BARNA, MCSZESZ elnök köszöntő beszéde
- *Zsűri értékelése* - mindhárom kategória esetében egy-egy zsűri-tag értékeli az adott kategóriában beküldött pályamunkákat:
 - A zsűri képviselője kategóriánként:
 - VAJDA NOÉMI – esszé kategória
 - MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI – rajz kategória
 - KISS FERENC – fotó kategória
- *Díjátadás virtuálisan* – A díjakat átadja INCZE ERIKA, MCSZESZ irodavezető.
 - Esszé kategóriában az első díjasok felolvassák esszéjüket.
 - Rajz kategóriában az első díjasok bemutatják rajzukat.
 - Fotó kategóriában az első díjasok bemutatják fotóikat.
- *Domahidi testvérek előadása:*
 - DOMAHIDI ZSUZSA- fuvola, marosvásárhelyi Állami Filharmónia fuvolistája,
 - DOMAHIDI KATA - nagyváradi Állami Filharmónia csellistája,
 - DOMAHIDI SÁRA - kolozsvári Gheorghe Dima Zeneakadémia 2. éves hallgatója hegedű szakon,
 - DOMAHIDI ANNA - marosvásárhelyi Művészeti Líceum 9. osztályos mélyhegedű szakos tanulója.
 - Előadásuk programja:
 - Gustav Holst: **In the Bleak Midwinter**
 - **Hazám hazám** kezdetű népdal feldolgozása
 - Református énekeskönyv **491. zsoltár**ának hangszeres feldolgozása.

Online díjátadó időpontja: 2022. jan. 19, szerda, 17:00 óra.

Zenei program

A pályázat online díjátadó ünnepségére 2022. január 19.-én került sor. A díjátadó ünnepélyességét a Domahidi testvérek koncertje biztosította.

Domahidi Zsuzsa, a Marosvásárhelyi Állami Filharmónia fuvolistája, Domahidi Kata, a Nagyváradai Állami Filharmónia csellistája, Domahidi Sára, a kolozsvári Gheorghe Dima Zeneakadémia 2. éves hallgatója hegedű szakon és Domahidi Anna, a Marosvásárhelyi Művészeti Líceum 9. osztályos tanulójának csodálatos előadása.

Bodó Barna megnyitja az ünnepséget

Megkérdik az emberfiát ismeretlenek, de olykor ismerősök is: hová való?

Ha engem kérdeznek, többnyire egyből azt válaszolom: erdélyi.

Ugyanis gyermekkorom éveit más városban töltöttem, mint ahol tanultam és ahol azóta is élek. Mindkettő része Erdélyünknek.

Erdély – benne van minden, amit számomra fontos és üzenetes.

A tájak: gyönyörűek.

A helyek: visszavárók.

A történelem: sokrétű és gazdag.

Az emberek: na itt volna némi elvárásom, de ha valaki szintén erdélyinek mondja magát, akkor hitem szerint akkor is van bennünk közös, ha más-más nyelvet beszélünk.

Szóval: Otthonom, Erdély

Pályázatot hirdettünk – és ma már biztosan tudom, jól tettük. A felhívásra annyian válaszoltak, hogy azt csak sikernek lehet mondani.

Természetesen kategóriák szerint eltérő számú versenyünkét küldtek be fiataljaink.

A 114 pályázó közül esszét küldött 19 tanuló, rajzot küldtek 28-an, fényképpel pedig 67-en pályáztak.

Ha megyék szerint nézzük meg a pályázókat, Kovászna, lánykori nevén Háromszék megyéből 38, Hargita megyéből 13, Marosból 13, Szilágyból 11, Aradból 10. Biharból 9, Kolozs megyéből 8, Máramarosból 3, Szatmárról 1 és Temesvárról 1 pályázó küldött munkát. Kaptunk Magyarországról is munkát, Szegedről és Pécsről, illetve egy kovásznai pályázó speciális iskolába jár. Be kell vallanom, hogy a Cerehard angol iskolatípussal eddig nem találkoztam. Négy megyéből (Brassó, Fehér, Hunyad, Beszterce-Naszód) – nem kaptunk anyagot, pedig egy 2020-as, szórványközösségek számára meghirdetett pályázatunkon nyertes pályamunkák is érkeztek ezekből.

Ugyanakkor külön ki kell emelni a kézdivásárhelyi Nagy Mózes Elméleti Líceumot, ahonnan 18-an jelentkeztek munkákkal. Többen a városból, de sokkal többen a környező településekről. Ha azt látom, hogy a párszáz lelkes Kézdiálmásról 2 pályázó is van, akkor biztosan állíthatjuk, érdeklődés és érdeklődő van – örülhetünk egymásnak. Még egy iskoláról mindenképpen szólnom kell, éspedig az aradi Csiky Gergely Főgimnáziumról, ahonnan 9 tanuló küldött pályamunkát.

Ha már a számoknál tartunk, a lány-fiú arány 68-46. Igen, kedves fiútársaim, úgy tűnik, a lányokban nagyobb a siker vágya. De azt is mondhatnám, jobban szeretnek megmérkőzni. 100 éve biztosan nem így volt.

Még egy kérdésről kell szólnom.

A pályázati kiírásban az első-második-harmadik díjakért ajánlottunk fel 900-300-100 lejeget. A díjazottak tudják, hogy több első díjas van, a pénzüsszeget elosztottuk. Van, akit zavar, hogy az egyes zsűrik az eredeti elképzelést felülírták. Vagyis az I díjakat megosztva adjuk ki. Megtehetette volna mindenik zsűri, hogy az I díjat nem adja ki. Ugyanis nem talált egy kiemelkedően jó munkát, viszont talált két közel azonos színvonalút. Megjegyzem: minden zsűri szuverén módon dönt, hogy a létező összeget miként ítéli oda. Szuverén módon – a beküldött munkák színvonala számít csupán. Nem az lett a döntés, ami különben felmerült, hogy nem lesz I díjas és lesz kettő II díjas, hanem kiadunk 2-2 első díjat és a pénzüsszeget elosztjuk. Volt olyan zsűritag is, aki a neki járó összeget felajánlva tette lehetővé újabb díjak kiosztását. Ugyanis a szabályzatunk szerint a díjakra kiosztható összeg adott volt, ezen nem tudtunk változtatni. A kereteken belül maradtunk és az volt a célunk, hogy minden arra érdemes munkát díjazzunk.

Minden díjazottnak gratulálunk, köszönjük a zsűrik munkáját. És Erikának is köszönet, hogy az egész versenyt összefogta és adminisztrálta.

A zsűrik összegző véleménye

Vajda Anna Noémi

Esszé és nem csak. Az esszé íze

Az esszéírás kicsit olyan, mint a szakácsmesterség. Lehet akár művészet is. Van, aki rutinosan főz. És sosem unja meg. Mint ahogy a körülötte levők sem. Mert mindig kitalál valami csavart, hozzáad valamit, amivel kilép a megszokottból. Van, aki mértékkel formabontó, s inkább a jól ismertet fejleszti tökélyre, a technikát. Van, aki felcsattan erre: Unalmas! Mert azt szereti, ha meglepik, a különleges ejti büvöletbe. Van, aki épp ellenkezőleg: mindig ugyanazt keresi, a nagymama főztjét, gyermekkora ízét. Ez a típusú befogadó köti ki: Az esszéírásnak pontos formai szabályai vannak, kérem szépen azokat pontról pontra betartani! Azzal szemben, aki azt mondja: Tessék csak velem egész nyugodtan rendelkezni, és meglepő gondolataikkal – formabontóan akár – gondolkodóba ejteni!

Mi, zsűritagok kicsit mindkettő voltunk – hárman. Külön értékeltük a témaválasztást, eredetiséget, önállóságot; külön a formai elemeket, felépítést, azt, hogy milyen alapokra épül a szöveg; illetve a stílust, a nyelvi megformáltságot, nyelvhelyességet.

A gondolkodás eredetiségére és a jó íráskészségre kaptuk fel a fejünket. Önző olvasó módjára azt szerettük leginkább, ha magával ragadott a szöveg. Sejthető: hárman nem mindig ugyanott estünk elragadtatásba.

A háromtagú zsűri – Cseke Péter, Bodó Barna velem együtt – nem volt éppen egységes. Ők ketten jól ismerik egymást, hasonló korúak, férfiak. Ennek ellenére nem volt különösebb vita tárgya az első helyezettekben való megállapodás. És az sem, hogy több a jó írás, mint azt feltételeztük. Szerencsésnek mondhatja magát az a javítóbizottság, amelynek nem nagyítóval kell keresnie a jó szövegeket, hanem a jó szövegek szorítják sarokba.

Na, de mi a jó? És lehetséges-e a legjobb? Az esztétikai ízlés esetében is végső soron az egyéni ízlés dönt. Mindez szubjektív és viszonylagos, ha nem is részrehajló. Ezért a legjobb helyett szerencsésebb a számomra legjobbról beszélni. Konszenzus esetén a számunkra legjobb(ak)ról. És gyorsan hozzátenni azt is, hogy a jó szövegek kiválogatása lehetséges, de sorrendbe állításuk nem feltétlenül örökérvényű. Így annak örültünk, hogy megszülethetett az az áthidaló megoldás, hogy két első, egy második és egy harmadik díj mellett két dicséretet és egy különdíjat oszthattunk ki. Azaz 5 díjazott esszét emelhattunk ki úgy, hogy még bőven maradtak közlésre érdemes szövegek.

A két első helyezett mellett időznék el. A temesvári diák, Stan Aliz-Lilla zsigerből ír. Érdemes lenne sokat olvasnia magyarul, szépirodalmat olvasnia, hogy leküzdje az imitt-amott felbukkanó nyelvi és helyesírási bizonytalanságokat; hogy szókincsét gazdagítsa; és főleg azért, hogy született szépírói tehetségét kibontakoztathassa. Ha ő érzésből ír, könnyedén – eszmefuttatása olyan volt, mint egy hegedűvirtuóz játéka –, a vásárhelyi Boldis Zsuzsanna ésszel ír: pontról pontra építette fel filozofikus gondolatait, olyannyira, hogy összetett mondataiban sem vezett el: egy-egy bonyolult mondat végén is emlékezett arra, hogyan indított. Következetes és pontos okfejtése végén azt jegyeztem le magamnak, hogy érdemes újraolvasni.

Az érdemek mellett fontos szót ejteni, mire vigyázzatok (esszé)írás közben. Íratlan szabályként értelmezzétek a nyelvhelyességet, a helyesírást és a világos központosítást. Az talán a legbosszantóbb, amikor egy kiváló esszében elírások és magyartalanságok nehezítik a szövegértést. Végül figyeljétek a műfaji sajátosságokra. Van, aki nem írt esszét. Nem esszét írt. Felvázolta szülőhelye jelentős szülötteit, épületeit, illetve rendezvényeit, vagy kiemelten egyet, miközben elmaradt az esszéírás lényege: elfelejtett hangot adni véleményének, érzéseinek. Ez az esszé lelke.

Otthonom Erdély – Rajzpályázat

Az igazat érteni, a szépet érezni, a jót gyakorolni kell.

Bolyai János

Szeretettel köszöntöm az online díjátadó kedves vendégeit, résztvevőit, kollegákat, szervezőket és nem utolsósorban titeket kedves gyerekek, fiatalok, mint a mai esemény főszereplőit.

Amikor megkértek, hogy mondjak pár szót, néhány gondolatot a mai díjazáson, kissé vonakodtam, de aztán eszembe jutott, hogy pár nap múlva, szombaton, január 22-én a Magyar Kultúra Napja. Gondolom, így nem véletlenszerű eme online díjátadás időzítése sem, hiszen a kultúrához napjainkban egyre szorosabban kapcsolódnak a vizuális termékek is. Hogy mekkora szerepe van a képi megfogalmazásnak, a vizualitásnak azt nem kell magyarázni, hiszen a 21. századot akár a vizualitás korszakának is tekinthetjük. Ránk gyakorolt befolyása elől senki nem tud kitérni. Determinálja a szemléletünket, gondolkodásunkat, ízlésünket, valamint értékítéleteinket egyaránt.

Alapfogalmakként a nézést és látást említeném. Nem mindegy viszont, hogy mit és hogyan látunk, hogy csak nézünk vagy látunk is egyáltalán. Ezért is öröndetes a cél, a kezdeményezés, mely e pályázat során megvalósult: a fiatalok figyelmét olyan vizuális motívumok megfogalmazására irányítani, mint a szülőföld képi elemei, jelképei, szimbólumai.

Az *Otthonom Erdély* szerencsés címválasztás széles lehetőségei között azt tapasztalhattuk, hogy a pályázók nehezen tudtak alkotó módon, önállóan eligazodni. A népművészeti formák, az épített örökség, a természeti elemek és kulturális sztereotípiák tárháza számos alkotásról visszaköszönt. A beérkezett pályamunkák grafikai mondanivalója, megfogalmazása, technikája és kivitelezése is széles skálán mozgott, az egyszerű grafitceruzától a színes akrilfestményig. Őszintén szólva nem volt könnyű dolga a zsűrinek.

Rohanó világunkban szinte semmire sincs időnk, sokszor felületesek vagyunk, összefolynak az ünnepek s a hétköznapiak. Közhelynek tűnhet, de már az otthon, a természet is a maga szépségeivel távolinak látszik. Nincs időnk megállni, rácsodálkozni egy-egy természetes formára, színre, egyedire részletre. A járványhelyzet keltette bezártság ellen a virtuális térbe menekülünk, s észrevétlenül átalakultak bizonyos szokások. Sokszor a szemünk a képtelen képek, reklámok, különböző virtuális valóságok rabja lett. Pedig a művészet – legyen az zene, színdarab, film, rajz vagy festmény – lemossa a hétköznapi porát, mert ahogy Picasso mondaná: minden gyermek művész, a gond az, hogy maradjon művész felnőtt korában is.

Végül pedig gratulálok a díjazott alkotóknak, a résztvevőknek és további hasznos munkát, hasonló sikeres pályázatok szervezését kívánom a Magyar Civil Szervezetek Erdélyi Szövetségének.

Fényképek és fényképezés

Először is gratulálok az összes tanulónak a versenyen való részvételért! Szinte kétszáz fényképet készítettek és küldtek be a versenyzők a megadott témára: Otthonom, Erdély.

Bizonyára, a téma nagyon vonzó volt, hiszen változatos tartalmú képek készültek a szűkebb és tágabb Erdély területéről. Fényképek készültek profi és kevésbé profi fényképezőgépekkel, de telefonnal is. Dicséretes az a tény, hogy mennyire változatos módon próbálták megfogni a versenyzők a téma lényegét: mit jelent számukra, számunkra Erdély és hogyan lehet ezt egyetlen képbe tömöríteni.

A háromtagú zsűrinek nem volt egyszerű munka kiválasztani a legjobbnak tartott képeket, hiszen nem lehet rácstesztnek megfelelően pontozni, értékelní a fényképeket. Mi az, amit kerestünk, értékeltünk a képekben? Elsősorban a téma és a kép közötti kötődést, kapcsolatot. Nagyon sok, technikailag jó kép érkezett a pályázatra, éppen csak tartalmilag nem hangolódtak rá a témára. Ettől függetlenül azt tanácsoljuk a pályázaton résztvevőknek, ne adja fel senki sem ezt a szép hobbyt, vagy éppen hivatást!

Nagyszerűen megfogták a téma lényegét a díjazott pályázók, bizonyítva azt, hogy a másodperc töredéke is elég megragadni otthonunkat, Erdélyt. A zsűri két első díjat, egy második, egy harmadik díjat osztott ki, illetve három dicséretet. A hét kép közül négy tájkép, három pedig személyekre összpontosít.

A tájképek csodálatosan megragadják az erdélyi táj sajátosságát, egyediségét. Megragadó az a fénykép, ahogyan megdobban a szív, amikor az „ezeréves” határon át belépünk Erdélybe, amikor hazaérünk. Hiteles a kissé ködös, havas táj, a csiki hideg, amely a Gyimeseken túl vár reánk. Ugyanígy otthont jelent a messziről feltűnő, piros tetejű, fehér falú templom, hazatérésünk biztos pontja. A színösszetétel, a térszerkezet szabályainak betartása szintén fontos vonása a képnek.

Kitűnő a kompozíciója a következő három tájképnek, amelyek Erdély egy-egy jellegzetességét örökítik meg: Torockót a Székelykőről, a távolban kiemelkedő Egyesköt, a hepehupás vén Szilágyságot. Ugyanakkor kiemelendő a képekben rejlő perspektíva, ahogyan ez rávezet a keresett pontra, vagy ahogyan magával ragad a fényképész a legjobb keret és pillanat megörökítésével.

Egyediek, egyszerűek és beszédesek a portrék, az erdélyi embert otthonában megtaláló képek. Már a fekete-fehér ábrázolás is visszatérést jelent a múltba, de ugyanezt az érzést húzza alá a kopjafa-faragás, vagy az összmagyarság nemzeti ünnepe, Március 15. Örök értékeket ragad meg egy-egy pillanat és üzen nekünk, üzen a következő generációknak: ne feledjük örök értékeinket, tartsuk meg hitünket, hagyományainkat, értéket teremtsünk abból, ami a miénk!

Sok sikert és kitartást kívánok minden fotósnak, mindazoknak, akik bizonyosságot tesznek arról, hogy tisztelik, szeretik és nem hagyják magára otthonukat, Erdélyt!

Beküldött pályamunkák

A legtöbb pályamunka értékes, figyelmet érdemlő. Ezért nemcsak a díjazott munkákat válogattuk be összeállításunkba, hanem minden olyan pályamunkát, amely figyelmet érdemel.

Esszé kategória*

Almási Eszter

Csiky Gergely Főgimnázium, Arad

„Megmaradni magyarnak, amíg csak lehet”

Kisiratos

Számos írás született már Kisiratosról, mind azzal a céllal, hogy rögzítsék az utókornak és a jövő nemzedékének az alföldi település történetét, a múltban teremtett megannyi értékét és az ember, valamint a természet által alkotott örökséget, melyek különlegessé és vonzóvá teszik az aradi rónán elterülő békés, barátságos kis falut. Ez az a hely, ahol még számítanak az emberi kapcsolatok, ahol az ember a földet megműveli, nemcsak kihasználja, ahol az ősök hagyományainak követése belülről fakadó.

Kisiratos egy alföldi település, fekvéséből adódóan földrajzilag napjainkig, történetileg és gazdaságilag 1920-ig szervesen illeszkedik az Alföld nagytábjába. Néprajzi szempontból a Szegedi nagytáj hatásai dominálnak a 21. század első évtizedeiben is, ami a „szögedies” „ö”-ző tájszólásban mutatkozik meg.

A település első írásos említése 1437-ből való, ám feltételezhető, hogy ez a terület már a honfoglalás korától lakott volt. Az idő során a Herczegh, a Hunyadi, a Jaksics és a Forgách család birtokában is volt a település. A török hódoltság korában is virágzott a falu, melyet aztán a tizenöt éves háború és az osztrák–török harcok néptelenítettek el.

1818-ban újjáépítették. Ekkoriban a terület a Salbech család tulajdona volt. Az Alföld több településéhez hasonlóan a pusztát Szeged környéki dohánykertészekkel népesítették be. Napjainkban is a mezőgazdaság jelenti a fő foglalatosságot. A közel 1700 lakos kilencven százaléka magyar nemzetiségű, és a nagy többség római katolikus felekezetű. A vallásosság és a Szent kereszt tiszteletének a gyökerei a falu telepítésének a koráig nyúlnak vissza. 1818-ban az ideérkezettek a település közepére egy fészületet állítottak. A központban magasló templom 1880-ban készült el. Kisiratos lakossága és a Salbech család is kivette a részét az 1848–1849-es forradalomból és szabadságharcból, melynek következtében a település és a birtokos család is elvesztette, a települést pedig megszűnés fenyegette.

*A szövegeket nem szerkesztettük, csak a helyesírást ellenőriztük.

A reményteljes változást az 1867-es kiegyezés hozta meg, mely azt eredményezte, hogy az ott élő telepések tulajdonosaivá válhattak az addig csak bérelt földjeiknek. Az ezt követő néhány évtized gazdasági és kulturális szempontból is nagyon eredményes volt. A falu jelenlegi központjának arculata ebben az időben épült ki.

A fejlődés folyamatát az első világháború szakította meg, amely a települést sem kerülte el. Az 1914. július 26-án kezdődő mozgósítás és az 1918. november 16-án történő hazatérés között, a szerb, a galíciai és a déli frontokon harcoltak. A Nagy Háború kisiratosi résztvevőinek az emlékét őrzik a főutcán álló keresztek.

A békeszerződés a régi normalitást egy újjá alakította. Kisiratost Romániának ítélték, a magyar határtól mindössze három kilométerre. A Nagy-Romániához való csatolás után a falu Arad vonzáskörzetébe került. Később, 1926. január 1-én a Kisiratos nevet Dorobanți-ra változtatták, annak ellenére, hogy a lakosság kilencvenhét százaléka magyar nemzetiségű volt. A második bécsi döntés nem érintette Kisiratost, továbbra is Romániánál maradt.

Az újabb világháborúban a hadköteles férfitlakosságot a román hadseregbe sorolták be. A háborúban sokan elesetek, vagy szovjet hadifogságba kerültek. Emlékművet állítottak az itt elesett kisiratosi hősöknek.

1944-ben megérkeztek a szovjetek és kezdetét vette a kommunista diktatúra kiépítése. Fizikai és lelki terror lett úrrá a településen. Sokan az öngyilkosságot választották, minthogy elviseljék a terhét munkájuk gyümölcse elvesztésének vagy annak, hogy származásukból adódóan megfosztották őket a továbbtanulás lehetőségétől.

1959-ben befejeződött a kollektivizálás. A kollektív-gazdaság okozta bizonytalanság és kilátástalanság a munkavállalókat a város felé irányította. Végül az előljáróság visszahozta a közösségbe a település értelmiségét, ezzel megerősítve az önállóságot és a magyarság fenntartását.

És most térjünk át a jelenre! A közösség önszervezése és kultúrája szempontjából jelentős előrelépés volt a helyi magyar gazdák egyesületének a megalapítása, a Máltai Szeretetszolgálat kisiratosi fiókjának a megalapítása, valamint egy falumúzeum létrehozása. A Máltai ház és a múzeum kapcsán kiemelendő személy Almási Béla orvos, aki sokrétű tevékenységet folytatott a '90-es években. Úgy tartotta, hogy „Hagyomány, gyökér nélkül nem lehet élni.” Ez a jelmondat a kezdetektől jellemzi a közösség mindennapi életét.

A település elszánt célkitűzése biztosítani fiataljai számára a néphagyományok megismerésének és ápolásának lehetőségét. A citera mára már védjegyévé vált Kisiratostnak, mely hangszer régen minden házban fellelhető volt. 2013 óta minden év augusztusában megszervezésre kerül a Kárpát-medence egyik legnagyobb népzenei tábora, ahol neves magyarországi oktatóktól sajátíthatják el a citerajátékot, a néptáncot és a népdaléneklést a szórvány és az anyaország településeiről érkező résztvevők.

A közművelődés és a kultúra szempontjából meghatározó tényező és nem utolsósorban egy megtartó erő a helyi iskola.

Az anyanyelven való tanulás nem gátja a lépést tartó fejlődésnek és az érvényesülésnek, ellenkezőleg, plusz lehetőség és motivációs tényező. Az iskola 2009-ben vette fel a Páter Godó Mihály Általános Iskola nevet, emléket állítva ezzel a falu legtiszteletreméltóbb lakosának, Godó Mihály jezsuita szerzetesnek, aki a kommunizmussal szembeni kitartása és szembeszállása miatt, három ízben, tizennyolc évet töltött börtönben. Bátorsága és kitartása példás, a legnehezebb áldozatokat is vállalta hitéért, és nem tört meg.

A település szociális érzékenységét jelzi a Dévai Szent Ferenc Alapítvány 2006-ban létrehozott, Pio Atya nevére felszentelt gyermekotthona, amely főleg Arad megyei, hátrányos helyzetű gyerekek felkarolásával foglalkozik.

Kisiratos életében fontos szerepet játszik a népünkre nézve sorfordító események tisztelete. A közösség felvállalt célkitűzése: emléket állítani a hazáért, a nemzetért és a szabadságért élő és haló hősöknek. 2009-ben állították fel a Kocsis Rudolf által megálmodott és kivitelezett, az 1848–1849-es forradalmat és szabadságharcot felelevenítő Fegyverletételi emlékművet.

Számos dolog miatt lehetek hálás Kisiratosnak, a szülőfalumnak. Itt szerettem meg és sajtátítottam el a citerajátékot és a néptáncot – előbbit tizenegy éve, utóbbit hét éve lelkesen ápolom, és bátran állíthatom, hogy ezeknek köszönhetően kötöttem életre szóló barátságokat. Mindezek mellett ez a település nevelt azzá a magyarrá, aki ma vagyok, büszkén vállalva magyarságom és ápolva hagyományainkat.

Források

Balta János: *100 év Romániában – Örökségünk Arad megyében*, I. kötet

Sarusi Mihály: *Lönni vagy nem lönni - Kisiratos írói falurajza*

Boldis Zsuzsanna Blanka

Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely

Kötődéseim szülőföldemhez

Amikor az embert ismeretek hiányában állítja választás elé az élet, sokszor hajlamos az első benyomás alapján döntést hozni. Mekkora szerencse, hogy nem volt lehetőségem megválasztani, hol fogok a világra jönni. Minden bennem élő hazaszeretetet félretéve mondhatom, hogy ha a születésem előtti pillanatban választásra került volna a sor, bizonyosan nem szülővárosomat, Marosvásárhelyet választom. Ennél is nyugtalanítóbb, hogy sosem jövök rá, milyen is lett volna ide megszületni. De szerencsémre, és talán az olvasók szerencséjére is, nem így történt, így most rövid betekintést nyújthatok abba, hogyan is gondolok a szülőföldem és a köztem fennálló kapcsolatra.

Talán nem a legokosabb döntés már az elején a problémák és nehézségek ismertetésével kezdeni, mégis olyan dolgok ezek, amelyek alapján határozzák meg és alakítják az itteni életet. Bármennyire is szerettem volna kötődéseimet fontossági sorrendben felsorolni, rájöttem, hogy talán egyiket sem szeretném egy másik elé helyezni, így olyan sorrendben írom meg őket, ahogyan eszembe jutnak. Ezen felül, a szülőföldön és kötődéseimen túl, még szót ejtek a közösségről is, hiszen véleményem szerint ez is a szülőföldhöz való kötődés részét képezi. Céлом, hogy megosszam az olvasóval, milyen módon látom én az említett témákat szülőhazámban, Erdélyben.

Ha városomat külső szemmel, idegenként szemlélem – ami igazából nehezemre esik – akkor rájöhetek, hogy az itt élő magyarok vállát már egy évszázada nagy teher nyomja. Kisebbségként kell élniük egy országban, ami, ha már nem is idegen számukra, de mégsem a legideálisabb, amit az ember kívánhatna magának. Helyzetüket nem könnyíti meg a többségben élő román társadalom hozzáállása sem, és annak a tudata sem, hogy ez a város valamikor Magyarország egyik virágzó és neves települése volt, ezt számtalan kulturális érték ma is bizonyítja. A nehézségeket talán a végtelenségig sorolhatnám, de nincs rá szükség, mivel a lényegi dolgokkal mindenki tisztában van. Ugyanakkor, minden népnek vannak nehézségei, ebben semmi rendkívüli nincsen.

Azzal, hogy ide születtem, ezek a terhek ugyanúgy nyomják az én vállamat is, mint az összes többi magyar ajkú ember vállát ebben a nagyvárosban, és alapvetően az anyaország határain túl. Ennek ellenére nem osztom a népszerű világszemléletet, amely szerint halálunkig sajnálnunk kell magunkat, és gyűlölni néhai ellenfeleinket azért, amiért ilyen helyzetbe kerültünk. Az ilyen és ehhez hasonló élethelyzetek összekötik az embereket és valahol a magyar közösség hasznára válnak, azt bizonyítva, hogy minden rosszban van valami jó. Én magam is úgy gondolom, hogy ezáltal is kötődöm a szülőföldemhez. Egy kisebbség vagyunk, már régen hozzászoktunk, és ideje lenne ezt elfogadnunk, hogy utána emelt fővel élhessünk tovább a szülőföldön teljes értékű magyarként.

Érdekes dolognak tartom, hogy elgondolkozzak azon, mely területet is jelenti a szülőföld. Első ránézésre talán egyértelműnek tűnhet a jelentése, de jobban belegondolva talán nem is igazán az. Tegyük fel, hogy a szülőföldet annak a falunak/városnak/térségnek könyveljük el, ahol ténylegesen a világra jöttünk. Sok ember esetében ez a hely egybeesik azzal, ahol felnőtt – gondolok itt magamra is. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy a magyar értelmező szótár úgy határozza meg a szülőföldet, mint „Az a hely, (város, falu), ahol születettünk és környéke, tája.” Ezzel szemben, vannak azok az emberek – Erdélyben, és szerte a világban – akik a szülők döntése miatt, egy jobb jövő reményében, vagy csak egy álmotól vezérelve, rosszabb esetben háború, viszálygások miatt elkerülnek a szó szerinti szülőföldről már néhány hónapos, esetleg páréves korukban, és semmilyen vagy csak nagyon halvány emlékek kötik őket ahhoz az egykori hazához. Gyermekkoruk emlékei már az új lakóhelyhez kötődnek, így úgy érzik, hogy a szülőföld számukra már ott van. A legtöbben pedig úgy járnak, hogy a családon belül, nagyszülők és dédnagyszülők a szó szerinti szülőföldön maradnak, és a ritkább/gyakoribb látogatások következtében ők egy tágabb értelemben veszik a szülőföldet – hiszen több helyhez kötődnek. Végső soron azt mondhatom, hogy ez valójában egy teljesen szubjektív dolog, mindenkinek a maga dolga eldönteni, hogy mit jelent számára a szülőföld. De abban mindannyian egyetérthetünk, hogy ahhoz a bizonyos hazához érzelmek, emlékek kötnek bennünket.

Szülőföldemnek Erdélyt, és azon belül kiváltképp Marosvásárhelyet tekintem, amelyet még nagyon sokszor említeni fogok. Habár nincsen egyetlen marosvásárhelyi származású ősöm sem, hiszen mindenki a családban egy környező településről terelődött valahogyan a város irányába, mégis úgy alakult, hogy számomra itt kezdődjön az élet.

Szülőföldem tehát mindenképpen szüleim – és nagyszüleim – öröksége, nekik köszönhetem ezt is. Ezáltal lettek ők a szülőföldemhez kapcsolódó első számú kötődési pont az életemben. Családtagjaim egytől egyig Erdélyben születtek, de szinte minden generáció egy másik világba, ha fogalmazhatok így. Az I. világháború elején, a II. világháború legvégén, a kommunizmus szigorú éveiben. Majd végül következtem én, és egy kevéssel a születésem előtt következett a demokrácia. Abban a tudatban, hogy őseim ennél sokkal nehezebb körülményekhez is tudtak alkalmazkodni, rájöttem: nincs okom arra, hogy nekem ez ne sikerülhessen. Egy szerető, egészséges családban a kötődés egymáshoz egy alapvető dolog. És ha a család bármely tagja a szülőföldön él, akkor a többi családtagot is köti ahhoz a helyhez. Mert egy igazi családban – még akkor is, ha nem mindenki él a szülőföldön – az emberek hazatérnek, ha nem másért, akkor azért, hogy szüleiket, testvéreiket, nagyszüleiket meglátogassák. Ha pedig már senki nem él a szülőföldön és a családért már nem kell hazatérni, úgy gondolom, a gyermekkor és a néhai család emlékei sok-sok féle képpen kötik az embert továbbra is a helyhez, amit szülőföldjének tekint.

Gyerekkoromban – és ez alatt az általános iskolás időszakot értem – rengeteg időt töltöttem az utcán a barátaimmal. Először csak a nagyszülők vagy a szüleim társaságában, a tömbháznegyed biztonságában – nem tudom, mennyire volt az biztonságos, de mi mindenképpen annak éreztük – majd később, amikor már „tudtunk magunkra vigyázni”, az

otthonunktól talán valamivel távolabb töltöttük a nyár legnagyobb részét. Szüleink minden bizonnyal féltettek minket – hiszen ennek hangot is adtak – mi viszont úgy éreztük, hogy egy olyan helyen vagyunk, ami bizony a miénk. Ha ez a gyermeki naivitás el is tűnt, továbbra is azt érzem, hogy ez a hely kicsit az enyém is. Ebből adódóan is kötődöm ehhez a helyhez: ez volt az első település, amelyet megismerhettem, ahol felfedeztem a tömegközlekedést, nap mint nap keresztülszeltem a várost, hogy iskolába járjak, itt találtam meg az első szórakozási lehetőségeimet, itt találkoztam először a kultúrával, vallással és még számos dolgot itt tettem meg először. Másképpen kifejezve, számomra ez az alap és minden másik helyet ehhez viszonyítok.

Talán az egyik legtagabb témakör, amelyről tényleg nagyon sokat tudnék beszélni, az a vallás. Mert bizony a vallási hovatartozásom nagyon is köt engem a szülőhazámhoz. A vallás olyan sokszínű, hogy nem kell messze mennünk ahhoz, hogy akár egy megegyező felekezetben a miénktől eltérő szokásokkal találkozzunk. Amit eddigi, hosszúnak nem mondható életem során megtapasztaltam, az az volt, hogy mi itt Erdélyben – nyilvánvalóan a nagy többséget véve számításba – sokkal nagyobb számban veszünk részt az egyházi életben, mint például az anyaországban élő magyarok. A református egyház a legnépesebb magyar egyház Romániában, Maros megyében megközelítőleg 160.000 református él. Tisztában vagyok vele, hogy nem csak az számít, hányan vagyunk, hanem a hitünk mélységét lenne érdekesebb vizsgálni, mégis úgy érzem, hogy a számok megmutatják, hogy Erdély fiataljai előtt milyen vallási példa áll.

Ha magamból indulok ki, akkor a sokévnnyi vallásóra – minden évben megrendezett bibliahét – kétévnnyi konfirmációs felkészítő – végül pedig az ifjúsági óra jelentette számomra a vallási tevékenységet és az Istenről való tanulást. Ha nem lettem volna ebbe a világba bevezetve, akkor sok-sok élményről és tudásról lemaradtam volna, de ismételten szüleim jóvoltából a vallással is találkozhattam elvégre. A szüleimnek – de a barátaim szüleinek is – nagy könnyebbséget jelentett annakidején, hogy ha csak néhány órára is, de ott tudtak minket hagyni a templomban, miközben tudták, hogy rosszra ott semmiféleképpen sem tanítanak minket. Én reformátusként nagyon jól emlékszem, hogy katolikus, unitárius, vagy akár nem megkeresztelkedett gyerekekkel együtt látogattam a templomot. Visszagondolva nagyra értékelem, hogy kisgyerekként nem különböztettek meg minket és mi sem egymást a vallásunktól függően. Ez olyan hozzáállás, ami a felnőttek világából egyértelműen hiányzik.

Az összes vallási program először csak játéknak tűnt, majd a konfirmáció közeledtével kezdett egyre komolyabbá válni. Idővel arra is rájöttem, hogy reformátusként nagyon jól érzem magam a saját egyházamban. Ehhez arra volt szükségem, hogy a többi jelenlévő egyházat is megismerjem. Mivel már egész kicsiként tudtam, melyek a református szokások, más templomokban és gyülekezeteknél járva a magam vallásához hasonlítottam a látottakat. Ez is bizonyítja, hogy a vallásom köt engem a születésem helyéhez, református környezetben, családban felnöve ez is a részemmé vált. Azt hiszem, akárhová is utazom majd és látok templomokat, katedrálisokat, szent vallási helyeket, esetleg részt veszek istentiszteleteken és miséken, mindig emlékezni fogok rá, hogy „milyen is volt ez otthon”.

A vallás kapcsán pedig máris következhetne a kultúra, ami a kötődéseim nagy részét tulajdonképpen magába foglalja. Úgy határozhatjuk meg, mint azoknak a dolgoknak az összefoglalása, amiket az ember teremt. Tekintettel arra, hogy ez olyasmi, ami területenként más és más, bizony köt engem – és mindenki mást is – a szülőföldre. Mert ha valahol ezen a világon, akkor itt nálunk, Erdélyben, bizony olyan erőteljes kulturális hatások érnek bennünket, hogy talán elkerülhetetlen lenne, hogy ezek ne befolyásolják az életünket. A kultúra meghatározza a világnézetünket, a gondolkodásmódunkat, a mindennapokat, sokszor úgy, hogy mi azt észre sem vesszük. Nem érdemes megfeledkezni arról, hogy a kultúra nem homogén és nem is állandó összetételű. Valójában az alakítja, hogy mi tetszik meg nekünk, embereknek, mit hagynak ránk az őseink, és hogy mi ebből mit hagyunk a gyermekeinkre. Ha valamin változtatnánk szabadon megtehetjük, de a felelősség rajtunk nagy: mert a kultúrának hatalmas ereje van.

Megfogalmazódott bennem az a gondolat, hogy talán azért, hogy Erdély területeit Romániához csatolták egy évszázada és veszélybe került a magyar nép létjogosultsága ezeken a területeken, az itt élők tudatosan igyekeznek fenntartani a hagyományokat, gyakorolni az ősi szokásokat, annak érdekében, hogy a kultúra különböztesse meg ezt a kisebbséget a román társadalomtól. Ez alapján elmondhatjuk, hogy valójában a kultúra különböztet meg minket másoktól.

Összefoglalva tehát, minden olyan tényező köt engem a szülőföldemhez, amelyet ezen a helyen ismertem meg, amelyhez hozzászóltam, és amelyet már nem tudok elfelejteni, kizárni a jelen életemből. Normál esetben szeretettel fordulok a szülőföldem és az ahhoz fűződő kötődéseim, a család, az emlékek, a kultúra, a vallás felé. Jobb esetben nem tudja, de nem is akarja elfelejteni ezeket az ember. A világ sajnos azonban nem olyan hely, ahol ezt mindenki elmondhatja magáról. A szülőföld iránti érzések véleményem szerint szorosan összefüggnek a gyermekkori életünkkel, és ez olyasmi, amelyet bárki és bármi tönkreteszhet.

Az én nézőpontom szerint a gyermek és a felnőtt életében egyaránt nagyon fontos a közösség ereje. Mégis honnan venné át az ember a hely kultúráját, a szokásokat és hagyományokat, ha nem azoktól az emberektől, akik körbeveszik őt élete legfontosabb tanulási szakaszában – gyermekkorában? A gyermek élete kezdetben csakis attól függ, merre irányítják őt azok, akik ezt megtehetik. Nem a gyermektől függ, hogy milyen családba születik, hogy megkeresztelik-e, hogy vallási környezetben nevelik-e, hogy van-e lehetősége a kultúrával találkozni, vagy éppenséggel kinek a kultúrájával találkozhat és kiével nem. Nem a gyermek dönti el, hogy mi válik az anyanyelvévé és azt sem, hogy mit fog számára a szülőföld jelenteni. A neveltetés: ezen nagyon sok múlik.

Kié akkor a felelősség? Úgy gondolom, hogy a gyermek kincs és minden nemzet számára egy új lehetőség. Akik most a magukat megvédeni képtelen, kiszolgáltatott gyerekek, később ők válnak a kultúrát, vallást, országot – és világot – tovább vivő, örökítő felnőttekké. Így a szülőkön, a családon, a pedagógusokon és a tanügyi rendszeren, az ország vezetőin, a törvényhozókon, vallási felekezeten és személyeken együttesen áll vagy bukik, hogy a közösségbe lépő új élet hasznos tagjává válik-e annak.

Úgy érzem, hogy itt, Erdélyben, ezalatt a 17 év alatt olyan közösségeknek voltam és vagyok a része – legyen szó családról, gyülekezetéről, társadalomról – amelyek elősegítik a fejlődésemet, ezért pedig nagyon hálás vagyok. Boldogan vagyok az erdélyi közösség tagja.

Gyakran felteszi az ember magának a kérdést, hogy vajon mit tud maga után hagyni a Földön, amikor az élet véget ér. Sokan próbálnak egyénileg nagy tetteket véghezvinni, azt remélve, hogy a nevük még sokáig fennmarad. Azt gondolom, ha arra vágyunk, hogy nevünket beleírjuk a történelemtkönyvekbe, igyekezzünk a közösség javára válni azzal, hogy a saját és a minket körülvevő emberiség számára alkotunk valami kifejezetten jót. Mivel tudom, hogy koránt sem vágyik mindenki hírnévre és világszintű elismerésre, úgy gondolom, hogy már akkor is nyomot hagyhatunk a világban, ha csak a családjunk emlékezetében is, de úgy élünk majd, mint aki egy hihetetlenül odaadó, kedves, pozitív hozzáállású ember volt, akiért hálásak lehetnek az őt körülvevők. Tehát, ha nyomot akarunk hagyni a világban, tegyük azt a közösségeinken keresztül, és ha eleget tettünk érte, akkor sikerrel fogunk járni.

Talán nem vagyok egyedül azzal, hogy ha szülőföldemet említik, hirtelen felkeltik a figyelmemet, és valahogyan büszkeség tölt el, amelyet túlzottan nem mutatok a világ felé. Ha dicsérik, kifejezem egyetértésemet és csak tovább fokozom a helyzetet, elmondom, mit szeretek én a legjobban. Ha szidják, úgy érzem, védelmére kell hogy keljek, még akkor is, ha pontosan tudom, amit mondanak, az nem hazugság. Meglehet, hogy bizonyos idő után más helyek iránt is tud az ember így érezni, de bevallom, velem ilyen még nem fordult elő. Ha lehetne, mindenkit arra biztatnék, legyen büszke a helyre, ahol született, és ha úgy adódik, egészen nyugodtan mondja el az embereknek, honnan származik.

Ne felejtsetek, hogy mindenhol jó, de a legjobb otthon.

Borsi Aliz-Emília

Horváth János Elméleti Líceum, Margitta

Otthonom Erdély

Biztos vagyok benne, hogy elgondolkodtál már azon, hogy milyen lehet romániai magyarként Erdélyben élni. Vagy igazából nem vagyok biztos benne, de remélem, hogy ezután elgondolkozol, szeretném, hogy átérezd te is azt, hogy milyen itt élni. Szeretném, ha tudnád, hogy miért jó és miért rossz, mint egy érmének, ennek is két oldala van, nem szeretnék elhallgatni semmit és őszinte akarok lenni.

Nagyon sokszor érzem azt, hogy annyira szerencsés vagyok, azért, mert egy ilyen szép helyre születtem, sőt néha nem is tudom elképzelni máshol az életem. Néha ezt érzem, viszont néha nem. Nagyon sokszor kavarnak olyan gondolatok a fejemben, hogy én igazából nem vagyok itthon és ez nem az igazi hazám, nem tudom miért érzem ezt így, hiszen itt a családom, itt vannak a barátaim, sőt itt tanultam meg élni az életet. Itt születtem, ezen a helyen tettem meg első lépéseimet, itt mondtam ki az első szavaimat és az összes emlék ide köt amiket életem során szereztem. De miért érzem mégis így? Valljuk be, Erdély soha nem lesz Magyarország, soha nem lesz az a hely, ahol azt fogom érezni, hogy igazán otthon vagyok. Mindig lesz bennem egy kis gyomorideg, mielőtt elmegyek egy hivatalos helyre és románul kell majd beszélnem, ez lehet az én hibám és azt jelenti fejlődőnem kell a román nyelvben vagy lehet Románia hibája, mert soha nem fogadta be igazán az erdélyi magyarokat.

Mielőtt elvinném a kedved, hogy Erdélyben élj, elszeretném mondani, hogy a nehéz élet nem egyenlő a rossz étellel. Igen nehéz, de millió oka van annak, hogy itt vagyunk, ahol.

Erdélynek nagyon jó hangulata van és mintha a levegő is másabb lenne, ez fura, viszont igaz. Az erdélyi magyarok nagyon kedves és befogadó emberek és azt tudom mondani, hogy a vendégszeretet sosem fog itt kihalni. Én biztosan tudom ajánlani minden magyarországinak, hogy egyszer az életében, ha megteheti látogasson el Erdélybe, érdemes félretenni minden tévhitet, azt, hogy nem látják őket szívesen, mert ha más nem, mi mindig itt leszünk és szeretettel várjuk a látogatókat.

Őszintén megmondom, nem sokszor voltam Magyarországon, talán olyan 4-5 alkalommal, de ha megtehetném sokkal többször látogatnék el. Annyira felemelő érzés volt az, amikor átmentünk a határon és magyarul láttam a különböző hirdetőket, minden egyes szót értettem és annyira jó érzés volt, bámultam ki a kocsiból, mint aki legalábbis valami elképesztő különleges helyen jár, pedig átlagos utcák voltak, átlagos utcák, amik nekem valamiért nagyon sokat jelentettek. Igazából ezt szerintem nem lehet elmagyarázni, remélem minden erdélyi magyar, akinek haza húz a szíve, megéli ezt az érzést. Bár lehet azt hiszed, hogy nagyon szomorú voltam, amikor visszatértem Romániába, ez egyáltalán nem volt igaz. Hálás voltam, hogy bár nem minden hirdető tábla magyar, de nagyon sok minden megmaradt az egykori magyarországi részből. Hála töltött el, azok az emberek iránt, akik lehetővé teszik azt, hogy a saját anyanyelvemen tanulhatok az iskolában, hogy van olyan magyar egyetemi intézet, ahol szívesen folytatnám a tanulmányaimat, sőt még templomba is járhatok, ami lehetővé teszi azt,

hogy a lelkem is rendben legyen és minden vasárnap lehetőséget ad arra, hogy olykor a rendetlen lelkemet helyre tegyem. Öröm töltött el, hogy elmondhatom magamról, hogy igenis különleges vagyok, amiért itt élek, lehet sokan el akarják hitetni velem, hogy nem vagyok, de igen és ezt én büszkén mondom. Néha elgondolkodom azon, milyen lehetett az élet a Trianoni békeszerződés idején, milyen lehetett az embereknek megélni azt, hogy egy napról a másikra egy másik országban éltek. Az is átfutott a fejemben, hogy mi lett volna, ha...? Mi lett volna, ha ez nem történik meg? Ha Erdély most is Magyarországhoz tartozna, véleményem szerint sokkal, de sokkal jobb lett volna. Igazából a szívem mélyén nagyon szeretném azt, hogy Erdély újra Magyarország része legyen és szerintem ezt a reményt soha nem veheti el tőlem senki és semmi.

Erdélynek nagyon sok értékes kincse van, felsorolhatnák néhány alap, turista látványosságot, de igazából én az otthonomat szeretném kiemelni és mondani pár szót, mert én erről a helyről tudok legtöbbet mesélni és ez a legfontosabb hely számomra. Biztos vagyok benne, hogy még nem hallottál róla, szerintem ez a hely az a hely, amiről még a szomszéd megyében sem hallottak, de amilyen kicsi olyan kedves a szívemnek. Ez a kis eldugott falu pedig Magyarok. Elmondhatom, hogy Bihar megyében található, Margittához közel, viszont ezzel szerintem nem segítettem sokat. Magyarok az a hely, ahová eljön egy városi és az egész napot azzal tölti, hogy panaszkodik és hiányolja a luxust. Ez igaz, Kéc egyáltalán nem a luxusról híres, nem sok opció van, ahol esetleg a péntek estét töltheted, igazából egy bolt van, nincs egy kávézó sem, ahová esetleg egy téli estén beülhetnél, sőt még nagyon sok helyen jel sincs, hát igen ez gátolja azt, hogy egész nap a telefonod nyomd, viszont segít abban, hogy javítsd a szociális életed, amiről elég gyakran megfélekedünk, hogy az életünk elég fontos része. Viszont mindent kárpótól, vagyis engem legalábbis kárpótól az, hogy vannak gyönyörű helyek, tájak, ahová elmehetsz a barátaiddal, vagy esetleg elmehetsz egyedül zenét hallgatva vagy a csendet hallgatva, ilyen például az erdő, amihez engem nagyon sok jó emlék köt, számomra nem csak szép, hanem ugyanakkor sokat mondó is. Az emberek kedvesek, viszont, mint a legtöbb kisebb faluban itt is néha keringenek olyan pletykák az emberről, amelyeket, ha meghall még ő is meglepődik, ennek köszönhetően megtanulod azt, hogy azok a pletykák, amiket másokról hallasz nem feltétlenül igazak. Vannak furák emberek, akik a saját maguk módján különlegesen és egy kis szint visznek a falu életébe és néha tényleg feltudják dobni a napod egy furák beszólással vagy akár egy mosollyal ahogy haza felé tartasz az utcán. De amiért én személy szerint leghálásabb lehetek, az egy keresztény élő közösség, ami hosszú évek alatt jött létre és teljesedett ki, úgy érzem számomra ez az igazi érték Erdélyben és a kis otthonomban, Kécben.

Talán ez az, amitől otthonomnak érezhetem ezt a helyet, hogy szeretve vagyok egy közösség által, a családom által és a barátaim által. Köszönöm nekik.

Leírhatnék nagyon sok történelmi dolgot, több évszámot és nagyon sok mindent részletezhetnék, de két kattintás és már a Google kiadta neked Erdélyt és a múltját, nekem a célom az volt, hogy őszintén elmondjam milyen is az itteni élet, el szerettem volna mondani a saját személyes tapasztalataimat és remélem amennyire csak lehetett éreztettem veled ezt az életet. Én hiszem azt, hogy mindennek oka van és annak is oka van, hogy ide születtem.

Tudom, hogy mindenki fog alakulni és lehet a szívem mindig Magyarországra fog húzni, de már az elég örömet ad, hogy Erdély létezik és a „magasabb rendű” emberek sok mindent megtesznek annak érdekében, hogy Erdélyben otthon érezzem magam. Hiszem azt, hogy itt is boldog lehetek és elfogadom ezt az életet és kiállok amellett a kijelentés mellett, hogy „Itt legyek por, ha porrá kell válni.”

Corodi Victor-Edmond

Ady Endre Elméleti Líceum, Nagyvárad

Otthonom Erdély

Az otthonom, a szülőföldem egy olyan szent fogalom, amely a származásra utal, a hovatartozásra, amire mindig nagy szeretettel és különleges érzésekkel gondolunk. Hiszen ide kötnek a gyökerek, családi kapcsolataink, az otthon melege egyszóval mindaz, ami végig kísér minket egész életünk folyamán bármerre is járunk a világban. Egyáltalán fölül tudja-e múlni bármilyen világi esemény azokat az élményeket, életérzéseket ahol és amikor az ember megtette első lépéseit, ahol felnőtt, ahol megtanulta a legszebb szavakat, mint édesanya, édesapa, testvérem. Biztos vagyok benne, hogy ez a legerősebb gyökerünk, a hovatartozás megmásíthatatlan fonala, hiszen ki tudná elfelejteni zsenge gyerekkorát, lázadó fiatalságát és megannyi emléket, amelyet otthon átélt és ami egész életére kihatással van.

Annak ellenére, hogy az elmúlt évtizedek történelmi eseményei során megtapasztaltuk, hogy Erdély sokak számára csak egy hatalmi szemponttal rendelkező terület és hánytatott sorsunkból fakadó megkülönböztetést, amely a mai napig magában őrzi az anyaországtól való elszakadás sebeit. Azonban minden viszontagság ellenére Erdély magába foglalja az ország legszebb természeti kincseit, különleges hagyományokat, amelyek már-már az én meglátásom szerint igazi „transzilvinikumként” maradtak fent generációról generációra. Ezt a tájegységet felfedezve, olyan különleges helyszíneket ismerünk meg amelyek nem csak látványosságukban gazdagok, hanem történelmi háttérrel, legendákkal bírnak. Kijelenthetjük, hogy nemcsak a múltunkra, hanem a jelenükre is büszkének kell lennünk arra, hogy megőriztük magyar anyanyelvünket, identitásunkat és tovább adjuk mindezeket az utódainknak. Számomra nagyon fontos volt mindig is ezeknek a kincseknek a féltve őrzése, az hogy mindig otthon érezsem magam itt, az pedig, hogy földrajzilag erre a helyre születtem és itt élhetek nagyon sokat adott a fiatal felnőtté válásomban és az érzés, amit akkor érzek mikor egy eseménydús iskolai hét végén péntek estére haza érkezem a szülőfalumba egyszerűen elmondhatatlan, ha aznap fejfájás gyötört abban a pillanatban, ahogy leléptem az autóbusról rögtön elmúlik. Mi ez ha nem más, mint az otthon ölelő szeretete.

Az Érmellék egy kicsiny falvában nőttem fel. Gyönyörű környék. Csordultig tele van tavakkal, folyókkal és más természeti csodákkal, amit csak akkor vesz észre az ember, ha nyitott szemmel jár a világban. Nagyon szerencsésnek tudhatom magam, hogy ezen a környéken cseperedtem fel és ezt nevezhetem otthonomnak. De mit is értünk az otthon szó alatt? Az értelmezőszótár szerint az otthon egy „személyes lakóhely, ahol egy család él huzamosabb időn keresztül”. Szerintem abban megegyezhetünk, hogy ez a szó azért többet takar ennyinél. Az otthonunk az a hely, ahol önfeledten nevezhetünk.

Ahol őszinték vagyunk. Ahol segítünk a másikon. Ahol, ha baj van megbeszéljük. Ahova a vér és a családfánk gyökerei kötnek. Ahol a levegő is másabb. Ahol a szél is lágyabban fúj. Ahol az együtt töltött idő értékesebb az aranynál. Ahol a zene is másabb. Ahol önfeledten szórakozhatunk a barátainkkal vagy a tágabb családdal. Ahol mindenki ismer mindenkit és

bizony, ha valamit hallanak, akkor a falu másik végén már mást beszélnek. Ahol a kisállataink élnek. Ahol barátságok születtek. Ahol az óvodában azt hittük, hogy a délutáni alvás az büntetés. Ahova a régi tanáraink szigorító mégis egyben tanító szavai kötnek, amik hozzájárultak ahhoz, hogy milyen ember válik belőlünk. Ahova a régi szerelmeink kötnek. Ahol diáksínyeket követtünk el. Ahol mindenki szerepelt a helyi színjátszó és/vagy tánccsoportba. Ahol a szinte hagyománnyá vált családnapok megmelengetik szívünket. Ahol az ős beköszöntével elkezdődnek a betakarítások, a szilvaszedés, a szüret, amiről mindenkinek van egy vicces története. Ahol, ha összefogunk egy közös cél érdekében akkor igenis nagy erő van a kezünkben, ahogy Petőfi mondta: „Habár fölül a gálya, S alúl a víznek árja, Azért a víz az úr!” Ahol a helyi pékségből kiszűrődő friss kenyér illatára menten megéhezünk. Ahol a friss kenyeret hazafele menet kicsipegetjük. Ahol kútra járunk vízért mert az egészségesebb. Ahol Karácsony ünnepén a fiatalok és nem csak a fiatalok kántálni járnak. Ahol Húsvétkor minden fiú és férfi locsolkodni jár egy piros tojásért. Ahol a húsvéti ünnepi menü mindennél finomabb. Ahol Vízkereszt ünnepén a pap a házakat járva szenteli meg mindenki „életét és otthonát”. Ahol együtt hiszünk. Ahol Mindenszentek ünnepén mindenki gyertyát gyújt és megemlékezik elhunyt szeretteiért. Ahol az élet másabb, mint egy nyüzsgő városban és sokszor irigyeljük azt az életformát, mégse adnánk semmiért a vidéki életet. Viszont ez az a hely ahol megbélyegeznek minket. Címkek. Nagyon sok cimke. „Te vidéki vagy, te paraszt vagy!” , „Te vidéken nőttél fel, ezt nem értheted!” , „Látszik vidéki vagy! – mondják. Köszönjük szépen jól vagyunk, válaszoljuk mert tudjuk, hogy ez mind nem igaz. Attól, hogy vidéken élünk mi is megérdemeljük az egyenlő bánásmódot és attól, hogy itt nevelkedtünk nem vagyunk kevesebbek. Habár a felsorolásom elég hosszú és ezek mind aprócska dolgok, mégis ettől vagyok a legboldogabb. Hisz ez az otthonom. Persze ez másnak semmitmondó és nem akad meg ilyen aprócska lelki dolgokon, mégis ez az, ami számít, hiszen halálomkor úgysem viszek magammal a túlvilágba se pénzt, se házat, se telefont, se luxusautót. Egyedül az élményekkel maradok. Az az egyetlen dolog, ami örök. Szerencsésnek nevezhetem magam, hogy ezt mind tapasztaltam és tapasztalom de még így is van olyan, aki tőlem sokkal szerencsésebb. Aki egy személyben találja meg az otthonát. Aki az ő boldog helye és bármerre jár a világban a szerelmével, ő akkor is otthon érzi magát.

Bár elképzelhetetlenek tartom, hogy valaha is elhagyjam ezt a földet mégsem tudhatom mit tartogat számomra a jövő, lehet a vérem olyan lesz mint a víz az olajhoz, nem ragad és nem tartozok sehova, akkor előveszem a fényképezőgépet amely megőrizte az emlékeimet magában - hogy meglegyenek ha elfelejteném őket - s majd öngyújtóként gyújtanak tüzet. Akkor tudni fogom, hogy Erdély, azaz az otthonom mindig visszavár.

Farkas Norbert

Szász Adalbert Sportlíceum, Marosvásárhely

Otthonom Erdély. Szülőföldem Szövérd

18 éves vagyok... Egyesek szerint most élem a legszebb éveimet, de nem is tudom, én ezt talán teljesen másképp élem meg. Egy kis faluban élek, mely mindössze 150 lakossal rendelkezik, de egykoron (ahogy a régi ember mondja) még nagyapám idejében ez a kis falu egy valódi óriás volt a környező falvakhoz képest, de a halál, akárcsak a születés része az életünknek és a falu lakosságának a számát a tömeges elköltözés is megpecsételte... idővel a halál sajnos átvette a születés fölött az uralmat. Ezt az Erdély szívében található egykoron óriás, de mára már kisemberré zsugorodó idilli falut Szövérdnek hívják. Egy igazi vadregényes tájon terül el, 5 kilométeres távolságban csak szántóföldekkel, erdőkkel és legelőkkel szomszédos, amelyeknek lakói a vadállatok olykor-olykor meglátogatnak minket jó szomszédhoz illően. Viszont a történetben amelyet el fogok mesélni én és öreg kutyám látogatjuk meg őket.

A madarak reggeli tornájával ébredtem és az ezzel járó hangzavarral, amit az ablakunk előtti almafán adtak elő. Már megszokottá vált, hogy este a kutyák erőt fitogtató ugatására alszom el és reggel a madarak énekére kelek fel. Ezért is tartom magam szerencsésnek, hogy egy ilyen helyre születtem mint ez az erdélyi falu, amely kézen fogva jár a természettel. Elvégeztem a reggeli teendőimet és öreg barátommal Rexel elindultunk az utunkra.

Rex, a kutyám lassan a 12. életévét tölti, tehát már eléggé benne van a korban és ez látszik is rajta. Megfontoltabb és nyugodtabb lett, lassan a fekete bundája teljesen kiszürkül és akkor már nem csak papíron lesz öreg. Tehát így lassan és megfontoltan jártuk a falut, amely magát meg nem hazudtolva ugyan olyan csendes és nyugodt volt, mint mindig. Utunk során elhaladtunk egy székelykapu mellett, amely eszembe juttatta azt, hogy mennyire boldoggá tesz az, hogy ennek a nemzetnek a tagja lehetek, annak ellenére is, hogy gyakran hallom azt, hogy a magyarok között románok és a románok között magyarok vagyunk. Én erdélyinek tartom magam! Utunkat egy temetőn keresztül folytattuk ahol a múlt embereinek tisztelegve csendben sétáltunk, csak egy nagy varjú káromása zavarta meg a csendet aki gúnyolódva szállt el felettünk. Van egy hely Szövérdön ahova ha elmegy az ember, oda mindig vissza fog vágyni, mivel onnan olyan szép a kilátás, hogy a legtöbbet látott festőnek is el akadna a szava, mi csak úgy hívjuk, hogy a Szászok dombja és most az utunk végállomása. Mikor már jócskán magunk mögött hagytuk a falut a kelleténél jobban figyeltük a környezetünket, mert én biza szeretem az állatokat, de egy valamivel még ha fizetnék sem találkoznék és az biza a medve. Itt Erdélyben mindig azt mondjuk, hogy a medve nem játék és ez így is van.

Már javában tartott az ősz és a fák a leveleikből mintha egy rozsdás szőnyeget terítettek volna elénk ezzel is megkönnyítve az utazásunkat. Zökkenőmentesen haladtunk tovább és én közben gyönyörködtem az előttem elterülő erdélyi tájban, amely felnevelt és megtanította, hogy mit jelent a haza, és én ide mindig hazajöhetek. Tovább haladva egy őz csordára akadtunk, olyan 10-en lehettek. A kutyám fiatalabb korában mit sem gondolva rávetette volna magát a csordára és kergette volna őket mindaddig amíg meg nem unta volna, mivel megfogni még álmában sem

sikerült volna neki egyiket sem, de most rájuk sem hederített csak nézte őket egy darabig, majd tovább jött utánam.

Elérkeztünk az utunk legnehezebb részéhez, ami nem volt más mind egy jókora nagy domb, amit én már hegynék mondanék mivel ahhoz, hogy az ember megmássza igencsak jó formában kell lennie. Na de mégsem hazudtolhattam meg önmagam és ezzel együtt fiatalságom, ugyanis sok sportágat kipróbáltam már, így ez a kis felmerülő nehézség már nem is volt akadály. A kutyám meg vén róka létére mégis jócskán megelőzött és mire én felértem ő már ki is pihente magát. Ezzel a kisebb edzésnek mondható hegymászással megérkeztünk a Szászok dombjára, amely jutalmul szemet kápráztató kilátással és a kicsi erdélyi falum látképével jutalmazott meg minket, melynek alakzata tulipán formát öltve körvonalazódik szemeim előtt.

Ekkor értettem meg azt, hogy amíg van erőm és időm ahhoz, hogy megtegyem ezt az utat addig tényleg ezek a legszebb éveim és ekkor tudatosult bennem igazán, hogy mennyire hálás vagyok azért, hogy erdélyinek mondhatom magam. Igen erdélyinek! Egy olyan Erdély szülötte vagyok, ahol őseim megharcoltak az otthonukért, a családjukért, a falujukért.

Örökségül kaptam ezt a helyet, mely a nagy világ szeme elől elbújva terül az Örhegy lábánál, ahol esőzésekör és hóolvadáskör még mindig nagy a sár, s ahol régebben valamikor a hatvanas évek környékén emiatt falábon is jártak a falu lakói. Szővérden minden évszak gyönyörű, minden kornak és időnek megvan a maga varázsa, de a legszebb évszak talán mégis csak a tavasz, amikor újjáéled a falu, kizöldül az erdő, kivirágoznak a fák, kinyílnak a tündöklő virágok.... ilyenkor valami elindul. Úgy hiszem tulajdonképpen újjáéled falu, megelevenednek a lakói, elindul az élet. Ilyenkor, igazán csodálatos látvány tárul a szemlélő elé nemcsak a Szászok dombjáról, hanem az Örhegyről is.

Ahogy így elmélkedem, Rex mély nyugalommal figyelni elmélázó tekintetem. Nekem pedig eszembe jut édesapám verse, melyet akkor írt, amikor egy időre el kellett szakadjon szülőföldjétől:

„Egy gyönyörű nap, mely fenn ragyog az égen, A természet gazdag erejében.

Én is úgy szeretnék ragyogni, A szülőföld medrében.

De a sors elsodort messzire, És ezért nincs boldogság a szívembe.

De az idő mindent megemészt, És az ember új életre kész. ”

Gyermekkoromban azt hiszem nem is értettem igazán e sorokat, valójában csak most kezdtem ráeszmélni, hogy mit is jelentenek igazán. Bár édesapám sokszor mesélt nekünk arról, hogy milyen volt az élete távol az otthonától és bár láttam rajta, hogy elérzékenyült, mégis mindig is hajtott a kalandvágy, hogy egyszer felfedezzem a szerény falucskámon kívüli világot is. Aztán teltek múltak az évek elkerültem tanulni a nagyvárosba és ezzel együtt jöttek nehézségek is. Kezdek belépni a fiatal felnőttek korába, megváltoztam én is. Komolyabb, tudatosabb lettem. S ha a jövőre gondolok tudom, hogy tanulmányaim folytatása érdekében egy kis időre el kell hagynom szeretett falumat. De bármerre is járjon az ember a világon, bármilyen szép és kellemes helyeken, úgy is egy idő után honvágya lesz. Mind ahogy a közmondás is tartja „Mindenütt jó, de a legjobb otthon” és ez teljes mértékben így is van, mert az otthont, a szülőföld melegét nem pótolhatja semmi. Innen indultam és mindig ide térek vissza. A jobb jövő, a tanulmányaim-, és fejlődésem érdekében egy darabig itt kell hagynom a családi fészket és

talán eljön az az idő, amikor csak ünnepnapokon tudok majd hazajönni, visszatérni édesanyámhoz, édesapámhoz. De bárhová is sodorjon a sors gyermekkorom emlékei egy kis településre Szövérdre fognak visszahúzni, mivel ebben a kis falucskában nőttem fel, tulajdonképpen itt kezdődött minden és ezért Erdély számomra az otthonomat és minden boldogságom szülőhelyét képezi. Történjen bármi, sodorjon bármilyen messzire is az élet viharos tengere édesapám szavai mindig ott zengenek majd a szívemben: “Ha egyszer a remény elszáll, Az én szülőföldem Szövérd visszavár!”

Ahogy így elmélkedtem harang szóra lettem figyelmes. Öreg barátom is fölugrott mellőlem. Láttam rajta, hogy most már hazamenne. De valóban eljárt már felettünk az idő s a délutáni harangszó hívogatta istentiszteletre a híveket. Kis falum egyetlen temploma gyöngyszemként ékeskedik a falu közepében és befogad minden látogatót kicsit, nagyot, időst és fiatal. Elindultam én is, megyek haza.

Fekete Bernadett Emőke

Zelk Zoltán Átalanos Iskola, Érmihályfalva

Otthonom, Erdély

Erdély! Milyen szép és sokatmondó ez a kifejezés. Számtalanszor meghallom ezt a szót mindig beleborzongok. Nagyon nehéz megfogalmazni, hogy mit jelent annak, aki itt született, itt élt és / vagy él a mai napig. Olyan különleges látnivalók vannak itt, amelyet biztosan nem láthatsz máshol, nem beszélve az éghajlati adottságairól. Egy biztos, ha ide valaki egyszer ellátogat, akkor a szíve vissza fogja húzni akkor is, ha nincs Erdélyhez kötődése, csak turistaként látogatott ide valamikor.

Erdély egy csodálatos hely, hiszen megannyi értékes kincse van. Büszke tulajdonosa oly sok szép turisztikai látványosságnak. Körbeutazhatod a világot, bejárhatod az Északi – sarktól a Déli – sarkig minden pontját, de egy biztos, hogy ameddig nem jársz Erdélyben, addig nem mondhatod azt, hogy te mindent láttál. Ez egy olyan hely, amelyet nagyon nehéz szavakba önteni, megfogalmazni. Erdélyt a történelemben sokszor verte a balsors, mivel többször gazdát cserélt – akarata ellenére is. Erdély kitart, pedig annyi csapás, kudarc érte, megtépázták szárnyait, de még mindig él és szárnyal. Miért? Az emberek hite, szeretete, hazaszeretete erősíti és tartja még egybe és erősnek. Azt a földet, ami a világ egyik – ha nem a legszebb vidéke és tája. Nem elfogultságból mondom, de Erdély a világ legszebb területe. Ezt nem csak én mondom, ezt mondják mások is. Azok az emberek, akik legalább egyszer megfordultak itt.

A haza otthon, amely a melegséget árasztja, megnyugvást szívünkben, a kint játszó kisgyerekekhez intő „Gyere haza!” felszólítást, vagy éppen a külföldön tartózkodó fiatalok szüleinek hívása „Gyere haza, gyermekem!”. De a haza a hazámat is jelenti, azt az országot, ahol születtem, felnőttem, ahol élek, a szülőföldet, ami menedéket jelent. Mindannyiunk számára mást jelent a szülőföld. A szülőföld érzés, ami mindig elkísér, bárhol élsz, bármit teszel. Nem lehet megváltoztatni, nem lehet lecserélni. Örökre megmarad. Az a hely, ahova szívesen és bármikor hazatérhetsz, ahol örömmel és tárt karokkal várnak, ahol elfelejtetted a gondokat, ahol még az illat is más és ismerős. Szülőföld az, ahol azt a nyelvet beszéled, ami az anyanyelved, és büszkén vallom, hogy magyar ajkú vagyok, erdélyi magyar. A magyarságunk itt nem lehet kérdés vagy alku tárgya. A magyarságot gyakran jobban, vagy sokkal jobban őrizzük és ápoljuk, mint az anyaországban. Itt még tudjuk, hogy mit jelent „Magyarnak lenni”! Tudjuk és érezzük, valamint éreztetjük azt is, hogy mi magyarok, magyarnak valljuk magunkat. Olyan vendégszeretetben részesül az ember, mint más helyen kevés. Az emberek többsége akkor érti meg, hogy mit jelent számára az, ahol született, amikor már nem ott él, hanem egy idegen helyen. Más kultúra, gasztronómia, hagyomány. Akkor érződik csak igazán, hogy szívünkbe örökké bevésődött minden, amit szülőföldünk adott. Nekem Erdély a szülőföldem.

Nagyon sokan hangoztatják, hogy miért menjenek el Erdélybe, hiszen hegyeket, fákat máshol is lehet látni. Máshol is vannak olyan helyek, mint Erdélyben. Ez egyébként helytálló és igaz is.

Mindenhol vannak szép tájak, hegyek – völgyek, folyók, patakok, de azok nem Erdélyben

vannak. Sokak számára ez csak egy újabb úticél a bakancslistán, amit ki akar pipálni, amikor idelátogat. De ha ide eljött valaki, akkor rá fog jönni arra, hogy ez nem csak egy hely, egy újabb nyaralási helyszín. Ez attól sokkal több. Nem egyszerűen csak hegyek és völgyek sokasága. Nem csak tiszta vizű patakokkal, forrásokkal teli vidék. Ez attól több, sokkal több. Itt minden megtalálható, ami szerte Európában. Van nekünk Tordai-hasadékunk, de nálunk van a Szent Anna-tó, a Gyilkos-tó, a torockói Székelykő is. Itt magaslik Déva vára, ami ismert lehet mindenkinek, hiszen egy magyar népballada, a Kőműves Kelemen is a dévai várról szól, amit az általános iskolában is tanulunk, és ha már vár, akkor Erdély egyik legszebb vára is – a Vajdahunyadi vár – is itt emelkedik ki. Nem feledkezhetünk meg Csíkszeredáról sem, hiszen ismertségét a hozzá tartozó Csíksomlyó területén évenként sorra kerülő pünkösdi búcsú (milliók érkeznek más országokból erre a csodás helyre) és a Csíki sör adja.

A szebbnél szebb látnivalókat reggeltől – estig, estétől – reggelig lehetne sorolni, de akkor sem biztos, hogy mindet fel tudnánk sorolni. Ezen kívül megannyi magyar város, amelyek büszke írók, költők szülővárosa. Itt született Áprily Lajos, Dsida Jenő, Tamási Áron, Ady Endre, Sütő András, Arany János, Mátyás király, Bocskai István fejedelem.

Itt születtem én is ezen a gyönyörű vidéken, aminek még csak töredékét láttam, de hatalmas büszkeséggel tölt el, hogy itt nevelkedhetem és otthonomnak mondhatom Erdélyt.

Szülőföldem kicsi része az a város, ahol élek. Érmihályfalva. Egy mezőváros, melynek népessége 10.000 fő körül van, melyből több, mint 8000 magyar ajkú. Bár ez nem olyan nagy, mint Nagyvárad, sőt nem is bővelkedik olyan látnivalókkal, amelyek Kolozsváron vannak, de szeretem ezt a várost. Ide köt az élet, a család, a boldog pillanatok, az iskola és barátaim, akikkel örömteli és kevésbé szép emlékek is vannak. Itt mindenki ismer mindenkit, sokszor a szomszéd jobban ismeri az illetőt, mint saját maga. Minden utcáját ismerem, és ismerős arcokkal találkozom nap mint nap, a város parkjának hangulata nyáron gyereksivallyal teli, ősszel pedig a hulló falevelek teszik csodálatossá. Itt tettem meg első lépéseimet, itt mondtam ki az első szavakat, ezen a helyen kezdtem az iskolás éveimet. Csodálatos minden év tavaszán az akác nyíló illatára ébredni, hiszen erre nagyon sok az akácos.

Szeretett városom kulturális élete gazdag. Minden év akácnyíláskor négy napos városnap ad lehetőséget a kikapcsolódásra, ahol megismerkedhetünk a gasztronómiánkkal, hagyományainkkal. Nyíló Akác Néptáncsoport – határon túl is elismert néptáncgyűttes – lehetőséget ad a fiataloknak a néptánc elsajátításában és 2000 óta a Móka színjátszó csoportnak köszönhetően színházi előadások meglátogatására is lehetőségünk van. Nem utolsósorban van egy igazán meghatározó szobrunk a szülőföld hazaváró szeretetét kifejező szobor, amely a gyereket mindig hazaváró szülőanyánkat ábrázolja. Ez is tükrözi, hogy bár sokan elhagyják szülőföldjüket az Anya mindig tárt karokkal várja haza. Ez nem csak Érmihályfalvára, ez egész Erdélyre jellemző. Erdély az Anya, aki teljes szeretetével, az otthon melegével várja haza gyermekeit.

Igaz, mint fentebb említettem nem egy Kolozsvár, vagy Nagyszeben, de nekem a legszebb, hiszen ez is egy része annak a történelmi Erdélynek, ami mai napig az összetartozás és összefogás híve. Ezt érezzük szívünkkel, lelkünkkel. Radnóti szavaival élve:

*„Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent,
nekem szülőházám itt e lángoktól ölelt kis ország,
messzeringó gyerekkorom világa [...].”*

Nekem a legszebb virágok itt nyílnak, a legszebb hegyek itt magaslanak, itt a legfrissebb és legtisztább a levegő. A mondás úgy tartja, mindenhol jó, de a legjobb otthon!

Én Erdélyben, Érmihályfalván vagyok otthon!

Jakab Nóra

Nagy Mózes Elméleti Líceum, Kézdivásárhely

Otthonom Erdély

„Hajdanán, a világnak kezdetén, amikor a jó Isten a Földet teremtette s mindenféle anyagnak bővíben volt, legeslegelőször Székelyföldet teremtette. Ez abból is látszik, hogy nincs a világon annyi tündér, manó, ördög és óriás, annyi égbe nyúló hegy, suhogó erdő, földből feltörő borvíz, felhők fölé meredő szikla, mint amennyi ezen a tájon.” - hangzik el a Székelyföldi Legendárium című rajzfilmsorozat egyik epizódjában. Erdély a Kárpát-medence keleti részén helyezkedik el a hegyek lába alatt. Ezt a semmi más tájhoz nem hasonlítható területet másnéven „tündéerkertként” vagy „bérces hazaként” is emlegetik az itt élők. A legtöbb ember, mikor e táj nevét hallja, először bizonyára a híres Drakula gróf jut eszébe és az ő kastélya. Viszont ezen a helyen kívül Erdély még sok más csodálatos térséggel kérkedhet.

Ez a hegységekben és dombvidékekben gazdag térség nagyjából Románia területének felét teszi ki, magába foglalja a Kárpátoktól nyugatra, Magyarország határáig húzódó területet. Az idők folyamán számos költő és író foglalta kötetbe e mesés táj szépségét, történeteit és népművészeti értékeit.

Számos helyről legenda látott napvilágot, némelyről több is. Ilyen például a Szent Anna-tó és a Gyilkos-tó legendája, melyekben ezeknek a tavaknak jellegzetes kialakulásáról regélnek, az Egyesítő mítosza, melyet az ördög tán még a mai napig öröl szüntelen és a szülőfalumban található Leányvár legendája, mely egy óriás váráról, annak a lányáról, tündérekről és egy pásztorfiúnak öltözött királyfiról mesél. Ugyanakkor beszélhetünk a törtető Oltról és a szelíd Marosról, a Korondon található rejtélyes Likaskőről vagy akár a szentléleki Dinnyéskőről. Ez mind csupán Erdély földrajzi sajátosságának és értékének néhányja.

Az ember nem is gondolná, hogy ez a csodás vidék mennyi legendát és titkot őriz, és hogy e maroknyi nép kultúrája milyen sokszínű. Minden széknek, sőt, minden aprócska falunak és nagyobb községnek megvan a maga hagyománya, amelyeket a mai napig őriznek és továbbadják utódaiknak, mint szájról szájra szálló meséket. Ilyen például a minden évben lezajló téltemetés, azaz a farsang, a húsvét után zajló locsolás, mikor a fiatal legények rózsavízzel, vagy a hagyományhoz még jobban ragaszkodva, vödörrel járják a települést és bekopogtatnak minden házba, ahol nőszemély lakozik. Ezek mellett említésre méltó az ősszel megrendezett szüreti bál és a karácsonyi kántálás, és ez még csak egy pár nevezetes időszak a sok közül.

A hagyományok mellett az öltözék is megmaradt, viszont ezeket a ruhákat ma már csak ünnepkor öltjük magunkra. Ez is, az előbbihez hasonlóan rendkívül sokszínű tud lenni. Minden aprócska varrásnak, cérnaszálnak, hímzésnek, a csíkok szélességének, összeválogatásának és színnek megvan a maga jelentése, a maga jelképe. Példának véve a székelyruhát, akár csak egy szoknya és egy kötény is rengeteg információt közöl velünk a viselője koráról és családi állapotáról, hogy férjhez ment-e már a lány vagy sem. A színek elárulják, hogy milyen tájról való a ruha, van-e ott folyó, patak, kaszáló vagy erdő. Továbbá a ruhával együtt székenként a

tánc is változik. Ezek után gondolom nem meglepő, ha azt mondom, hogy a táncnak is megvolt a maga szerepe. Tudniillik, régen a fiatalok, szerelmüket általában titkolták mások előtt. Találkozni csak lopva tudtak. Azonban erre voltak jók a bálók, ahol a fiú tánc közbe magához ölelhette kedvesét, anélkül, hogy bárkinek is ez feltűnést okozott volna. Erre szolgál például Mezőségeen az akasztós nevű tánc.

Ugyanakkor a humor sem maradhat megemlítetlenül. Bizonyára tudják, hogy az erdélyi népek létfontosságú eleme a heccelődés. Nem telik el olyan nap, hogy valakivel ne járatnák a bolondját. Ez része a mindennapi életüknek. Sokszor még saját fájdalmukból is képesek tréfát faragni, de egy vicc bemutathat egy családi állapotot is.

„ A székely bácsi mérges lesz a fiára és pofon akarja vágni, de a fiú elhajol, és az édesanyját találja el az ütés.

- No, oda se ment rossz helyre.”

Ez mind, amit a fentiekben felsoroltam még csak egy pinduri része egy nemzet kultúrájának és otthonának gyönyörűségének.

Személy szerint jómagam is tisztelem e táj szokásait, hagyományait és viszem tovább magammal, hogy majd én is továbbadhassam, mindazt, amit gyermekkoromban a nagyszüleim a kályha mellett ülve tanítottak nekem.

*„Ez egy elvarázsolt hely és haza vár,
hol a múlt szava még tiszta, s rád talál,
amit unokád majd egyszer örököl,
oda álmaidban minden éjjel visszaköltözl.”*

Kalányos Szebásztján

Plugor Sándor Művészeti Líceum, Sepsiszentgyörgy

Otthonom Erdély

Erdély számomra egy otthon, de nem csupán otthon, hanem a világ közepe. A feladatunk pedig az, hogy otthont teremtsünk, építsünk Erdély szívében ahhoz, hogy családként tudjunk benne élni, létezni, megőrizve hagyományainkat, a lelki értékeinket, egyszóval mindazt ami hozzátartozik a kultúránkhoz.

Kiskoromban nem voltam tisztában Erdély fogalmával, nem tudtam, hogy mennyi értéket hordoz, azt hogy az akkori mindennapjaimat mennyire meghatározzák a hagyományok, az erdélyi értékekhez való lojalitás. Ezeket leginkább szüleim, nagyszüleim által élhettem, tapasztalhattam meg. Tudni kell rólam azt hogy nem egy átlagos családban nevelkedtem fel, hanem, nevelőszülők gondozásában. Ennek, ellenére szerencsésnek mondhatom magam, hiszen, egy hatalmas lehetőséget kaptam az élettől a fejlődésre, egy olyan környezetben, ahol megvan a feltétel nélküli szeretet, az odaadó gondoskodás, egyszóval minden adott számomra ami a lelki, testi fejlődésemet szolgálja. A családom nagyon befogadó volt, értékelendő az, hogy családtagként tekintettek rám.

Mondhatni egy nagy család voltunk. Szüleim, nagyszüleim példa értékűen segítettek, terelgettek és megpróbálták átadni mindazt, a neveltetés által, ami a mai társadalomban rendkívül értékes illetve kulcsfontosságú. Mindezt annak érdekében, hogy egy egészséges, céltudatos felnőtt váljon belőlem. Örömmel mesélték el élettapasztalataikat, amit megéltek beleértve a nehézségeket egyaránt. Abban reménykedtek, hogy mindez egyszer a hasznomra válik, ha majd felelős felnőtt lesz belőlem, én is ugyanígy továbbadom. Az élettapasztalatok pedig tovább szállnak generációról generációra, mindig hozzáadva valamit a már meglévőkhöz. Nagyszüleim közül egyetlen egy személy maradt meg számomra, akit maminak becéztem. Mami egy aranyos idős hölgy volt, aki minden este esti mesét olvasott és jóéjt puszival búcsúzott elalvás előtt.

Ahogy teltek az évek, hónapok, napok én pedig napról napra gyarapodtam, a világ megváltozott körülöttem. A technológia behálózott mindent, birtokába véve az emberiség nyugodt, meghitt pillanatait, behálózva gondolatainkat, elménket. Átirányítva a figyelmünket, olyan dolgokra, amelyek, elvonják érdeklődésünket az igazán értékes dolgokról. Már nem az volt, hogy reggeli után szaladtam a padlásra, ahol el-el kalandoztam, elidőztem, mindig feltalálva magam a sok, régi „kacat”, könyv között. Mert bizony a kacat is valamikor értékes lehetett valakinek. Vissza emlékszem arra, hogy mami a lépcsőn feljövet észre vette, hogy egy képet tartok a kezemben. A képen, pedig nem volt más, mint mami és tata vidám fiatalságuk tükörképe.

Leült mami mellém és könnyek közt mesélni kezdett. Azt mondta az élet akkoriban nem volt könnyű, rengeteg munka volt, legfőképp földműveléssel foglalkoztak. Kis gazdaságuk volt, ami falun a megélhetést biztosította. A falusi élethez hozzá tartozott az, hogy minden udvarban

tartottak tyúkot, lovat, disznót, kecskét, tehenet minden állatnak megvolt a saját szerepe, ami a megélhetőségünket szolgálta.

A vasárnapi misén való részvétel nem maradhatott el, amelyre szépen felöltözve együtt elmentünk egy lelkifeltöltődésre, Isten házába. Sajnos napjainkban ez az értékrend is kezd kifakulni, hiszen a mai ifjú közösség nem keresi Istent, a csendet, önmagát, nem szentel e rohanó világban elég időt a lelki fejlődésre, amely úgy gondolom kulcsfontosságú ahhoz, hogy készletét érezzük az értékek átadására, továbbgondolásra, beépítésére a mindennapjainkba.

Az oktatási időszakom alatt több mindent megtanultam, és még mindig van bennem kíváncsiság. Visszaemlékszem a történelem illetve az irodalomóraikra amikor, arról tanulhattam, hogy hogyan is jött létre Erdély, azt hogy milyen nehéz változásokon ment keresztül, illetve hogy felmenőink mennyit harcoltak, azért, hogy meglegyen az amink most van, az a kis terület amit mi magunkénak érzünk. Erdély szíve rengeteg mindent tartogat számunkra, ha megfelelően tudjuk használni, azokat a természeti kincseket, amelyek a rendelkezésünkre állnak. Több ismeretlen kapu áll még előttünk, ifjak előtt amelyeket idővel lépésről, lépésre megnyitunk megtapasztalunk, megismerünk és átélünk.

Drága tanítónénim mesélte még anno, mikor még kezdett benőni a fejem lágya, hogy Erdély, Magyarországhoz tartozott, és idővel csatolták, Romániához. Ennek, immár 101-dik éve. Akkoriban még nem igazán értettem, azt hogy mi is történt valójában, nem voltam tisztában a fogalmakkal, viszont idővel több hangsúlyt fektettem ennek tanulmányozására.

Erdély bőséges jelentéstartalommal bír. Gazdag természeti kincsekben, szellemi értékekben egyaránt, amelybe beletartoznak a népi hagyományok, a népviselet, minden, amit őseink hagytak hátra, nekünk ifjaknak. A mi feladatunk pedig megőrizni, ápolni, gondozni illetve továbbadni ezeket, mindezt szeretettel és nagy odafigyeléssel, így élve, békében mindennapjainkat.

A székelyruha Erdély népviselete. Napjainkban a népviselet már nem a mindennapos élet része, mégis különleges alkalmakra, ünnepekre előkerülnek a népviselet értékes darabjai. Maga a székelyruha tájegységenként változik. A hét szék tájegységei szerint a ruházat is változó. Példa okáért megemlíteném azt, hogy ezenkívül a ruházatot jelentősen befolyásolta az életkor. Fiatal leányok rózsaszínű szoknyát viseltek, a korosabbak élénk pirosat. A férjnél levők pedig zöldre váltottak. A kor előrehaladtával a szoknya színe is egyre sötétebb lett. A böjti időszakban pedig kötelezően az élénk piros színeket, a sötétebb árnyalatú szoknyák viselete váltotta fel.

Manapság a népviselet, ünnepeken, jeles napokon kerül használatra. Gondolok itt a ballagásra, konfirmálásra, elsőáldozásra, a szüretibálra, ahol még előfordul, hogy a fiatalok népviseletbe öltözve, székérrrel, énekszóval toborozzák a népet a bálra. A szervezés keretei is szigorú szabályokhoz kötöttek. A faluban élő tizenhét évesen felüli fiatalok, mind részt vesznek a bálon, mégpedig párokba rendeződve. Egymás között választásra kerül a csőszkirály és királynő. A bál kezdetén a csőszök felvonulnak és megkezdik a táncot. Ez jelenti hivatalosan a bál kezdetét. Akkoriban, falusi legény létemre, jómagam is megtapasztalhattam a bál szépségét, értékét. Miután lezajlott a délutáni hívogató a bálra, a csőszök feladata előkészíteni a termet, azaz feldíszíteni ezt, szőlőfürtökkel. A mennyezetet helyet kap egy hatalmas szőlőkoszorú, amely még tartalmazza a kihagyhatatlan bornedűt is.

Ez az éjszaka folyamán árverezésre kerül. A bál ideje alatt zajlik az ismerkedés, tánc, multság, a csőzők feladata pedig megőrizni a szőlőt. Tudniillik, éjfél után, szabad a szőlőlopás. Tánc közben megengedett, a lopás, ami a hagyomány jelentős része. Maga a lopás pedig pénzbüntetéssel jár, kivétel ha nem sikerül, észrevétlenül időbe leülni a szőlőgerezddel. A szőlőkoszorú árverezését a csőzőkirály és királynő hajtja végre. Az említett koszorúnak van egy kikiáltási ára. Innen indul az árverezés. A végén az viszi el a koszorút aki, a legtöbbet ígér érte.

A hagyományőrző játékok lezajlása után, a bál zenével, tánccal folytatódik, pirkadatig. Ezalatt az idő alatt, a csőzők mindvégig székelyruhában vannak, megőrizve a hagyományt illetve a bál szépségét. A székely ruha nem csak egy ruha, nem kimondottan népviselet, hanem egy igazi érték, nekünk székelyeknek.

Szerencsésnek tartom magam, ugyanis lehetőségem volt részt venni a nevelőszüleim által az őszi betakarodásban is. Volt ló, szekér, vittek a mezőre, kalákába pityóka szedni. Szüleim meghívták a szomszédságot segíteni. Amit a későbbiekben természetesen visszalogoztak nekik.

Összeverődünk vagy tizenöten. Kíérkező a mezőre ló segítségével sorra kitúratták a pityókát, melyet aztán kosarakba felkapkodtunk és a szekérrre öntöttünk. Fáradságos munka volt, elállt a derekunk, hátunk, de megérték az együtt töltött pillanatok illetve a jól megérdemelt lakmározás.

A föld végén a pokróckán letelepedtünk mindannyian és beszédbe, falatozásba kezdünk. Volt ott mindenféle, otthonról kikerült finomság. Elmaradhatatlan volt a jó pityókás házikenyer, füstölt szalonna, vöröshagyma, főtt tojás, mindezt elnyomtatva egy üstben főtt szilvaízzel. Számomra ez jelentette a legfinomabb lakmározást. Hozzáteszem azért, hogy a munka itt közel sem ért véget. Sokszor napokig zajlott, délutánonként a pityóka felválogatása és pincébe raktározása, télire.

Most, hogy közeleg a decemberi hónap, eszembe jutott a kisebb koromban átélt disznóvágás is. Emlékszem kora hajnal kelt a ház népe, mondván, hogy korán érkezik a disznóvágó. Bevallom, hogy gyermek lévén volt a szívemben sajnálat, irtózat a feláldozott disznó miatt. Még a fülemet is bedugtam, hogy ne haljam, a visítását. A disznó perzselésén, viszont már részt vettem. Élveztem a szalmalángot és sorban álltam az ínycsiklandó perzselt bőrért. A fül volt a kedvencem. Sóba mártogatva rágcáltam.

A munka neheze a felnőttekre hárult, ám én szívesen besegítettem langyos vizet töltögetni a hurkamosónak. Nagy fazakakban főttek a disznóbelsőségek, készült az agyas, tormás leves ebédre. A frissen sült hús sem maradhatott el. Szívesen mártogattam a finom rozsdás zsírból, savanyú káposztacikával. Ebéd után töltötték, főzték a véres, májas hurkát. Végül pedig megtöltésre került a kolbász, amit a téli hűvösben szárítottak, füstöltek. Jó volt akkoriban megtapasztalni, átélni mindezeket. Boldogan emlékszem vissza rá.

Megható lélekkel emlékszem vissza a karácsonyi ünnepekre is, ami akkoriban fontos része volt az életemnek. Egy bő héttel az előtt kezdünk készülődni az ünnepre. Mamiék megsütötték a kemencében sült ropogós házi kenyeret, kenyér sütés után, megsütték a diós, mákos kalácsot. Tudniillik hogy a felhevített kemencében először a kenyeret sűtik, míg sűl a kenyér be dagasztják a kalácsnak valót. Miután ki sűdődik a kenyér a még meleg kemencébe be teszik a kalácsot sűlni. Nem hevítik újra a kemencét, azért hogy ne égjen meg a kalács. Egy kemence

hevítéssel megsütik mind a kettőt. Főzték a hagyományos töltött káposztát, a jó húslevest.

Karácsonykor a család apraja-nagyja együtt volt így készültünk együtt a templomba, az ünnepi szertartásra. Templomozás után, ahol mindenki lelkileg feltöltődött igyekeztünk haza, mert tudtuk hogy mire haza érünk, már megérkezik az "angyal". Gyermeként meghatottan éltem át azt a pillanatot, mikor bontogattam az ajándékokat. Mára már tudom hogy szegény nagymama miért is maradott le nagyon sokszor a templomozásról. Ő volt az „angyal”, ő díszítette fel a karácsonyfát, helyezte el az ajándékokat, hogy mindenkinek örömet szerezhessen, amit tiszta szívből tett.

A húsvéti hagyományt is megemlíteném, hiszen nálunk Lemhényben még hagyományos keretek között zajlott az ünnep. Szokás szerint huséthétfőn hajnaltól kezdve vízzel, újabban csak illatos kölnivel locsoljuk meg az ismerős lányokat. Húsvét egy gyönyörű ünnep és egyben a legnagyobb hanyomány. Leginkább vidékeken elterjedtebb a locsolkodás. Kiskoromban sokat mentem locsolkodni, élveztem minden egyes pillanatát. Nagyon jó érzés töltött el résztvenni, a hagyományos szokásban.

Népi hagyomány volt, hogy egy pár nappal az ünnep előtt a lányok, asszonyok neki fogtak a tojások hímzésének, írásának. A tojás hímzése viaszba mártott kesicével történt. Ezzel rajzolták rá népi motívumokat. Miután megírták a tojást, előre előkészített vörös hagyma héj levében főzték meg ami a tojásnak nem csak egy gyönyörű színt, hanem egy jó ízet is adott. Miután a tojás ilyen módon megfőtt, meleg rongyal lesúrolják róla a viaszt, hogy fényt kapjon a tojás majd megsúrolják szalonna bőrrel. Gyermekként élvezettel gyűjtöttem a hímes tojásokat. Cserében verset szavaltam a lányoknak. A lányok különféle süteményekkel vártak bennünket, ahol alkalom adódott a találkozásra, beszélgetésre A locsolkodást vízbevető, vízbehányó hétfőnek nevezték. Sok évvel ezelőtt is elterjedt formájában, vödörnyi vízzel locsoltak vagy éppenséggel itatóvályúba dobták a lányokat, akik szép székelyruhában pompáztak. Ma már csak egy néhány faluban maradt fent a locsolás eme formája.

Egy évvel ezelőtt a falusi életem egyszeribe megszűnt. Beköltöztem városra, Sepsiszentgyörgyre, egy családi otthonba. A falusi családomat felváltotta, hat anyuka és hirtelen lett nyolc testvérem. Úgy gondolom, hogy mára már sikerült alkalmazkodnom az új környezethez. Új családom társaságában az életvitem megváltozott. A falusi csendet felváltotta a pörgős városi élet. Az elmúlt időszakban rengeteg élményben, kirándulásban volt részem. Olyan lélegzetelállító látványokban, amit soha nem gondoltam volna magaménak. Voltam a vargyasi rezervátumban, ahol csodálatos látvány fogadott. A hegyek, a folyó, a barlangok mind, mind lenyűgöztek látványukban. Ha jól emlékszem közel tizenhárom kilométert gyalogoltunk. Egy másik kirándulás, a nyár folyamán az Egyesítő túra volt. Itt igazán a sziklaképződmények megmászása jelentette a kihívást számomra. Felérve a csúcsra, úgy éreztem, hogy minden probléma megszűnik és helyét átveszi a felfrissülés és a szabadság érzete. Egyik kirándulás a másikat követte, hiszen egy újabb túrára indultunk közösen a Kiskirálykő csúcsára. Ez volt az eddigi legnagyobb teljesítményem, közel húsz kilométert gyalogoltunk, de a sok erőfeszítés után itt is gyönyörködhetünk a gazdag látványban, a világ tetejéről. A nyári programot egy csapatépítő kirándulással zártuk, a Rétyi Nyírben. Itt egy igazán élménydús csapatépítő napot töltöttünk el.

Számomra ismeretlen hely volt, de megtudtam, hogy a Rétyi Nyír egy természet védelmi terület, mely számos ritka növény és állatfaj otthona. A látvány nagyon elragadó volt, megismerhettem e táj szépségeit és jól érezve magam részt vettem az esti csapatépítő programokon is.

Gyakran sokat tűnődik az ember azon hogy vajon hová, merre tudna menni kirándulni, hegyet mászni vagy akár gyalogtúrázni. Úgy gondolom, hogy erre, egy megfelelő választás lehet Erdély, ami csak úgy pompázik a látóvilágban. Minden szempontból csodás élményben lesz része az ide látogatóknak. Különböző helyeket ismerhetnek meg, melyek igencsak látványosak. Példának említeném Erdély bérceit, Madarasi Hargita, Szebeni havasok, Bodoki havasok, Szent Anna-tó és még sorolhatnám. Rengeteg csodálatos hely van, ami mind mind felderítésre vár. Az említettek közül kiemelném a Szent Anna-tavat. Egyedisége abban rejlik, hogy egy vulkán által jött létre és a hozzá fűződő legenda igencsak megérintett. Számomra ez egy szép, titokzatos hely, amely sok kis meglepetéssel és látványos növényekkel rendelkezik. A Szent Anna-tó számomra egy nyugalom, teljesen önmagam lehettem, a tó látványa pedig egy nagy löketet ad, amely egy jó lehetőség a feltöltődésre.

Erdély az én otthonom! Itt születtem, itt nevelkedtem, szeretném megőrizni és továbbadni az utóknak azokat az értékeket, amelyeket én megtapasztalhattam eddigi életem során.

Kátai Tímea-Zsófia

Csiky Gergely Főgimnázium, Arad

Gyönyörű szülőföldem

Sok dolgot lehetne mesélni Nagyzerindről. Itt minden tudna mesélni, leginkább a magyar múlttól, pedig mindössze egy néhány száz lakosú faluról van szó. Itt, ahol a tatárok fosztottak, ahol a szegénység és a betegség is gyökeret vert, és nem messze húzták meg az országhatárt, itt még mindig élnek a hagyományok, a jóság és a tisztelet. Itt újraéled minden. A legtöbb nagyzerindi embernek nem kell bemutatni a templom fehér falait s annak déli harangszóját, mely végigsiklik a Körös vizén, egészen Feketegyarmatig. Legtöbben még mindig érezzük a remegést a gyomrukban, mikor konfirmálni kellett és több száz szempár ránk szegeződött, várva a feleleteinket. Aki itt nőtt fel, láthatta minden tavasszal, hogyan tér haza a gólya a nagycsűrre (zerindiesen mondva) és nevel fiókákat. Nyáron a Kerezs (újra zerindies nyelv, hisz itt az a híres) nyújtott menedéket a melegben. Elárulom, Farkasék alatt volt a legjobb fürdeni, utána jó volt szárítkozni Szabóéknál a diófa alatt vagy a fűzfák alatt, a Vida Mari kútnál.

Anyám mesélte, még dédnagyanyám kisleány volt, mikor azok a fák csemeteként ide kerültek. Apám, anyám és elődeim sokat tudnak mesélni a faluról és az itt élő lakosokról. Szegénység? Az mindig volt, de a nagyanyóknak mindig volt mit letenni az asztalra, s mindig szeretettel adták, amit csak tudtak. Itt az ideje, hogy beszéljünk valakiről, aki nagyon sok régi zerindi iskolás emlékeiben él még. Csanádi János. Ő volt az, aki szenvedéllyel és hatalmas szigorral tanította az irodalmat. Ha nem tudta valaki a verset, olyat kapott, hogy azt hetekig emlegette, viszont úgy tudta aztán a költeményt, hogy azt sosem felejtette el többet. Csanádi János balladákat gyűjtött a Körösközben, főleg Nagyzerindről gyűjtött össze sok költeményt.

Ha az összes balladát kiemelném, talán sosem fejezném be az írást, ezért csak párat emelek ki:

Megöltek egy legényt

*„Megöltek egy legényt hatszáz forintjáért,
Beledobták a Tisza vízbe hat szürke lováért. (...)*

Jön az édesanya, kőti de nem hallja:

– Keljél fel hát, édes fiam, nem vagy te meghalva! (...)

Jön a szeretője, kőti, azt már hallja:

– Keljél fel hát, édes babám, borulj a vállamra!

Borulj a vállamra, hadd vigyelek haza, (...)

– Eltemetsz-e, babám, gyászos temetőbe?

– Eltemetlek házam előtt virágos kertembe.

– Meghúzatod, babám, a hármas harangot?

– Meghúzatom, édes babám, mind a tizenhatot.

Nagyzerénd, 1974. Február 4.

Mészár Mihály, 40 éves

Bakony erdő gyászban van

(Verekedés fog lenni - Rózsa Sándor)

Bakony erdő gyászba van,

(...)

Rózsa Sándor fogva van.

(...)

Még vasárnap délután, (...)

Sétált a lányok után. (...)

Édesanyja utána:

– Sándor fiam, gyer' haza!

(...)

– Édesanyám nem megyek

(...)

A kocsmába elmegyek.

(...)

Három betyár felállott.

(...)

A negyedik kést rántott. (...)

Hazafelé mentébe

Dupla kés a szívébe. (...)

Három kislány fehérbe, (...)

Viszik a temetőbe. (...)

Három kislány pirosba (...)

Most teszik a sírjába.

– Édesanyám sírhatsz már,

(...)

Síromra borulhatsz már.

Nagyzerénd, 1971. November 21.

Gál Gyula (üknagyapám), 59 éves

Bíró Margit

(...)

– Való Imre, az, hogy megházasodtál?

A szívemre ily nagy bánatot hoztál?

Való bizony, Bíró Margit, szeress mást,

Elég régen szerettük már mi egymást.

– Nahát, Imre, add ide a kezedet,

Hadd kívánjak boldog páros életet!

Kilenc évig és harminchat hónapig

Nyomjad, Imre, gyászos ágyad fenekit!

(...)

*Este van már, nyócat ütött az óra,
Bíró Margit elindult a rossz útra.
Ha köszöntek, azt se nagyon fogadta,
Hazament és magát felakasztotta.*

Nagyzerénd, 1973. Március 15.

özv. Andrási Károlyné

Csanádi János gyűjteménye meglepően tájékozott, gyakorlott és minőségi gyűjtemény, mely rengeteg hagyományt ír le és rejt magában. Igaz, a balladaanyag gazdagsága elmarad a klasszikus székely balladaköltésztől, viszont méltó módon gyarapítja a népköltési gyűjteményeink sorát.

Mit is mesélhetnék még? Mesélhetnék az Ibolya néptáncsoportról, mely idén ünnepelte megalakulásának 10. évfordulóját, és szívvel-lélekkel őrzi a falu szokásait a táncművészetben. A néptáncsoport az egyik oka annak, hogy Nagyzerendet Arad megye egyik leggazdagabb hagyományokkal rendelkező településeként emlegetik.

Rengeteg hagyományt lehetne még megemlíteni. Itt a disznóvágásnak nagy szerepe volt, ilyenkor, egy téli disznóvágáskor az egész család összejött, s a disznóvágást pálinkával pecsételték meg a férfiak. Dédapám mindig akkor vágott disznót, mikor dédanyám névnapja volt. Vilma-nap. Nálunk a névnapoknak/névestéknek nagyobb szerepük volt, mint a születésnapoknak. Névestéken nemcsak a család vett részt, hanem a szomszédok és a barátok is.

Ez a szokás mai napig él.

A lakodalomhoz is külön szokások kapcsolódnak. Az ünnepre vőfélyek hívogatnak, virágos, szalagos bokrétával a mellükön. Itt szokás „kikérni” a menyasszonyt a szülői háztól, hogy aztán elbúcsúzzon a családjától. A körösközi falvak közül egyedül Zerinden szokás a maskurának öltözés. A maskurák nem meghívott személyek egy csoportja, akik különböző gúnyát vesznek magukra, majd bemennek táncolni a meghívottak közé. Néha volt az álarcosok közt olyan is, aki csak a régi szeretőjét akarta meglesni menyasszonyként vagy vőlegényként, vagy még szeretett volna táncolni vele egy utolsót. A maskuráknak persze ilyenkor vacsorát is adtak. Már ezért is megérte elmenni. Nagyzerinden mindig lehet szórakozni.

Akárhová megyek a nagyvilágba, Nagyzerind hangja mindig visszahív. Várja, hogy szülötte egyszer visszatér még. Hívogat a Körös vize, vele együtt a Nagyhomok és Nagybukó. Tavasszal várnak a temető színes ibolyái, hisz ott van a legtöbb ibolya. Vár már a sajánka, minden évszakával és szólongat a zerindi határ, legismertebb része: a Bárántó. A falu határában már érezni is lehet, hogy főzik a pálinkát. Ha valaki ide születik és ide tartozik, az pontosan tudja, miket mesélek, s velem együtt érzi az illatokat és régi ízeket. Főleg a régi, híres nagyzerindi biciklilevest (igen, nálunk olyan is van).

Kiss Andrea Zsuzsanna

Marosvásárhelyi Református Kollégium, Marosvásárhely

Otthonom Erdély

Erdély természeti kincsekkel gazdagon megáldott, őseink vérével megszentelt édes anyaföld. Élőhelyünk, amely mindent megtudna adni, ami fennmaradásunkhoz kell, ha képesek lennénk megfelelően kihasználni. Ha lenne elég erőnk és hitünk ahhoz, hogy élni és dolgozni tudjunk itt. Bízánk Istenben, remélnénk szebb jövőt. Nem adnánk fel ilyen könnyedén. Nem csak a saját hasznunkat keresnénk, hanem megértenénk, hogy össze kell tartanunk. Békében és szeretetben kell lennünk mindannyiunknak, akik ezen az áldott földön élünk.

A béke jelképe kellene legyen ma is, ebben a zavaros világban. Hiszen ezt a szerepet játszotta évszázadokon át. Sok nemzet élt békességben ezen a tájon. 1568 januárjában pedig a Tordai országgyűlésen a világon elsőr itt mondták ki és foglalták törvénybe a vallásgyakorlás és a lelkiismeret szabadságát. Ennek tiszteletére a Vallásszabadság napját világszerte január 13.-án ünneplik. Később miközben Európában véres vallásháborúk pusztítottak szűkebb hazánk éppen az aranykorát élte. Jó lenne, ha eszükbe jutna az itt élő embereknek ez, olyankor amikor kulturális vagy felekezeti különbségek miatt egymás torkának esnek.

Erdély a Kárpátok gyűrűjében elterülő festői vidék, igazi tündérgert: mesebeli fényben úszó magas hegyek, hatalmas vad erdőségek, napsütötte vagy hó takarta dombok, völgyek mélyén meghúzódó templomtornyos pici falvak, várak és kastélyok, amelyek, ha dűledezve is, de hirdetnek valamit; zúgó patakok, lassan vagy ha kell dübörögve haladó folyók, szédítő csúcsok, rémítően mély szakadékok és olyan tiszta vizű hegyi tavak, amelyeknek tükrébe, ha az ember beletekint teljes valójában megláthatja magát.

Ez még csak a táj, de ott vannak a rajta élő emberek is: az összeöszse kapó nemzetek, akik végtére is, amikor akarják nagyon jól meg tudnak férni egymás mellett, falvakban és városokban lakok, öreg nénik és bácsik, akik sok mindent láttak már; jó munkásemberek, értelmiségiek, sikeres vállalkozók, szorgos háziasszonyok, modern nők, hangosan felsíró csecsemők, akikben ott van a jövő; tenni akaró fiatalok, tiszta szemű gyerekek. Létezik rengeteg szürke élet is, megfáradt emberek, akik a megélhetésért küzdenek és olyanok, akik már feladták vagy egyszerűen a könnyebb utat választották. Elmentek, elhagyták talán örökre otthonaikat.

Oly sok mindent kifejez ez a szó Erdély. Megpróbáltam körülírni, de nem lehet tökéletesen.

Oly sok mindent jelent számomra és azok számára, akiknek igazán az otthont jelenti.

Az én otthonom is Erdély. Nem csak azért, mert itt születtem ezen, a világon is egyedülálló földrajzi területen. Amelynek tájaihoz a Földön nem sok minden fogható, hanem azért, mert hozzáláncol a múlt, a jelen és a jövő.

Őseim is ezen a földön éltek s ha kellett meg is haltak érte. Ereimben az ő vérük folyik. Tőlük öröklődött nemzedékről nemzedékre hitem, életfelfogásom és mind az, amit értéknek tartok. Ha megtagadom ezt az örökséget, őket tagadom meg s ez által önmagamot is. Ha ők nem lettek volna, akik, ma én sem az lennék, aki vagyok.

Erdélyben a múlt velünk él a családban, a templomban, az iskolában, az utcán. Legfeljebb nem vesszük figyelembe. Pedig sehol nem szabadna úgy tartózkodnunk, hogy ne emlékezzünk meg arról milyen áldozatokat hoztak azok, akik előttünk éltek, hogy mindezt felépítsék és megőrizzék számunkra. Be kell látnunk tartozunk nekik annyival, hogy nem engedjük neveiket feledésbe merülni. Megőrizzük hagyatékukat, mind azt amiért éltek és küzdöttek, valamint hozzá toldjuk a magunk részét a következő nemzedékek számára.

A nemzetünk, családjunk története meghatározza az életünket a jelenben és a jövőben. Nem élhetünk a múltban, de elfelejtenünk sem lenne szabad mert azáltal elvágjuk magunkat a gyökereinktől. Ha elhagyjuk hitünket, hagyományainkat, otthonunkat Erdélyt a jobb élet vagy bármi más reményében, pillanatnyilag úgy tűnhet, de semmit sem érünk el vele. Mi emberek olyanok vagyunk, mint a gyümölcsfa virágzó ága. Azt is letörhetjük, bevihetjük a házba és bele tehetjük a legszebb vázánkba, mégis rövid időn belül elszárad, és ami a legfontosabb már soha nem hozza meg a gyümölcsét. Nincs a helyén és nem fogja beteljesíteni küldetését. Míg az ág, amely a fán maradt továbbra is összeköttetésben a gyökerekkel bár a virágok rajta szintén elhervadnak előbb utóbb, megtermi gyümölcseit.

Nem azt mondom ezzel, hogy a lakóhely teszi a magyart magyarrá, de az tény, hogy a környezet nagymértékben befolyásolja az ember lelki világát. Persze vannak olyanok, akik hazájuk elhagyására kényszerültek, mégis megőrzik identitásukat. Meg olyanok is, akik otthon maradnak, de eldobják kulturális és eszmei örökségüket. Ez több mindentől függ, legfőképpen magától az egyéntől. Azonban megkönnyíti a dolgunkat ebben az ügyben, ha csak nem kényszerülünk másképpen tenni, itthon maradunk. Lábainkkal biztos talajon állunk. Megpróbálunk arra a szilárd alapra építeni, amelyet őseinktől kapott értékrendünk és hagyományaink jelentenek, még akkor is, ha könnyebb lenne a tenger fövenyére.

Mindenki kiválaszthatja a saját útját. Eldöntheti, hogy mi a jó neki. Viszont én hiszem, hogy Isten segítségével, kellő hittel és akarattal itthon is jól meglehet élni. Fel lehet még virágoztatni szűkebb hazánkat, csak mi is kellünk hozzá. Ha mindannyian teszünk érte ismét lehetünk a béke szigete. Újra élhetnek itt különböző nemzetiségű és vallású emberek anélkül, hogy elakarják nyomni egymást. Fellendülhet a gazdaság, ha megtanuljuk felhasználni, amit ez a drága föld adni tud. A turizmus is, ha képesek leszünk megmutatni a világnak kultúránkat és hazánk lenyűgöző tájait.

Biztosan nem lesz könnyű, de hinni szeretném, hogy a megfelelő elszántsággal lehetséges. Úgy gondolom érdemes megpróbálni akkor is, ha nehéz, ha nem megy, még ha elbukunk is. Nem szabad feladni. Küzdenünk kell azért, hogy jobb helyé tegyük és ne kelljen elhagynunk édes otthonunkat Erdélyt.

Kopacz Melánia

Csiky Gergely Főgimnázium, Arad

Otthonom, Erdély

Hargita fenyvesei között igencsak szép számban élnek még a hagyományok. A Csík vidéki székelyek a mai napig őrzik és tartják azokat a szokásokat, amiket a nyugati magyarok már régen elfelejtettek. Csíkszentdomokos falu lakói rendszeresen tartják a falu szokásait és hagyományait, a lakodalmakat is hagyománytisztelő módon tartják, ami teljesen visszarepíti a vendégeket a régi világba, amikor még nem voltunk a technológia rabjai, és szántunk időt az eszmei értékekre. Na meg egymásra is, és nem volt mindenki csakis a maga világával elfoglalva.

A lakodalom pontosan három napig tart: csütörtök, szombat és vasárnap. Az asszonyok együtt sütnek-főznek az udvar közepén. A hajadon lányok és az ifjú fiúk együtt díszítenek fel virágokkal négy közepes méretű fenyőfát, amit csütörtök délután zenés parádéval felállítanak a menyasszony és a vőlegény szülőházának kapujába – ezt ágverésnek nevezik. Az ágverés során mindenki székely népviseletben van, és virágokkal díszített lovaskocsin viszik a fenyőket. A lovaskocsin kizárólag csak fiúk ülhetnek, akik népdalokat énekelnek. Ugyancsak csütörtök este, a menyasszony szülőházának udvarán, a fiatalok egy ún. előesküvőt tartanak, ahol esznek, isznak és mulatnak. Ennek a napnak az estéjén a legények kirabolják a menyasszony szülőházát, és az értékeket, amiket elvittek, az ifjú párnak adományozzák a házasságkötés után.

A második nap kerül sor magára a lakodalomra. A vőlegény Bocskai viseletbe, a menyasszony pedig hosszú fehér ruhába öltözik. Szigorú előírás, hogy a menyasszony csakis akkor tehet fátylat a fejére, ha az ártatlansága még megvan. Közvélemény-kutatások szerint a fiúk még most is, a XXI. században, figyelembe veszik azt, hogy kedvesük érintetlen-e vagy sem.

A koszorúslányok és fiúk székely népviseletbe öltöznek. Dél fele a vőlegény elindul a vőfélyvel és a násznéppel kikérni a menyasszonyt. A menyasszony szülőházánál a vőfély verses viccekkel próbálja kikérni a menyasszonyt a házigazdától, aki először három lányt küld ki, és csak aztán a menyasszonyt. A menyasszony mirtuszt helyez el a vőlegény mellkasán, aki pedig csokrot ad menyasszonyának. Ezután a menyasszony a keresztszülei és bérmakeresztzülei mellkasára is mirtuszt tűz, majd a családtagjaira is. Miután mindez megvolt, a menyasszony elbúcsúzik a testvéreitől és megköszöni szüleinek a jóságukat. A templomba érve a vőlegényt a bérmakeresztanya kíséri be, a menyasszonyt pedig a bérmakeresztapa. A templomi ceremónia és a polgári esküvő után elkezdődik maga a lakodalom, a mulatság. A zenét hagyományos zenekar játssza, melynek általában a hegedűs a „frontembere”. A fiú asztalnál nem a szülők foglalnak helyet az ifjú pár mellett, hanem a bérmakeresztszülők.

A tánc csak akkor kezdődhet el, ha a menyasszony és a vőlegény megnyitották azt egy táncal. Azok a lányok, akik nem férjheztek, csak azután táncolhatnak, ha édesapjuk felkérte már őket egy táncra. A násznépnek az esküvő alatt feladatok vannak kiosztva, és akik teljesítik azokat, jutalomban részesülnek. Ilyen például, hogy ellopják a menyasszonyt, majd annak a csokrát és cipőjét, aztán meg a vőlegényt, valamint az ő mirtuszát és cipőjét.

A lakodalom elmaradhatatlan tartozéka a házi szilvapálinka, a jó diós kürtőskalács és a töltött káposzta. Domokoson úgy tartják, hogy ha megjelennek a „domokosi cigányok”, akkor az szerencsét hoz majd a gyermekáldásnál. A lakodalom vége fele, amikor a zenészek már elhúzták az utolsó nótákat, az ifjú pár elvonul a vőlegény szülői házába.

Az utolsó napon, vasárnap, a menyasszony új fehér ruhát vesz fel, és megtartják az úgynevezett „második lakodalmat”. Mivel a székelyeknél szent dolog az étel, ezért olyanról, hogy ételgazlás, szó sem eshet, így megeszik és megisszák az estéről maradt fogásokat és italokat. Ugyanúgy táncolnak és mulatnak, mint előző nap. A harmadik napon inkább csak a fiatalok vesznek részt.

A bölcsőm azokból a szent fenyőkből készült, amelyek ott állnak ezeknek a falvaknak a határain. Én, mint Arad megyei magyar székely, akinek a vérvonala erről a helyről indul, fontosnak tartom, hogy ne feledkezzünk meg ezekről az apró, de annál fontosabb eszmei értékekről. Lehet, hogy másoknak ezek a szokások nem számítanak semmit és úgy gondolják, hogy már idejét múlttá váltak, de ezeknek az apró dolgoknak igenis fontos szerepük van abban, hogy fenntartsuk, megőrizzük a magyarságunkat. Azért választottam pont a lakodalmi szokásokat, mert úgy vélem, hogy pont ezt a rendkívül fontos eseményt kezdik a fiatalok más kultúrák szokásai szerint tartani. Olyan szokásokat kezdünk el megtartani, amik nem a mi kultúránkban gyökereznek... és közben észre sem vesszük, hogy így a mi hagyományaink szépen lassan a feledés homályába vesznek. Generációról generációra egyre több magyar szokás felejtődik el. De megnyugtató, hogy még vannak ezek az érintetlen kis falvak, ahol még él a magyarság, ahol a szülők magyar hagyományok ápolására nevelik a gyermekeiket, és azok is az övéiket. Ezeken a helyeken nem engedik magukat befolyásolni, és úgy gondolom, hogy évszázadok múlva is élni fognak ezek a hagyományok, függetlenül attól, hogy milyen fejlett lesz a technológia. Én büszkén vállalom gyökereimet, ápolom őseim hagyományait, és a jövőben, amikor elérkezik az a nap, amikor összekötöm valakivel az életemet, ugyanezen szokásokat szeretném megtartani. Mert ez így szép és csak így tudok majd példát mutatni a gyermekeimnek, hogy igenis magyarok vagyunk és ezt nem veheti el tőlünk senki.

Források:

Balázs Lajos: *Sorsfordulások ritusai a székely-magyaroknál ll.*, Pallas-Akadémia Könyvkiadó, 2015.

Mihály Stefánia

Nagy Mózes Elméleti Líceum, Kézdivásárhely

Otthonom Erdély

Szülőföldem Erdély, az elszakított magyarság szíve. A hagyományok és értékek színes világa, ide tartozom én, ehhez a szép és hatalmas területhez. Ez adott nekem otthont, adott nekem biztonságot és védelmet. Nem tudnám máshol elképzelni az életemet, e csodás tájak, termő földek, zöldellő erdők és virágos rétek nélkül. Megtanították azt, hogy szeretni kell azokat az apró kis természeti csodákat amiket adott nekünk a teremtő nagy Úr. A hegyek és hatalmas tavak védelme és káprázatos látványa hihetetlenül elvarázsoló és lélegzetelállító.

Sokan említették már nekem, hogy a magyarság olyan feldúlt és zord, valamint sötét nemzetiség. Lehetséges, hogy azok vagyunk, de a szokásaink, ünnepeink és megemlékezéseink mindig odavezettek, hogy egy csodálatos nép legyünk akik a történelem során megtanulták, hogy ha szenvedni kell, hát szenvedjenek, de összetartóak maradnak bármi áron. Igaz az Őshazában élő magyarság és a székelyföldi különbözik egymástól, viszont mégis testvérek vagyunk, hiszen ugyanabba a népcsaládba tartozunk. Bárki bármivel próbálja elhíttetni velünk, hogy nem vagyunk ugyanazok... mégis mi egy vérből valók vagyunk. Ugyanazoktól a vezérektől, ugyanazoktól a történelmi személyektől származunk. A nyelv változott a két helyen az évek során, de megértjük egymást és elfogadjuk a társunkat, bizunk benne, tiszteljük és felnézünk rá. A két terület csak annyiban különbözik egymástól, hogy mi egy keveset változtattunk a szokásainkon, életviteleinken és beszédünkön. Közösségünk mindig is arra törekedett, hogy egy olyan jövőt biztosítson a leendő generációk számára akik tovább tudják vinni eme hagyományokat és megtudják őrizni a szépségét e történelmi népnek. Hogy el tudjuk majd unokáinknak mesélni büszkeséggel és tisztelettel, hogy pontosan hogyan is alakult ki maga a magyar nemzetiség. Örömmel tölt el az, hogy ehhez a gyönyörű kultúrához tartozhatok.

Érzem azt, hogy egy csodálatos és erős, valamint hatalmas függeléssel vagyunk körbevéve.

Körbehálóz minket a múltunk s jövőnk. Bármennyire fájdalmas, bármennyire szörnyű visszagondolni a múlt sérelmeire, arra, hogy ez a nép ez az ország mit élt át... mégis, ezzel kell együtt élnünk, ezt kell elfogadnunk. Szenvedtünk vereséget, nyertünk gyönyörűen csatákat...de mégis, valamit soha nem volt jó a világnak ami minket illetett kopár és sanyarú igazságtartalmú szavakkal...de mi felálltunk és büszkén hívtuk magunkat magyaroknak, egy összetartó hatalmas családnak. Bármennyire próbáltak szétszakítani, a végén mindig hazataláltunk az Őshazához.

Tovább tudnám hadarni a szavakat. Órákon át tudnék mesélni a történelmünkről. Hiszen lehetőséget kaptam arra, hogy meséljek egy keveset önnek tisztelt olvasó a szülőföldemről, a közösségemről ami körbevesz engem, az identitásomról vagy lehetséges az is, hogy más magyarok identitásáról, hogy milyenek is valójában. Értékeinkről, nem csak a szokásokról vagy ünnepekről hanem a természeti kincseinkről amik elvannak rejtve Székelyföldön, mégis mindegyik könnyen megtalálható és felfedezhető, ezek mellett a kötődéseinkről. Ehhez a földhöz tartozó kötődéseinkről.

Drága szülőföldem, semmi pénzért nem költöznék máshova, mivel olyan természeti csodákat, olyan leleteket és kincseket rejt amit számomra bűn lenne elhagyni. Hiszen én egy okból születtem ide. A Teremtőnek valamiféle elképzelése volt velem, hogy én ide kerüljek. Erre a földre amit a régi Nagy Magyarországtól elszakítottak és egy teljesen más országhoz csatoltak.

A történelem során nagyon megvolt a magyar nép hurcolva, többször esett csapdába egy teljesen más nemzetiség markába, voltunk szabadok és saját döntéseink szerint tudtuk irányítani a mi szülőföldünket, viszont a végén nem lett valami jó a befejezése a mesének. Eltértem teljesen a témától, viszont beakartam bizonyítani önnek kedves olvasó, hogy igenis rejtélyes és tartalmas a magyarság történelme. Arra akartam rávezetni, hogy a magyarság egy olyan népcsalád akik harciasak, kultúráltak és műveltek, de a hazaszeretetük sosem tűnt el. Soha nem veszett kárba, tudták kik ők és büszkén vállalták fel identitásukat és közösségüket. Bármennyire próbálták szétválasztani a magyar népet, bármennyire akarták elszakítani a szép földeket az Őshazától...talán sikerrel jártak, talán elhatároltak minket az anyaföldünktől, viszont még mindig és továbbra is magyaroknak vallhatjuk magunkat. Egy forrófejű, eszes, kulturált és szerető magyarnak, ezt az egy dolgot soha nem vehetik el tőlünk, soha nem fog nekik sikerülni elvenni azt a nyelvet amit évezredek át fejlesztettünk és változtattunk. Ehhez a nyelvhez kötődünk mi, ehhez a nyelvhez ragaszkodunk és ezt nem fogjuk hagyni elveszni amíg élünk addig fogjuk őrizni és szeretni a hazánkat.

Hazám, hazám, édes hazám... Erdély egy hatalmas nagy terület amelyet különböző erdők, hegyek, gyönyörű városok és színes falvak teritenek be szerte szét. Olyan értékeink és kincseink húzódnak el szerte szét amelyeket érdemes meglátogatni vagy olvasgatni róluk. Mindegyiknek van egy különleges története, egy olyan háttere amit manapság már nem olyan sokan ismernek. De őseink megakarták ezeket a legendákat és történeteket hagyni nekünk, így leírták őket, szépítettek rajtuk, faragtak le belőle, adtak hozzá több minden érdekességet. Van olyan legendánk ami fikción alapul, van olyan aminek teljes mértékben igazságtartalma van, olyan háttere amit lehet nem hiszünk el, hogy valóban megtörtént. De nem csak mondáink, meséink és legendáink vannak, ezek mind szellemi értékeket amiket felsoroltam, viszont ennek a hatalmas területnek van több természeti értéke is, amit érdemes jobban megismerni. Olyan titkokat rejtenek amiket több vizsgálással és talán kutatással lehetne csak felfedezni és felszínre hozni. De értékelní kell őket, mert számunkra ezek a csodák és szép helyek fontosak abban a gyönyörű környezetteremtésben, amelyben élünk és növekedünk egészen addig amíg el nem jön a halál sötét és nyugtató keze. Ezeket a csodákat azért bízták ránk a nagy teremtó, hogy vigyázzunk rá és védelmezzük addig amíg csak lehetőségünk van rá. Ezek a gyönyörű tájak azt akarják megmutatni nekünk, hogy a magyarságnak különleges helyek kellettek ahhoz, hogy a jövő gyermekeinek kialakítsanak egy védelemmel ellátott és különböző energiaerőkkel feltérképezett területet. Egy olyan területet és csodát amit könnyen feltudnak hasznosítani könnyen és hatékonyan. Igaz bántottuk a területeinket nagyon sokszor, főleg amikor felhasználtuk az energiáját a természetnek, ezzel elvettük egy részének a gyönyörűségét, de visszatudjuk azt adni neki, ha összefogunk és próbáljuk újraültetni a fákat, kevesebbet használni a szennyező járműveket ezzel is segítve a természetünknek, hogy újra, ha keveset is, de fejlődjön vissza a régi formájába.

Szellemi értékeink. Mit érthetünk pontosabban ez alatt a kifejezés alatt? Talán azt, hogy szellemeket idézünk vagy akár a szellemek valamiféle meglepetést hoznak az életünkbe? A közösség életébe? Pontosabban nem tudhatjuk ennek a két szónak a jelentését, de beletudunk mélyebben is tekinteni ebbe így több mindent ismerhetünk meg amik lehet majd elmondják és megsúgják nekünk, hogy pontosan mit is jelentenek. Személyem szerint a szellemi értékek alatt a különböző ünnepeket értjük. Olyan ünnepeket, mint például a március 15-i megemlékezés a szabadságharcban elhunytakért, vagy a húsvétra, valamint a pünkösöd, az 1956-ban elesett harcosokért a megemlékezés, ezek mellett a karácsony. De nekünk magyarságnak nem csak ezek az ünnepek léteznek, hanem a régmúltban élt királyoknak és hősöknek a megemlékezése.

Ezek az ünnepnapok azt mutatják, hogy ilyenkor összetartozunk, egy vérből valók vagyunk. Olyan ünnepek ezek amik összekötnek és behálózna minket. Olyan megemlékezések amikre büszkén és tisztelettel gondolunk vissza, mert tudjuk, hogy ezt értünk tették. Egy olyan területet akartak nekünk hátrahagyni ami védelmet nyújt számunkra. A Kárpátok pont megfelelőek ezekre a célokra, ezt a hatalmas hegyláncot nem lehet olyan könnyen megmászni így a legjobb védelmet és biztonságot nyújt számunkra. Ezek mellett hatalmas városok alakultak ki, amelyeket nem volt a legkönnyebb körbevenni, mert olyan haderővel rendelkeztek és még mindig rendelkeznek, amelyek életüket adták a városban lakókért. Azokért az emberekért emlékezünk meg akik életüket adták a haza szabadságáért és azért, hogy kialakuljon egy csodálatos környezet, amit Erdélynek, másnéven Transzilvániának is hívunk. Büszkén adták ezt a nevet ennek a földnek, mert tudták, hogy olyan emberek fognak rá vigyázni akik értékelni és tisztelni tudták ezt a természeti csodákkal ellátott területet.

Egyrészből kötődöm ehhez a helyhez, ehhez a hatalmas területhez. Nem csak azért, mert itt nőttem fel, hanem azért is, mert olyan hősök, olyan királyok, katonák és egyszerű emberek haltak itt meg akik csak azért kockáztatták az életüket, hogy nekünk egy békésebb és szebb jövőnk legyen. Ez a terület megtanított arra, hogy mit fogadjak el, mit tiszteljek és mit szeressek.

Valamint több történelmi esemény és ünnepség történt itt amiről nem is gondolhatjuk, hogy ténylegesen megtörtént. Másrészből olyan átvonulások, olyan csaták, szabadságharcok, foglalások történtek itt amiket csak a föld ismerhet a legjobban. Ha Erdély egyes területrészei tudnának beszélni azok lennének a legnagyobb történelmi és irodalmi központok a magyarok, de nem csak a magyarok hanem más népek számára is. Eltudnák mesélni nekünk, hogy mennyi minden történt itt, ezeken a területeken. Eltudná mesélni a különböző szenvedéseket, szomorúságokat, boldogságokat és győzelmeket. A legnagyobb királyok és vezetők, valamint fejedelmek tetteit, csalódásait, döntéseit, szenvedéseit és örömteljes híreit. Eltudná nekünk azt is mesélni, hogy milyen körülmények között éltek az emberek különböző történelmi korszakokban. Milyen volt az ősembernek először járni ezen a területen. Az ókorban milyen lehetett a rómaiak hatalma alatt élni. A középkor legsötétebb és legrémisztőbb korszakaiba betekintést nyerhetnénk. Az újkor fejlődésének és szenvedéseinek kialakulását. Legvégül pedig a jelenkor szenvedéseit, szennyezéseit és globális felmelegedéssel járó fájdalmaikat.

Ahogy idézném Marija Maricstól *“A legtisztább, legnemesebb szenvedély a hazafiasság.”*
Ahogy ő is mondja a legtisztább és legnemesebb dolog a világon a hazafiság. Ezzel a kis idézettel szeretnék elköszönni kedves olvasó. Ezt a történetet itt fejezem be, viszont ennek a történetnek itt még közel sincsen vége. Ez csak a kezdete annak ami majd következni fog. Egy csodálatos és kifejlődött folytatása lesz ennek még. De az én történetemnek itt a vége. A legfontosabb üzenetem ezzel az volt, hogy megtudd mennyire tisztelem és szeretem azt a helyet ahol élek. Azt a helyet ami biztonságot és otthont adott számomra, amire büszkén nézek fel.

Moroianu Ana

Székely Mikó Kollégium, Sepsiszentgyörgy

A felsőrákosi masztodon

Mikor néhány hete olvastam a pályázati felhívást elkezdtem azon gondolkodni, hogy miről is írjak... olyan nehéz úgy írni, beszélni bármiről, ami foglalkoztat, s ami fontos, hogy ne tűnjön közhelynek vagy olyasminnek, amit mindenki már rég tud.

Olyan vidéken élek ahol tájszólást használnak, ahol élnek a hagyományok ahol felveszik még a székelyruhát. Számba vettem: a vidék tele van szép dolgokkal, egyedi ötletekkel, tele van felemelő, továbbvivő, csodálatos látnivalóval... és eszembe jutott a masztodon.

Erdély keleti részén, Kovászna megye észak nyugati felében fekszik Barót városa, Erdővidék legnagyobb települése. Földrajzilag ez a terület a Keleti Kárpátok barcasági medencéjének észak nyugati nyúlványa. Bármilyen irányba fordulunk, tekintetünk erdőkbe, hegyekbe ütközik, ezért oly találó az Erdővidék elnevezés. E táj természeti szépsége ihlette a vidék híres szülöttjét, Baróti Szabó Dávidot a következő sorok megírására „mint egy gyönyörű kert, olyan vala minden részeiben, válogatott füvet hoz vala rétje, tiszta merő búzát terme határa.”

Erdővidék kedvező földrajzi természeti adottságai lehetővé tették az ősember megtelepedését tájainkon. A bardóci Egres patak opálos lelőhelyeinek közeléből ősember szerszámok kerültek elő. Réz és bronzkori eszközöket szerszámokat: bronzbaltát, sarlót, kardot pengetőredéket találtak a vidékhez tartozó településeken. De az egyik legnagyobb felfedezés a felsőrákosi külszíni szénbánya őselefánt csontváza amelyet 2008 nyarán találtak meg. Tikkadt volt az idő az Olt partján, az akácfák levelein ujnyi porréteg szürkült, javában zajlott a szénbányászat, amikor egyszer csak arra lett figyelmes a munkás, hogy valami megakasztotta a gépet.. Sűrű porfelleg úszott a levegőben, hetek óta nem esett az eső, kiszállt a gépből és a vibráló fénytömeg mögött, ahol a por megritkult kicsit látni lehetett a csontot ami agyara hasonlított.

A falu a dombok alján húzódik meg, a szakemberek hamar megérkeztek majd megállapították, hogy a csontváz közel 4 millió éves, abból az időből származhat amikor Erdővidéket mocsaras erdőségek borították. Úgy vélik, hogy a 2,85 méter magas és agyaraival együtt a öt hat méter hosszát is elérhető állat egy mocsárba süllyedt majd a küzdelmet feladva bal oldalára dőlve elpusztult. A mocsár “birtokba vette”, a korabeli ragadozók nem fértek hozzá, így a csontozat épségben maradhatott. Feltehető, hogy a lágyszövetek felbomlása után és a csontváz “összeomlását” követően a koponya emelkedett ki leghosszabb ideig a vízből, így az időjárás viszontagságai azt érintették olyanképpen, hogy állaga meggyengült és az idők múlásával az iszap által mind inkább elborított csontváz, valamint a közel négy millió esztendő talajképződése következtében ránehezedő nyomástól az üreges koponya rész összeroppant. Mindezek ellenére megmaradtak a kutatók számára leglényegesebb részek, az állkapocsban található fogak, amelyek alapján végre megbizonyosodhattak a csontváz tulajdonosának “kilétéről”. A fogak gumósak, tehát egy gumósfogú őselefánt csontváza pihent a felsőrákosi külszíni fejtésben.

A csontváz közel 90% os épségét azok a sérülések sem rontják, mint a koponyához kapcsolódó, de a már említett lágy részek elbomlása következtében a koponyától említett lágy részek elbomlása következtében a koponyától elváló és a talajnyomás következtében a csontváz szintjére alákerülő kettétört agyar vagy épp a kupás kanalazó kotrógép által eltört másik agyar, ami egyébként a csontvázunk "szerencsésének" is mondható, hisz az agyarak keresztmetszete tárta fel az erdővidékieknek e nemes kincset. Ha nem az agyaraktól közelíti meg a gép, a csontváz talán nagyobb sérüléseket szenved, sőt talán elő sem kerül lévén, hogy a szürke csontok könnyen elkeveredhettek volna a szürke palával. Az őselefánt gerince, végtagjai, fogazata és bordázata jórészt épen maradtak. Erdővidék Európa legépebb Masztodon anancus arvernensis csontvázával büszkélkedhet. A felsőrákosi Masztodonhoz hasonló csontváz részleteket találtak Németországban, Hollandiában, Angliában, Görögországban de ilyen ép csontvázat sehol máshol nem találtak. Ezek a leletek európai hírű intézménnyé minősíthetik Erdővidék Múzeumát. Az állat csontváza abban a helyzetben látható a múzeumban, ahogy a kiásás után "teljes pompájában" láthatóvá vált. A felállítás nem volt célszerű, mert a csontok súlya nagyon megnehezítené a megfelelő kiállítást. A kiállított csontváz háttérében egy olyan festményt látunk, ami azt mutatja, hogy hogyan nézhetett ki az állat és korabeli környezete. A két oldal falon négy nyelvű rövid leírás a megtalálás körülményeiről, valamint a feltárást és felméréseket követő fényképes összeállítás látható, a fényképek alatt szintén négy nyelvű feliratozással. A teremben még két tárolóban láthatjuk a sok apró csontokból álló két mancsát, a nyelvcsontja részleteit, ami szintén az egyediségét erősíti lévén, hogy a szakemberek szerint még nem találtak ős állat nyelvcsontot, valamint a korabeli környezetet bemutató palába kövült csiga és kagyló ősmaradványokat, faleveleket, amelyekkel táplálkozott, hal csontvázat, repülő hal szárnycsontját.

Dick Mol, Holland őslénykutató, világszintű, elismert mamut "szakember" éppen Görögországban dolgozott, amikor egy hírtelevízióban először halott a rendkívüli felsőrákosi leletről. 2009 júliusában Barótra jött és megerősítette a lelet egyediségét, fontosságát. Itt találkozott a lelet első felfedezőjével, a külszíni bánya akkori vezetőjével, Tóth Levente baróti geológussal, Katona Lajos Tamás zirci geológussal, aki a konzerváláshoz szükséges különleges anyagra hívta fel a figyelmet és felajánlotta a konzerválás munkálatainak elvégzését, amit meg is tett munkatársaival együtt. A híres paleontológus kapcsolata azóta is tart az itteniekkel, s úgy véli, kutatási eredményeiket mind a tudományos, mind az érdeklődő nagyközönséggel mielőbb meg kellene osztani, hisz az őszállatok közül egyelőre az egyetlen, aminek a csontvázat ilyen épségben megtalálták.

A csontváz csak az egyetlen abból a sok kincsből, amit vidékünk rejteget még. A csontváz bizonyíték arra, hogy érdemes Erdővidéken kutatni. Állat és növényvilága, földtana, természeti kincsei jó szándékú, kíváncsi kutatókra várnak. Van itt múlt is, jelen is, jövő is bővíben, amiben kutakodni lehet és érdemes. Lezúgnak körülöttünk a korok, az utasok átutaznak rajtuk, azzal a tűnődéssel hagyják el a tájat, hogy mindent láttak és tudnak de véleményem szerint e lelelethez nagy lehetőség mutatkozik a jövő kutatását tekintve, hisz az őszállatok közül egyelőre az egyetlen, aminek a csontvázat ilyen épségben megtalálták.

A csontvázhhoz még nagyon sok minden kötődik. További paleontológiai kutatások, állat és növényvilágban, földtanban, illetve Erdővidék még feltáratlan ezen a téren tehát ide lehet vonzani sok sok kutatót a jövőre nézve. Van benne múlt és jövő is bőven.

Ahhoz, hogy a következő nemzedéknek is megmaradjon Erdővidék csodálatosan gazdag élővilága, fokozottabb védelmet és törődést igényel mindenki részéről, ahhoz, hogy előre léphessünk számba kell vennünk volt, létező értékeinket. Tudnunk kell róluk.

*“Minden közösség annyit ér,
Amennyit múltjából felvállalni
és megőrizni képes, mert értelmes
jelent megélni és jövőt építeni
másképpen nem lehet.”*

Olai Viola

Csiky Gergely Főgimnázium, Arad

Egy kisiratosi jezsuita, ki megjárta a poklok poklát

„Vannak olyan emberek, akiket Isten különös kegyelme és szeretete arra rendelt, hogy nagy dolgokat vigyenek véghez. Godó Mihály ezek közé tartozott.” – olvashatjuk Almási Gábor, kisiratosi helytörténész szavait.

Páter Godó Mihály jezsuita atya szülőfalum, Kisiratos leghíresebb és egyben legtiszteltebb személye, kinek példaértékű életét kötelességemnek érzem bemutatni, illetve továbbadni azt remélvén, hogy valamennyi személyhez eljut szavainak s ezenfelül tetteinek üzenete.

Godó Mihály 1913. szept. 27-én, az Aradtól mindössze 26 km-re fekvő római katolikus és magyar lakta településen, Kisiratoson született. Egy igen nagy, tehetős, valamint mélyen vallásos családot tudhatott magának. Összesen tizenketten voltak testvérek, de közülük csak heten éltek meg az öregkort.

Az iskolával először ötéves korában ismerkedett meg, ám tanító nénije az első tanítási napon hazakísérte, édesanyjának azt hangoztatván, hogy ennek a gyereknek nincs szüksége iskolára.

Az évek elmúltával szülei a nagyváradi tanintézetbe küldték, azonban nem szeretett volna tanulni, s ennek meg is lett a következménye, megbuktatták ismétlőre, ezért visszatért szülőfalujába. Édesanyja reakcióját látva, most érezte meg igazán azt, hogy mennyire fáj a szülőnek, ha a gyerek nem veszi komolyan az ő elgondolását. A következő évben beiratkozott a Református Gimnáziumba, Szatmáron. Itt találkozott először a jezsuitákkal, akik mély benyomást tettek rá: a szerzetesek tisztasága és finomsága, a fegyelem, amiként éltek, emellett a kolostori csend hívogató hatást ért el benne. A jezsuiták közül különösen Olasz páter hagyott a lelkében mély nyomot, igazán remek pedagógusnak tartotta. Mindemellett dr. Jénáki és Irsik jezsuita segített a fiatal Godó Mihálynak a lelki életét jelentősen megerősíteni. Ezt követően a gimnáziumi éveit Gyulafehérváron folytatta, ahol sikeresen letette az érettségi vizsgáját. A középiskola mellett a sport volt a nagy szenvedélye, ahol számos kitüntetés ütötte a markát, sőt, olyannyira tehetséges volt, hogy nagy klubcsapatok érdeklődtek iránta, csak hogy Godó egyre visszautasította az ajánlatokat, ugyanis voltaképpen bensőleg már rég elhatározta, hogy jezsuita lesz.

A szülei elleneztek a fiuk döntését, egy szerintük sokkal szebb jövőt akartak neki szánni, de Mihály dacolt velük, a döntését már véglegesítette, és nem kívánt azon változtatni. Ennek okáért arra folyamodott, hogy apja nevében beleegyezését adta egy levélben, hogy a fia a szatmári Jézus Társasága jezsuita rendbe jelentkezzen. Ezután sikeresen felvették, s a szülei beletörődtek gyermekük döntésébe, hisz az apa által tett rövid látogatás a fiánál arra a következtetésre juttatta a szülőt, hogy fiuk a legnagyobb biztonságban van a szerzetesek között, illetve életszínvonala folyamatosan javul és ennél fogva egyre jobban garantált számára a biztos jövő.

A noviciátus, vagyis a próbaidő lejárta után az ifjú Lengyelország felé vette az irányt, és Krakkóban kezdett el teológiát tanulni. Az itt töltött évei alatt aggályok gyötörték, a szerzetesek egyre arra ösztönözték, pihenjen egy évet, s menjen haza. Mihály nem fogadta meg a tanácsukat, és csodával határos módon a kitarlásának köszönhetően levizsgázott, valamint fogadalmazott.

1938-ban tüdőbajban elvesztette édesanyját. Később, 1939-ig egyéves magisztériumát töltötte Iasi-ban, majd innen a nagyváradi teológiára került, ahol diakónussá szentelték, s tanulmányait Szegeden folytatta tovább. 1943-ban Fiedler püspök hivatalosan pappá szentelte, viszont egy hozzátartozója sem lehetett ott e nemes ceremónián.

Mint valószínűleg sokakat, Godó Mihályt is megkísértette a házasodás gondolata, de páter Kardas kigyógyította belőle.

Ez idő alatt javában dúlt a háború s a kórházakat járva sebesülteket oldozott fel vétkeik alól, nem törődve avval, hogy éppen milyen rítusú beteg fekszik előtte.

Mihály a próbációt is sikeresen elvégezte, majd elkezdte a pasztorációt, vagyis a lelkesi munkát Hódmezővásárhelyen. Itt kórházi tevékenységeit is tovább folytatta. Az oroszok már közel jártak az állomáshoz, s egy alkalommal a kórházból jöven haza, kiáltásokat és jajveszékéseket hallott. Váratlanul két frontvonal között találta magát, ahogy épp egy betegnek adja az utolsó kenetet. Az ott lévő tisztek ezt teljes katarzisként fogták fel, viszont a jezsuita ezt kötelességének érezte.

1945-ben Észak-Erdélybe, Szatmárra helyezték át, ahol két éven keresztül tevékenykedett: hittanórákat tartott és hadifoglyokat fogadott. 46-ban Kolozsváron elfogadta a számára felajánlott egyetemi lelkész pozíciót. Ekkor jött el az az idő, amikor megvadult a világ: üldözni kezdték a katolikus egyesületeket, és mindent, ami ébren tartotta a keresztény öntudatot, illetve a nemzeti érzést. 1947-ben szörnyű éhínség honolt a vidéken, ezért külföldről segílyt kért az egyetemistáknak, amit szerencsésen át is tudott nekik adni. Mihály atya közben az ateizmus ellen beszélt, vissza akarta tartani a fiatalságot a kommunizmustól, emiatt le akarták tartóztatni. 1948-ban Szatmáron rábízták a püspöki konviktust. Miután az országban államosították mindent, nem taníthattak az iskolákban, ugyanis most már az ateizmust tanították és elvették a jezsuiták, páterek otthonát. Ennek ellenére továbbra is folytatták a nép felvilágosítását, amit a kommunisták nem néztek jó szemmel, így a jezsuitákat Szamosújvárra deportálták. Így próbálták létrehozni egyházi síkon az elszakadást Rómától. A rendőrség és a békepapok egyházi szolgálatra kérték a jezsuitákat, de Godó átlátott a szitán, és hamar rájött, hogy ez csak egy csel, amivel azt a látszatot akarják kelteni a népnek, hogy a jezsuiták behódoltak a kommunistáknak. Mihály ezt megfékezte és ennek híre ment. Nyilvánosan tiltakozott minden együttműködés ellen, egy mozgalmat alapított, melynek egyik célja az volt, hogy az egyházpapok ne vehessék át az egyházmegye fölötti vezetést, másik célja pedig a kommunista katolikus egyház elleni tiltakozás. S a páter minden pillanatban kész volt arra, hogy rajta verjék el a port. Nem azért, mert kellemes dolog, ha az embert büntetik, hanem azért, hogy más ne legyen letartóztatva.

A provinciálissal együtt letartóztatták Godó Mihályt, és Bukarestbe vitték. Egy cellába került, ahol egy éven keresztül hallgatták ki, de ő nem tört meg, nem adott ki senkit, hisz hatvannégy ember élete és szabadsága volt a kezében. A végsőkig hű maradt hitéhez, a kihallgatások alatt is imádkozott. A pátert folyamatosan büntették, nem hagyták aludni. Be akarták injekciózni, hogy félálomban, akaratán kívül minden kérdésre feleljen. Ezért önkaratából éhségstrájkba kezdett, huszonegy napig nem evett, mivel megtudta, ha gyenge a szervezete, akkor az injekció halálos fegyver számára. A páter nem félt a haláltól. Ezek után fogvatartói gépeken keresztül etették, s ő egyszerűen képtelen volt az ellenállásra. Ezt követően átvitték a jilvai börtönbe, és egy olyan szobába rakták, ahol százhatvan ember várta végső ítéletét. Az ott lévő elítéltek előadásokat kértek tőle, s Mihály boldogan tett eleget kérésüknek, konferenciát, lelkigyakorlatokat tartott. Az ítélet megszületett, tizenhat év letöltendő börtönbüntetés lett kiszabva, majd Mihályt átszállították Pitesti-be, s az ottani cellatársai is örömmel hallgatták prédikációt. A tényleges kálvária viszont csak ezután kezdődött: Mihályt átszállították Románia leghíresebb börtönébe, Râmnicu Săratba, ahol közel nyolc kínkeserves évet magánzárkában töltött. Itt továbbra sem adta fel hitét: imádkozott, nyelvet és filozófiát tanult. A letöltött évei alatt nem látott embert, nem tudta, hogy immár édesapja is elhunyt.

Miután panaszt nyújtott be, jezsuitaként hivatkozva az emberi jogokra, az embertelen körülményeit enyhítették, azonban már túl késő volt, tüdőgyulladást és TBC-s fertőzést kapott. Ekkortól fogva szanatóriumba szállították Bukarestbe egy rövid időre, majd vissza Râmnicu Săratba. A szanatóriumban töltött ideje alatt megtanult köhögéssel morzézni, s végre-valahára így képes volt kommunikálni a többi rabbal. Súlyos betegsége miatt Văcăresti-ben megoperálták. Az idő haladtával a nyolc év lassan lejárt, és megkezdődtek az elbocsájtásához szükséges első intézkedések, ellenben Mihály nem akarta otthagyni a börtönt, mondván: „Én nem azért szenvedtem annyit, hogy kijövén a börtönből besúgójuk legyek.” Kérelmét nem fogadták el, 1962. nov. 18-án szabadult. A ferenceseknél segédkezett három évig, ez a hely volt kényszerlakhelyként számára kijelölve. Herkulesfürdőre költözött, és szembesült a ténnyel, hogy országos hírre tett szert. Itt minden este három nyelven tartott szentbeszédet. Ugyanakkor Mehádia, Topleț és Sumita falvakban is előszeretettel tevékenykedett, egészen 1979-ig, amikor is a hatóság zaklatni kezdte, rágalmozó híreket terjesztettek róla, házkutatást tartottak. Ezt a páter megelégette, s önként kérte saját letartóztatását, amit meg is tettek. Ekkor már külföld is beszélt elfogásáról: Szabad Európa Rádió, Amerika Hangja, magyarok, románok. Hat évet kapott, Bukarestben gyilkosok közé zárták, ám ő kedves embernek tartotta őket, elhozta számukra a felszabadulást vétkeik alól. Mivel Godó atya hatvan éven felül járt, ezért csak két évet kellett leülnie, hatvannyolc évesen elengedték.

Újaradon, Mihalán, Pankotán, Gársán és Szentannán folytatta a lelkipásztorkodást. Tüdőgyulladást kapott, s ezután a szentannai német öregotthonba került, ott töltötte nyugdíjas éveit. 1994. máj. 28-án életútja elismeréseként Temesváron átnyújtották neki a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjét. 1996. szept. 22-én, nyolcvankét évesen, Szentannán hagyta végleg háta mögött megpróbáltatásokkal teli, dicső életét. Szülőfalujában, Kisiratoson helyezték örök nyugalomra.

A település a mai napig jelentős tisztelettel őrzi örök emlékét. Kisiratos utcáit járva számos helyen találkozhatunk ennek jeleivel. Síremlékén a következő verset olvashatjuk:

*„Történelem tűrőpróbáját
Állta mint a hős mártírok.
Nem törték meg sem a börtön,
Sem a vörös Pilátusok”*

A sírkövén és a szülőháza falán lévő emléktáblákat szatmári tanítványai készítették. Az utóbbin ez a felirat áll:

*Itt született
P. Godó Mihály
Jezsuita atya
1913. IX. 24. – 1996. IX. 22.
HŰSÉGE JUTALMA
18 év szenvedés, börtön.*

A Testamentum című önéletrajzi kötet magába foglalja az atya életének történetét, amely 2014. nov. 22-én került bemutatásra. 2009. szept. 13-án avatták fel a kisiratosi római katolikus templom kertjében páter Godó mellszobrát. Az ünnepélyes ceremónián a kisiratosiak tömegei mellett számos egyházi és világi előljároság vett részt, közöttük olyanok, mint Ferenc Ervin ferences szerzetes, aki annak idején maga is Godó atya fegyvertársa volt az ellenállásban. Sőt, a kisiratosiak olyannyira nagyra becsülték, hogy megalapították a Kisiratosi páter Godó Mihály cserkészcsapatot, és nem utolsósorban iskolánk névadójává szentelték, domborműve az iskola folyosóján mai napig megtalálható.

Mindent egybevetve mérhetetlenül fontos számomra Godó atya cselekedeteinek hangoztatása, hisz élete tartalmas és eredményes volt. Egyszerű életmódja, meggyőződéséhez való töretlen ragaszkodása, az egyházához való hűsége tanúskodott arról, hogy amit hirdetett, azt éli is. Jelentős volt az egyházellenes folyamat megbuktatásáért végzett tevékenysége, börtönéveit lelkipásztori munkának tekintette: hirdette az evangéliumot, ártatlanokban tartotta a lelket, gyilkosok tértek meg a kezei között.

Nyugodt szívvel merem állítani, hogy szülőfalum valamennyi lakosa a szívében őrzi e hős örökségét.

*„Tanítani.
Jobbá tenni.
Mert ez lehetett az élete.”*

Források:

Godó Mihály SJ: *Önéletrajz – Testamentum*

Sarusi Mihály: *Fő, hogy mögvagyunk (Godó atya – Kisiratosról – Jézus Társaságában.)*

<http://www.kjnt.ro/ertektar/ertek/pater-godo-mihaly-oroksege>

Stan Lilla-Aliz

Bartók Béla Elméleti Líceum, Temesvár

Temesvár már csak ilyen

Szeretem a körforgalmat: bárhol és bármikor ki lehet szállni belőle.

Valahogy így képzelem el a kintrekedt magyarságot is. Csak valószínű, hogy ebben az esetben mindegyik kijáratnál egy életre szóló émelegbe rohanna bele az ember: a büntudat közepébe. A folyamatos keringés ellenben mindent, ami részese, szerkezetként tartja össze, mint a Naprendszer: mindennek megvan a maga helye, a mágnes az identitás, a mágneses tér pedig önmagunk felvállalása. Ám, a sebesség ez esetben változó: a környezet viszonyulása és a gondolkodásmód szabja meg; ahány kintragadt magyarajkú, annyi fajta sebesség, azaz milyen intenzitással létezünk magyarként.

Erdély: ahol sose tudom éppen milyen cipőt húzzak a lábamra, mennyire fog száguldozni a vonat, hol fog kisiklani a villamos, ahol a sebesség határozatlan, nincs kiírva egyik település bejáratának táblájára sem, hogy mekkora átlagsebességgel magyarok a magyarok.

Furcsa, az ötudatom kezdetétől fogva felfogtam, miért nem egyezik az itthon beszélt, és az utcán halott nyelv. Természetes volt már akkor is, hogy nyakig élvezkedve a nyelvszabadságban, magyarul nevettem a boltban, az étteremben, magyarul suttoztam a múzeumban, és magyarul sírtam a járókelők között első nap iskolábanemnet közben. Nagyon lehet élvezni, azt, hogy a körülöttem lévők nem értik, hogy mit beszélek, ezért van az, hogy Magyarországon csitítgatnak, és kell egy kis idő míg alkalmazkodom a számomra „egzotikus” környezethez, mert meg vagyok szokva azzal, hogy háromszoros hangerőn hahotázok, legyen az park, bevásárlóközpont, kávézó, közlekedési eszköz. Akármennyire is próbálkozom felidézni – ha nem is emléket, de az érzést –, hogy milyen volt nem érteni a román szót, nem ugrik be semmi, mintha mindig kétnyelvű lettem volna. Mára már különlegesnek érzem azt, hogy villámgyorsan tudok ide-oda ugrádozni a román és a magyar között, vagy, hogy folyékonyan tudok nem az anyanyelvemen gondolkodni, és már észre sem veszem. Persze, nem mondom, hogy nem törölném ki teljesen a román érettségít az életemből, vagy azt, hogy nem szóltak rám soha a buszon, az utcán, hogy ne beszéljek magyarul, de sosem szégyelltem, és sosem féltem a nemzetiségem miatt.

Temesvár már csak ilyen: rengeteg nemzet összezárva. Románok, magyarok, szerbek, olaszok, németek és még sokan vagyunk egymás mellett. Ugyanakkor, a bánáti mentalitás elfeledtetni velem sokszor azt, hogy nem mindenhol alaphelyzett az elfogadottság.

2019, Várad. Bihar megye, Románia. Sokkal nagyobb a magyarság: több iskola, egyetem; így álltam akkor hozzá a városhoz. Országos magyar olimpiászon voltunk ott, és egy kötetlen program alkalmából összefutni készültem nagybátyámmal, aki anno ott járta ki a főiskolát. Szerette a várost, pont azért mert, ha nem is kézzelfogható a dominancia, de még a levegőnek is kicsit „magyar illata van”. A központ egyik sétálóutcáján nagy iramban szedve a lában épp egyeztettük a találkozási helyszínt, vagyis inkább próbáltam körülírni, hogy én épp hol vagyok, és emlékszem, egy pillanatra megálltam elmagyarázni, hogy milyen színű az épület, ami éppen mellettem magaslik.

„Ne beszélj ilyen hangosan!”, szólt egy hang a hátam mögül, majd mellőlem, aztán már csak elhaladtában pillantott vissza rám két szempár. Automatikusan én is elindultam, és megfélekedtem arról, hogy valaki ott hallózik a telefon másik végén. A hangok tompulni kezdtek, a kép homályosulni, egyszerűen nem tudtam felfogni, hogy mi is történt: magyarul szólítottak le. Egy pillanatra reménykedni kezdtem, hogy valójában nem is hallottam jól, és csak nem tudom már megkülönböztetni a két nyelvet egymástól, de be kellett ismernem, hogy igenis, az eszem még a helyén van. A hangsúlyból következtettem ki nagyrészt, hogy végülis magyarul szóltak a szavak, mert nem volt fenyegető, lenéző, frusztrált sem – félelmet éreztem, lecsillapítást. Azután hetekig kattogott az agyam a történeteken. és elképzelni sem tudtam olyan forgatókönyvet, hogy ez Temesváron is megtörténjen velem. Már egy jóideje nem vettem magamra, ha valaki megszólított a nyelv miatt, amin megszólalok, de az az eset, természetesen ledöbbsent még most is. Akkor ott, a keringés megszűnt létezni.

Ugyanabban az évben, Temesváron, emlékszem, még kellemes estéiben jártunk az ősznek, járványnak nyoma sem volt akkoriban. A születésnapom megünneplésébe dévai és budapesti barátok is besegítettek. Igen, igen, anyaország, nagy izgatottsággal vártam, hogy az illető megismerje az itteni életet is. Azon az estén ukulelével sétáltunk a belváros utcáin „Maradj otthon, nézzél TV-t” üvöltözve, és tökéletesen rendben volt ez így. Írni tudok erről, szóval túléltek. Nagyon meg sem bámultak minket, sőt egy mosoly ereéig még ránk is pillantottak. Nem voltunk „bozgorok”, senki sem ragaszkodott foggal-körömmel Erdélyhez, senki sem átkozott ki minket sehonnan. Nekünk, temesváriaknak ez fel sem tűnt, ám a vendégeinknek igen. A pesti történész álmaiban sem gondolta volna, hogy errefelé ennyire általános a „magyarnak lenni” állapot, ledöbbsent és meghatódott. Érezte, milyen is magyarnak lenni, és egy pillanatra sem tudott megfélekezni róla. Órákig beszélgettünk erről, teljesen le volt nyugózva, és eszembe jutott, hogy pár hónappal azelőtt, milyen is volt összerándult gyomorral lépdelni Váradon. Annyira bejártam pár hónap alatt a két véglet érzelmeit, hogy akkor kezdtem el tudatosan élni azt, amibe tulajdonképpen beleszülettem.

Visszagondolva, a kontraszt sokkal erősebben kirajzolódik már, és azt hiszem mostanra tudtam csak igazán elhelyezni magamban, és megnevezni, azt a valamit, amit anyaországi barátunkkal éltünk át, és ehhez talán pont az kellett, hogy a „két magyarság” egyesüljön: egy kis időre magunkkal rántottuk a körforgalomba, és lehet sikerült meghaladni a fény sebességét is.

Szóval, Temesvár már csak ilyen.

Székely Szilárd

Nagy Mózes Elméleti Líceum, Kézdivásárhely

Erdélyország Meseország

A szülőföldem, a legdrágább kincsem annyi mindent foglal magában, hogy lehetetlenség volna teljesen kibontani. Hisz a csodák, a legendák földje ez, ahol a sziklák megértik egy ártatlan lány sikolyát és záporral, mennydörgéssel válaszolnak rá, vagy ahol a föld megérzi a kiserkent vért, és maga alá temeti érte az egész várat. De érdemes megemlíteni az itt élő embereket is, akik ravaszságukkal több mindent túléltek, mint amennyit el lehet képzelni, hisz történt egyszer, amikor a tatárscorda elérte szép Erdély földjét, és halállal fenyegettek rengeteg embert, köztük az eszes Homoródalmásiakat, akik visszaszorulva az Orbán Balázs-barlangba, egy hamuból készült kenyér segítségével átvették a megszállókat, akik meglátván a hatalmas ételadagot feladták a várakozást, és továbbálltak.

Most nézzük meg azt is, hogy milyen a ma Erdélye. A vidéki tanyák, akárcsak a faluk, községek és városok fejlődésnek indultak, a szekerek helyét átvették az autók, de jópár faluban még ma is megtalálhatóak, sőt még használják is őket. A székelyruha és egyéb népviseletek hordása igaz, hogy lekorlátozódott az ünnepnapokra, de teljesen nem tűnt el, csupán már a ruhatárunk szerves részét képezi pár másik ruhadarab is, mint például a farmernadrág vagy az öltöny. A városok rohamosan megújulnak és a fejlődéssel párhuzamosan nő a lehetőségek tárháza is. Több munkahely létesült, nőtt a választék a szívélyes oktatási intézményeket tekintően, sőt, most már rengeteg sport is kezd meghonosodni, a futballtól elkezdve a műkorcsolyán át, egészen a judoig.

De az erdélyiek a fejlődés miatt nem feledkeztek meg a gyökereikről, hagyomány szeretőek, hisz még napjainkban is kedvelt események a szüreti bálók, a felvonulások, sőt, még a vásárok is. És a bevásárlóközpontok sem tüntették el a régi korok épületgyönyörűségeit, inkább csak kiszínezik a városok összképét a többi modern stílusú épülettel együtt. Egy nagyon jó példa erre Kézdivásárhely, ahol a macskaköves főtér és az udvarterek tökéletes harmóniában vannak a bevásárlóközponttal, vagy akár a városi sportcsarnokkal.

Az ízevilágot illetően egészen elragadó látvány tárulhat elénk, hisz szerves részét képezik a helyi gasztronómiának a régi magyaros ételek, mint a töltöttkáposzta, a gulyásleves vagy a kürtőskalács, de megfűszerezi ezt a román konyha is, sőt a hab a tortán, hogy a különböző külföldi országok étkei is megtalálhatóak.

Turisztikai látványosságok tekintetében sincs szegénység, hisz szemetgyönyörködtető a Tordai Sóbánya, a Madarasi Hargita és a Vajdahunyadi Vár is, csak hogy néhányat említsek. Néhány kutatás alapján, azonban egyaránt kedveltek azok a városok, városrészek is, ahol az építészeti stílus egy régebbi kor hagyatéka, ilyen például Brassó, Szeben vagy Segesvár. De a Drakula mítosznak köszönhetően Töröcsvár is egy kedvelt turistacélpont. Továbbá ezen a téren élvezőnyben járnak a kalanddal gazdag túrák is, például a lovastúrák, a sízés vagy pedig az én személyes kedvencem, a hegymászás.

A varázslatos táj rengeteg film helyszínéül is szolgált az elmúlt években, ilyen Hajdu Szabolcs rendezésében a „Biblioteque Pascal”, vagy Pejó Róbert filmje, a „Dallas pashamende”.

A tevékenységek tekintetében is nagyon sokrétű tárház fogad bennünket, hisz lehetőség van részt venni különböző csoportokban, körökben, ahol az érdeklődők kipróbálhatják magukat a színjátszásban, a jégkorongban, de van lehetőség például néptáncolni is.

A kaláka tevékenysége is már egy múló dolognak tűnhet, de vannak emberek, akik még tartják ezt a kedves szokást, ilyenek a Gondviselés Segélyszervezet önkéntesei is, akik a hagyományt feltámasztva segítenek az embereken, hogy egy szebb világot építhessünk.

Híres emberekből sem kell szükölködünk, hiszen Erdély szívében, Kolozsváron született az igazság ura Mátyás király is, vagy a híres matematikus Bolyai János. De költőket sem kell kérni a szomszédból, hisz tevékenykedett itt Arany János, Kölcsey Ferenc, de Octavian Goga és Ioan Slavici is. Rengeteg híres író megihletett a varázslatos élet, számos regény született a vidék nagyságáról. Ilyen Tamási Áron tollából az „Ábel a rengetegben”, vagy Móricz Zsigmondtól a „Tündérkert” trilógia, de Bram Stoker regénye, a „Drakula” is itt játszódik.

Az otthonunkat a kultúra fellegváraként is írhatnánk le, hiszen rengeteg népcsoport él itt, akik megtartották a saját szokásaikat, de átvettek néhány dolgot a szomszédos népek szokásaiból is, ezzel lehet magyarázni az erdélyi emberek által a hétköznapiakban használt magyar nyelv csodálatos lényét is, hiszen néhány román szavat is használunk magyar szövegkörnyezetben, ezzel is megszínezzük a beszédünket.

Az egyházak terén is széles a választék, hisz kiveszi a részét az itteni életből az unitárius, a református, a katolikus, az ortodox, de az evangélikus, a baptista és a Jehova tanúi vallások is, amelyek iskolák létrehozásával is tovább örökítik a vallás tudatosságát, ilyen például a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium vagy a csíkszeredai Segítő Mária Római Katolikus Gimnázium.

Igaz, hogy a különböző felekezetű és nemzetiségű emberek nem mindig éltek ilyen baráti viszonyban, mint napjainkban, hisz a régebbi időkben előfordult, hogy az éppen hatalmon lévő fejedelem vallása határozta meg a legális felekezeteket, vagy megtörtént az is, amikor az aktuális kormány harcot szított az itt élő nemzetek között, de mindig győzött az igazság, ezekben az esetekben a vallásszabadság törvénye, ami abban az időben egyedüli volt, illetve a régi döntéshozók megbuktatása által.

De ma már kedves ismerőseinknek, már-már családtagjainknak is mondhatnánk őket, hiszen harag és a bosszú csak fájdalmat és szenvedést vonna maga után, de ehelyett közös erővel tovább tudjuk vinni a vidék örökségét, hogy majd úgy vonulhassunk be a történelemkönyvekbe, hogy az itt élő népcsoportok barátságban éltek egymással, az ő mosolyuktól még a nap is kisütött, sőt a nevetésüktől mintha még a rét is zöldőbb és a virágok is illatosabbak lettek volna. Ők is hozzáettek Meseország megépítéséhez.

Rajz kategória

Bacski Réka

Nagy István Művészeti Líceum, Csíkszereda

Böti Tamás Márk

Simion Bărnutiu Főgimnázium, Szilágysomlyó

Csillag Péter
Nagy István Művészeti Líceum, Csíkszereda

Dima Adonis
Kelemen Didák Általános Iskola, Kézdialmás

Fehér Adrienn-Anikó
Simion Bărnutiu Főgimnázium, Szilágysomlyó

Fürtös Dóra Melinda
Művészeti Líceum, Nagyvárad

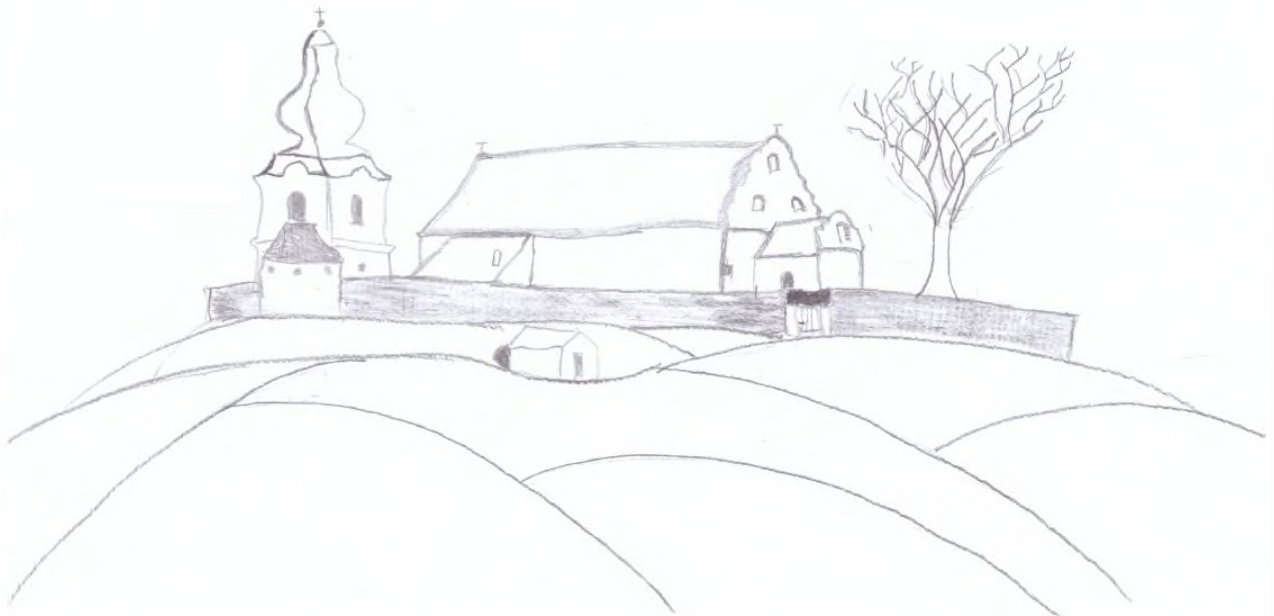

Hajdu Brigitta Evelin
Marosludas, Maros megye

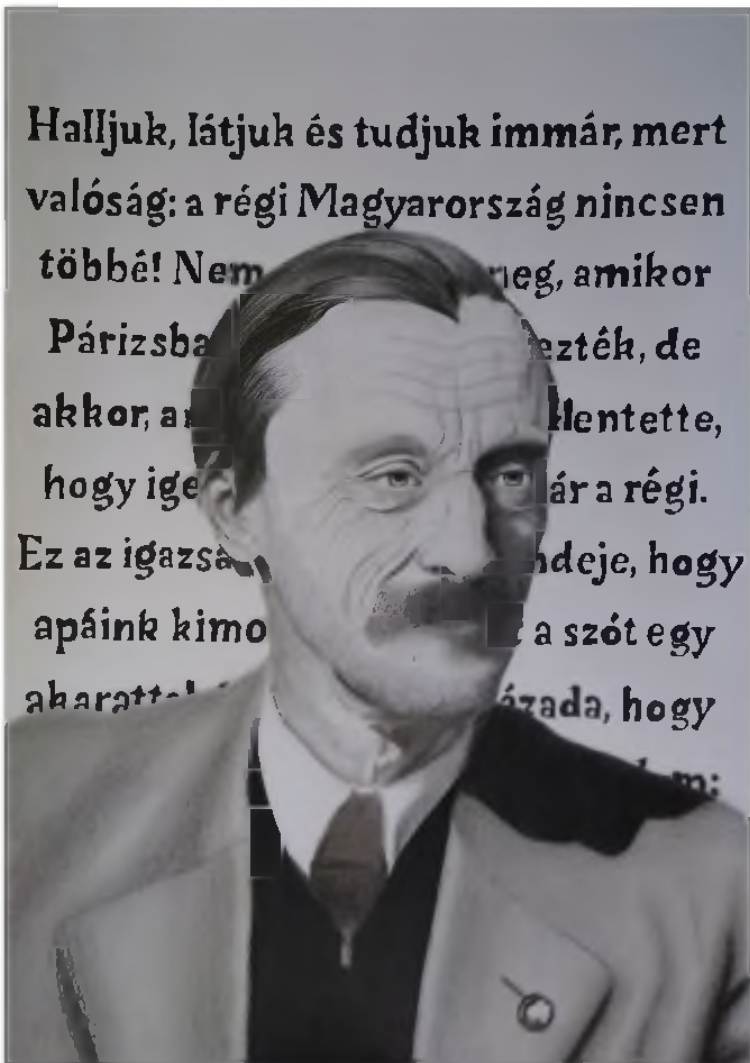

Hotea Szilárd

Apor Péter Technológiai Líceum, Kézdivásárhely

Halljuk, látjuk és tudjuk immár, mert
valóság: a régi Magyarország nincsen
többé! Nem... meg, amikor
Párizsban... zték, de
akkor, a... lentette,
hogy ige... ár a régi.
Ez az igazsá... ndeje, hogy
apáink kimo... a szót egy
akarattal... zada, hogy
... m:

Hunyadi Angéla

Református Wesselényi Kollégium, Zilah

Jozefi Krisztál Anetta
Református Kollégium, Kolozsvár

Kedves Borbála
Segítő Mária Római Katolikus Teológiai Líceum,
Csíkszereda

Király Tamás
Református Wesselényi Kollégium, Zilah

Konya Delinke Erzsébet
Andrei Bârseanu Elméleti Líceum, Dicsőszentmárton

Kopacz Anna
Mikes Kelemen Elméleti Líceum, Sepsiszentgyörgy

Kozma Andrea
Márton Áron Főgimnázium, Csíkszereda

Lázár Éva
Bod Péter Tanítóképző, Kézdivásárhely

Nagy Edina Adrienn
II. Rákóczi Ferenc Római
Katolikus Teológiai Líceum,
Marosvásárhely

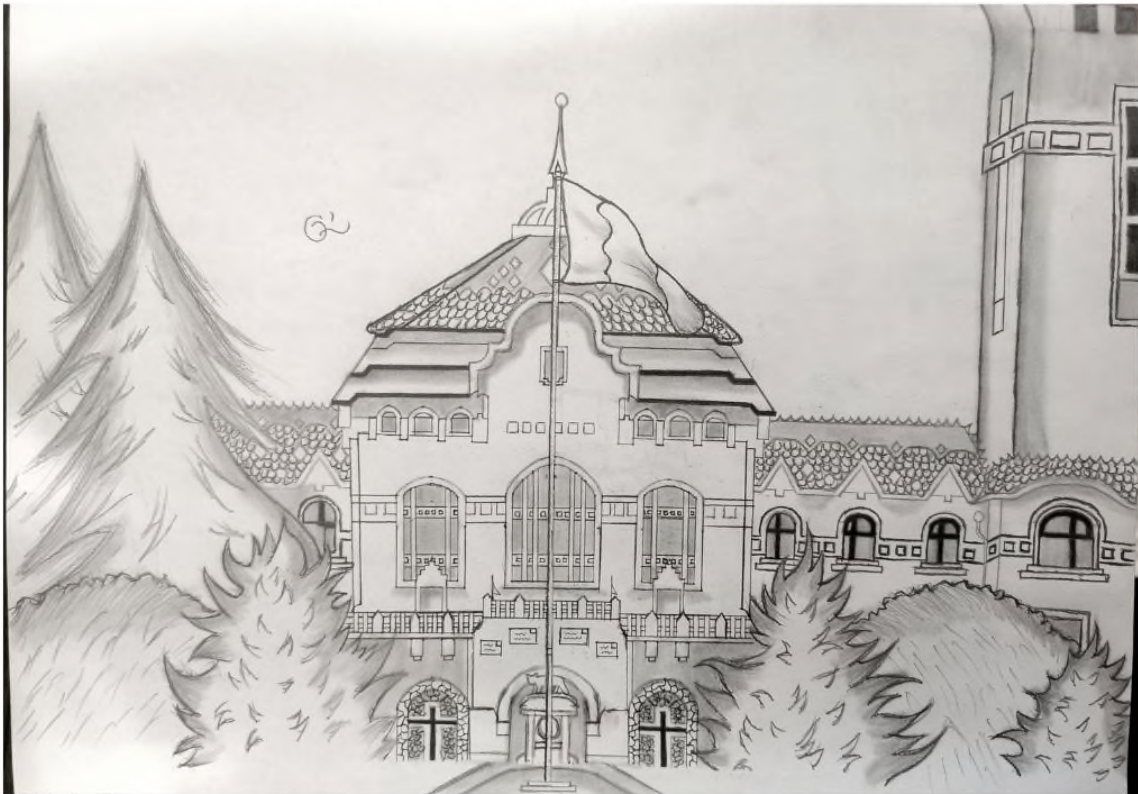
Nagy Edina Adrienn

II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Teológiai Liceum, Marosvásárhely

Orbán Hunor Attila

Elektromaros Technológiai Liceum, Marosvásárhely

Pap Rebeka
Horváth János Elméleti Líceum, Margitta

Pápai Renáta Patricia
Németh László Elméleti Líceum, Nagybánya

Pató Brigitta Pinyóke

Kölcsey Ferenc Főgimnázium, Szatmárnémeti

Pozsár Cynthia-Médea

Ady Endre Elméleti Líceum, Nagyvárád

Strenger Tamás
Németh László Elméleti Líceum, Nagybánya

Váradi Ákos
Apáczai Csere János Elméleti Líceum,
Kolozsvár

Fotó kategória

Almási Kristóf
Csiky Gergely Főgimnázium, Arad

Ambrus Andrea
Református Kollégium, Kolozsvár

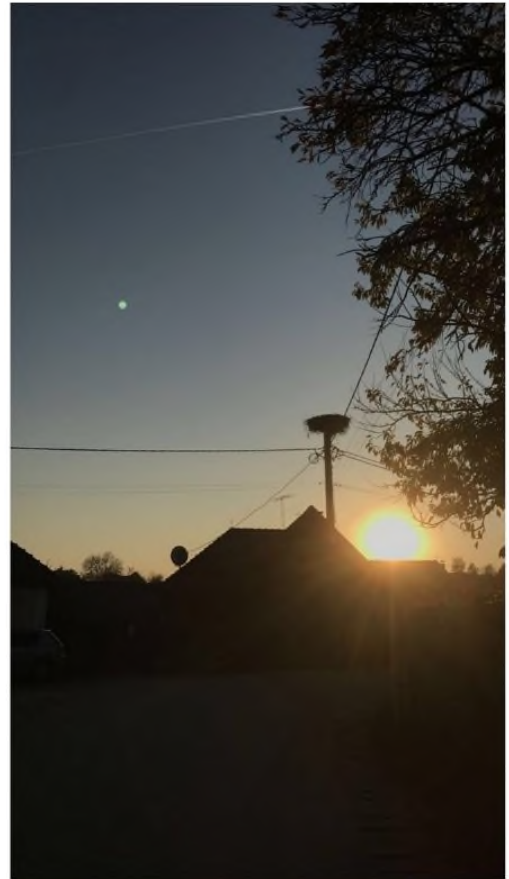

Ambrus Andrea
Kolozsvári Református Kollégium, Kolozsvár

Áfra Melánia

Nagy Mózes Elméleti Liceum, Kézdivásárhely

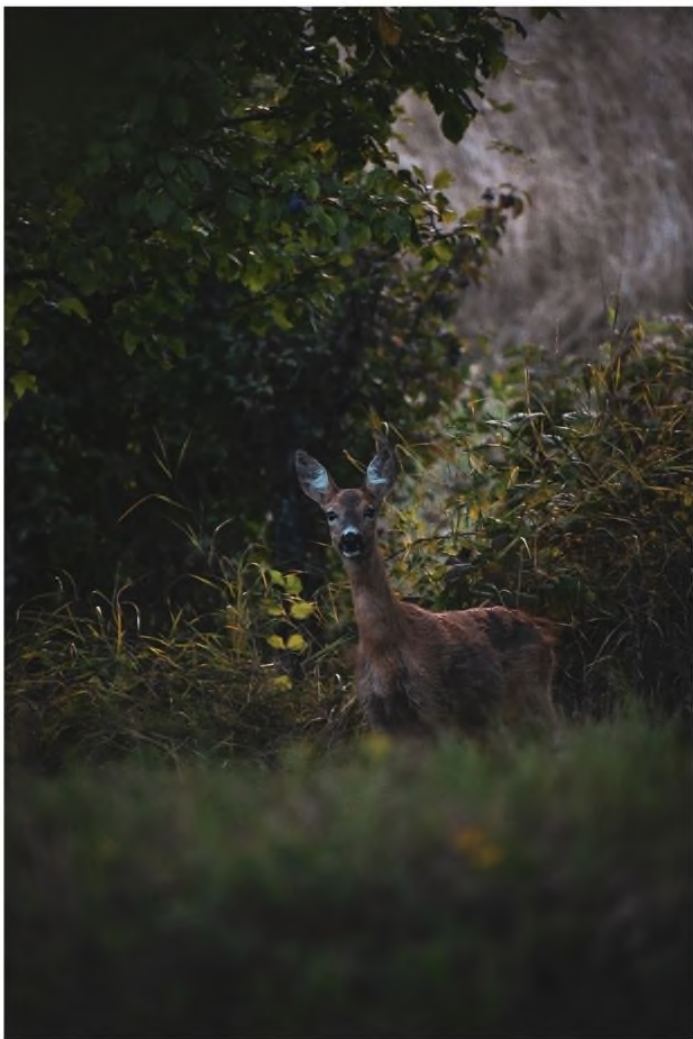
Árvai Amira
Baranya Megyei SZC
Radnóti Miklós Közgazdasági Technikum, Pécs

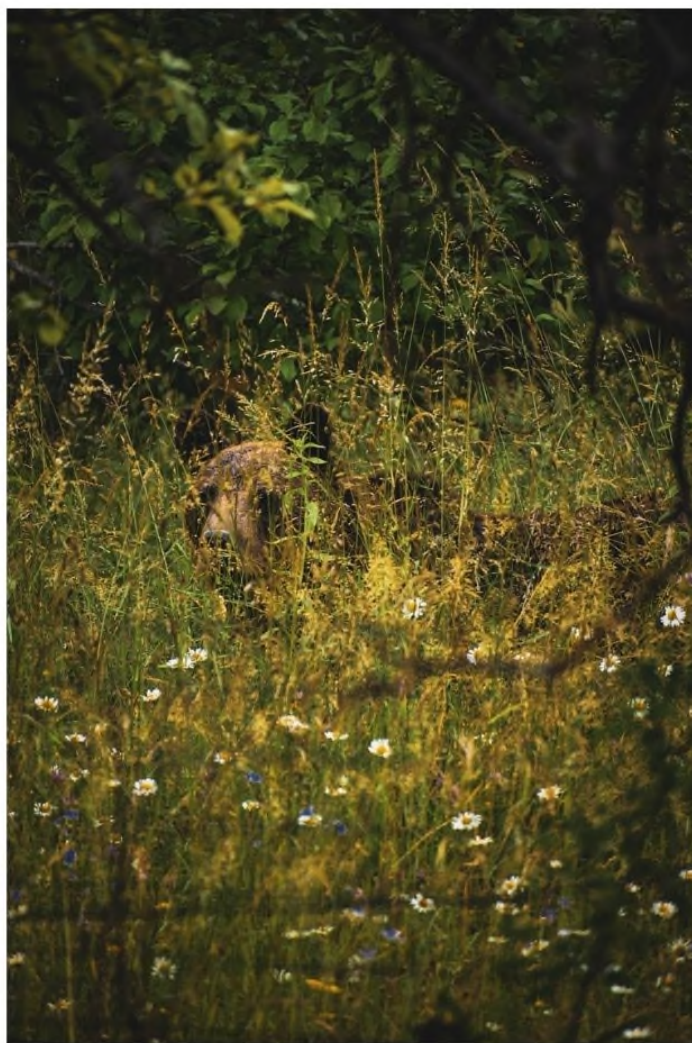

Borsi Aliz-Emília
Horváth János Elméleti Líceum,
Margitta

Balázs Alpár
Tamási Áron Gimnázium, Székelyudvarhely

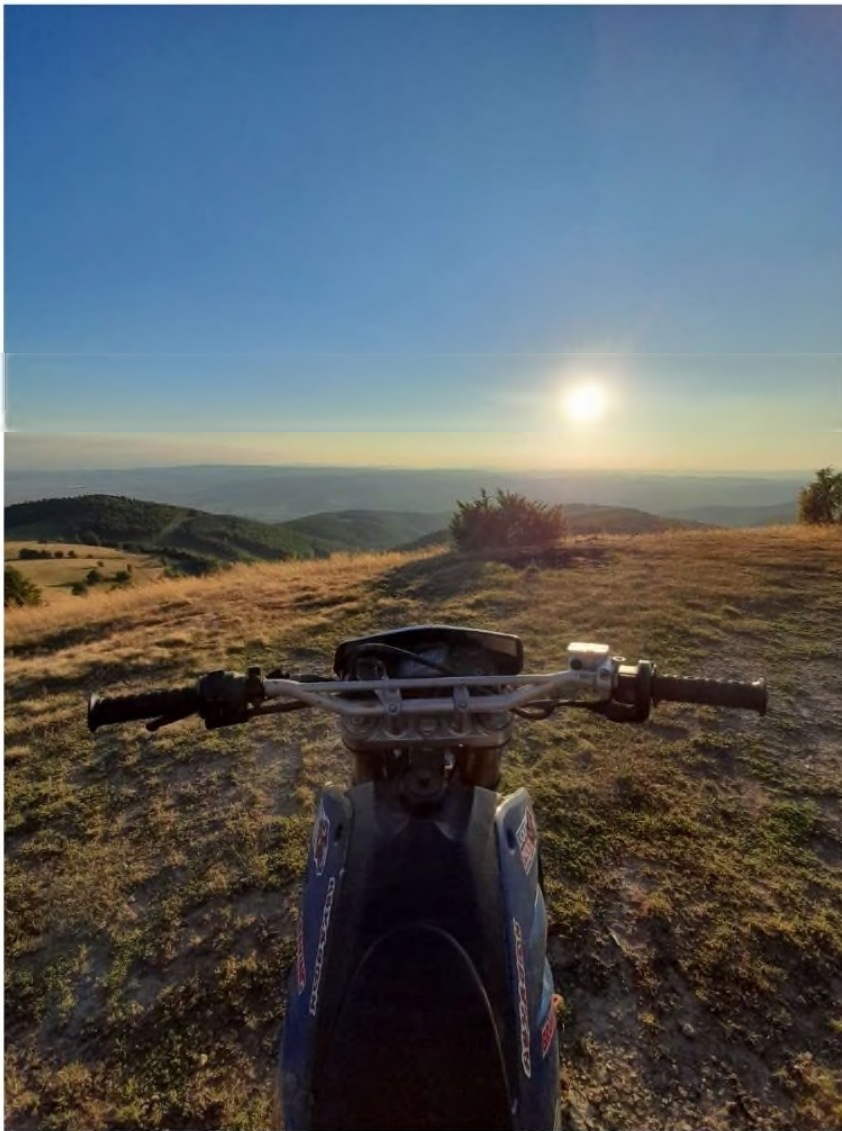
Boncz Sándor Gergő
Református Kollégium, Kolozsvár

Borbáth Réka
Református Kollégium, Kézdivásárhely

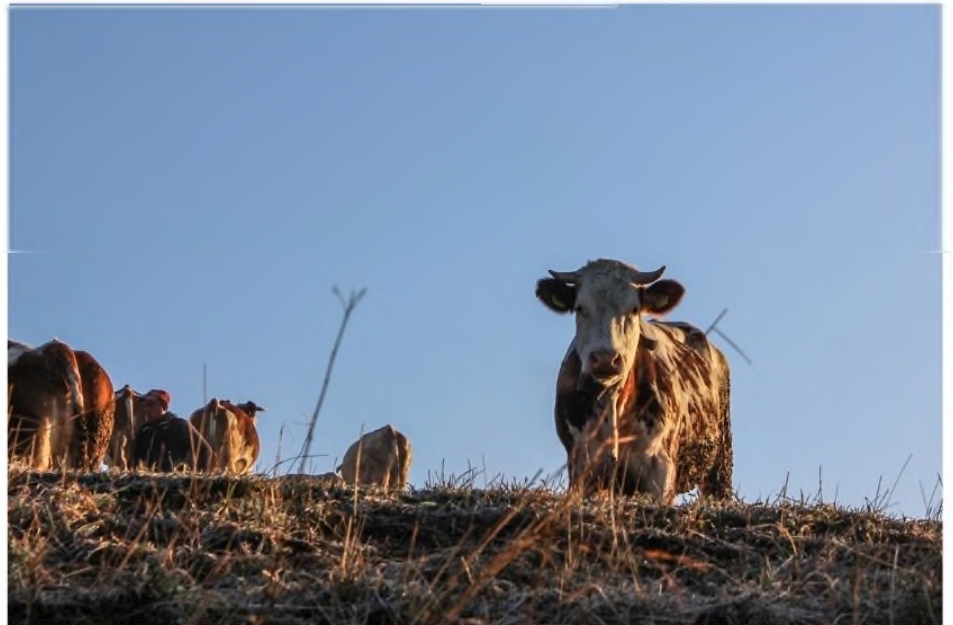

Boros Ákos Csanád
Nagy Mózses Elméleti Líceum,
Kézdivásárhely

Brassai Eszter Margó
Mikes Kelemen Elméleti Líceum,
Sepsiszentgyörgy

Csikós Eszter
Nagy István Művészeti Líceum, Csíkszereda

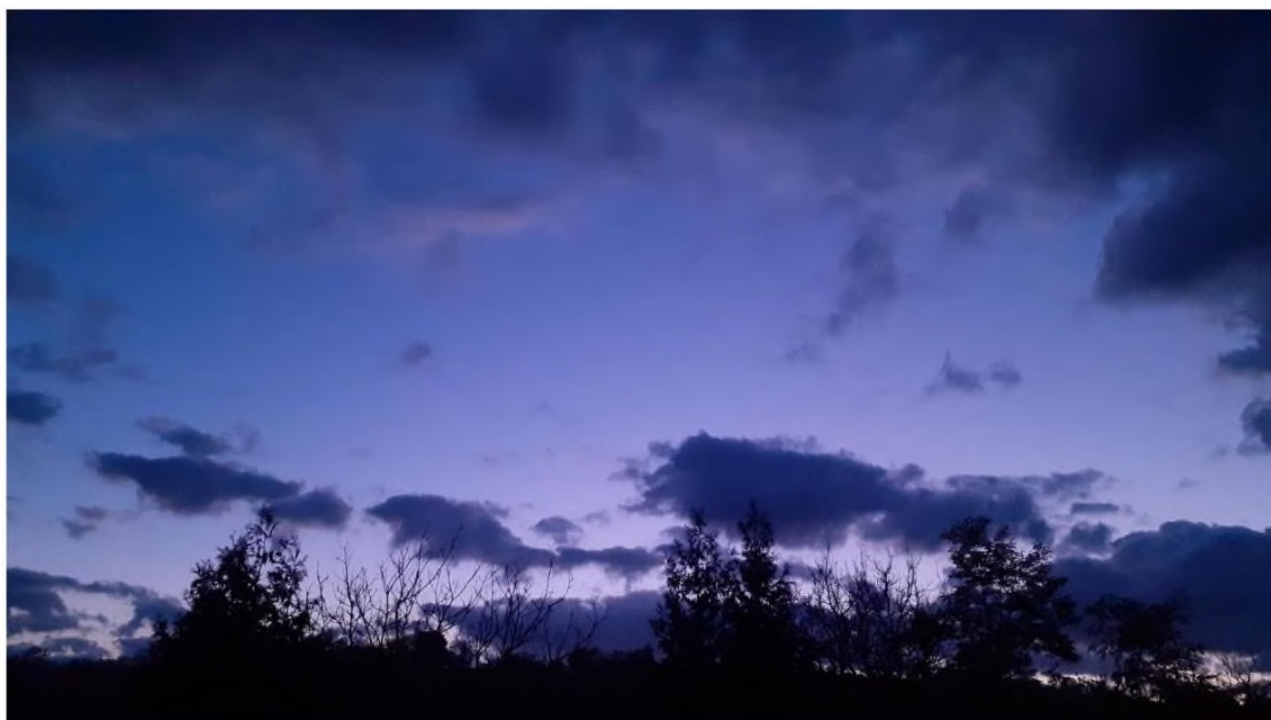
Fábián Szabolcs
Kun Kocsárd Általános Iskola,
Ozdola

Fadgyas Kriszta-Adrienn
Mikes Kelemen Elméleti Líceum,
Sepsiszentgyörgy

Farkas Jázmin Csilla
Református Wesselényi Kollégium, Zilah

Farkas Jenő
Szász Adalbert Sportliceum,
Marosvásárhely

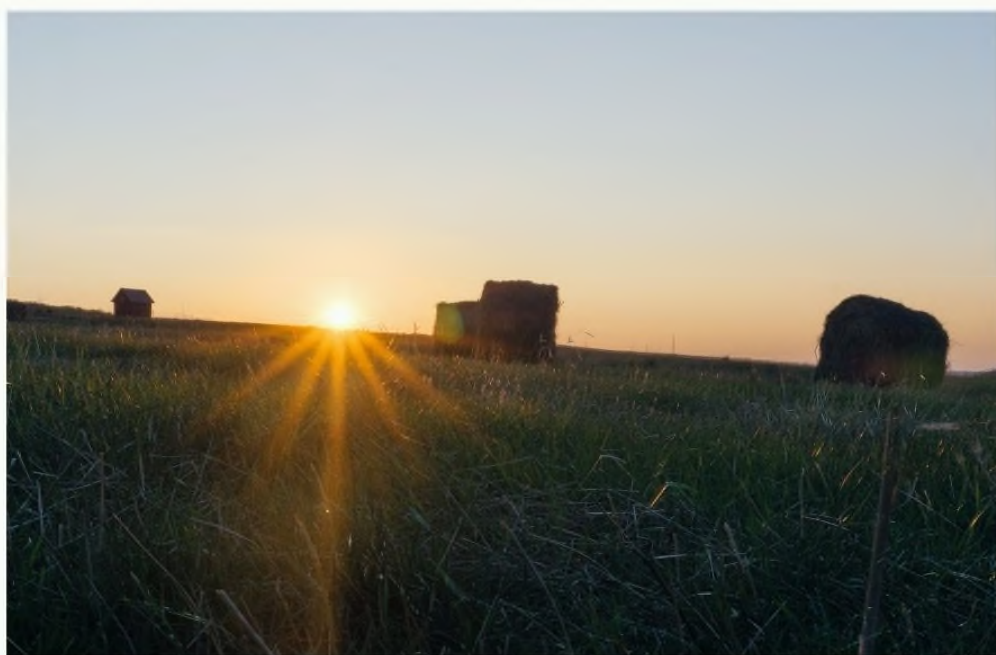

Farkas Norbert
Szász Adalbert Sportliceum,
Marosvásárhely

Farkas Szilárd

Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely

Fehér Adrienn-Anikó
Simion Bărnutiu Főgimnázium, Szilágysomlyó

Felföldi Noémi
Olosz Lajos Általános Iskola, Ágya

Fésüs Ábel

Nagy Mózes Elméleti Líceum, Kézdivásárhely

Fodor László Dániel
Református Wesselényi Kollégium, Zilah

Fridrik-Hegyes Anna
Csiky Gergely Főgimnázium, Arad

Gál Somesán Evelin
Kós Károly Technológiai Líceum, Csíkszereda

Gothár Gergő
Nagy Mózes Elméleti Líceum, Kézdivásárhely

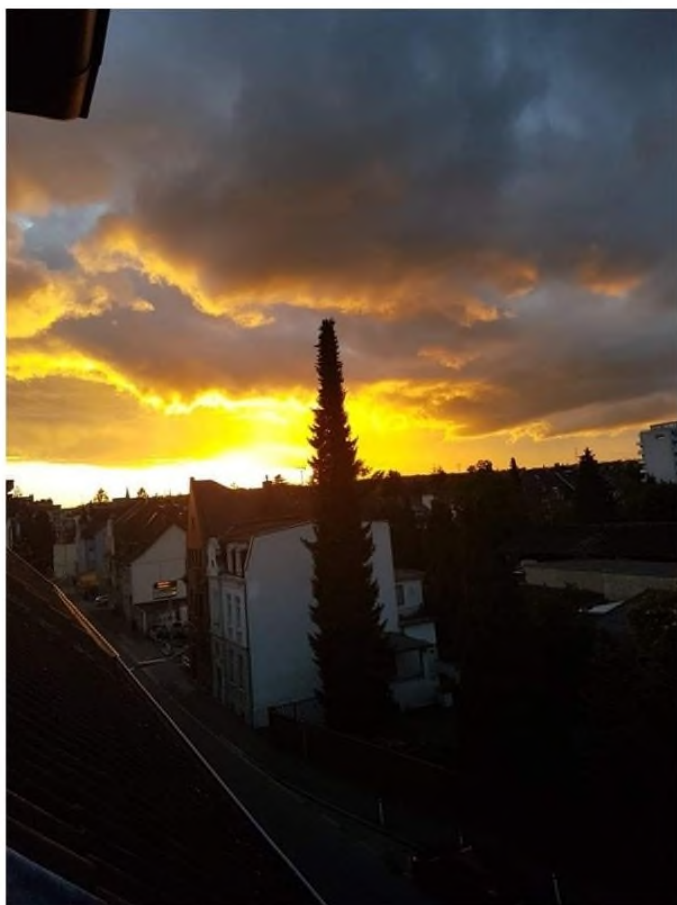
Gyerkó Enikő Emilia
Nagy Mózes Elméleti Líceum, Kézdivásárhely

Györkovács Zsanett
Nagy Mózes Elméleti Líceum, Kézdivásárhely

Hamar Rózália
Petőfi Sándor Általános Iskola, Kézdivásárhely

Ionescu Andreea
Cerehard BCS, Illyefalva

Ioniță Olivia – Letiția
Nagy Mózes Elméleti Líceum,
Kézdivásárhely

Józsa Jázminka
Simion Bărnuțiu Főgimnázium, Szilágysomlyó

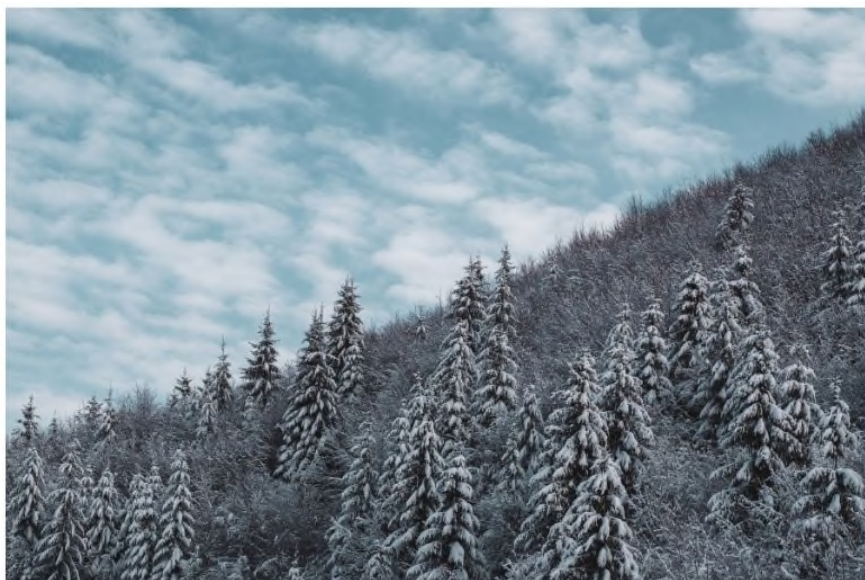

Józsa Noémi
Simion Bărnutiu Főgimnázium,
Szilágysomlyó

Kacsó Dávid-József
Elektromaros Technológiai Líceum,
Marosvásárhely

Kalányos László
Puskás Tivadar Technológiai Líceum,
Sepsiszentgyörgy

Kisfaludi Bence
Bányai János Műszaki Szakközépiskola,
Székelyudvarhely

Kiss Bence
Horváth János Elméleti Líceum,
Margitta

Köllő Emőke
Batthyány Ignác Technológiai Líceum,
Gyergyoszentmiklós

Kovács Tímea
Bányai János Technológiai Líceum,
Székelyudvarhely

Kozma Andrea
Márton Áron Főgimnázium, Csíkszereda

Lázár Orsolya
Dr. Palló Imre Művészeti Líceum,
Székelyudvarhely

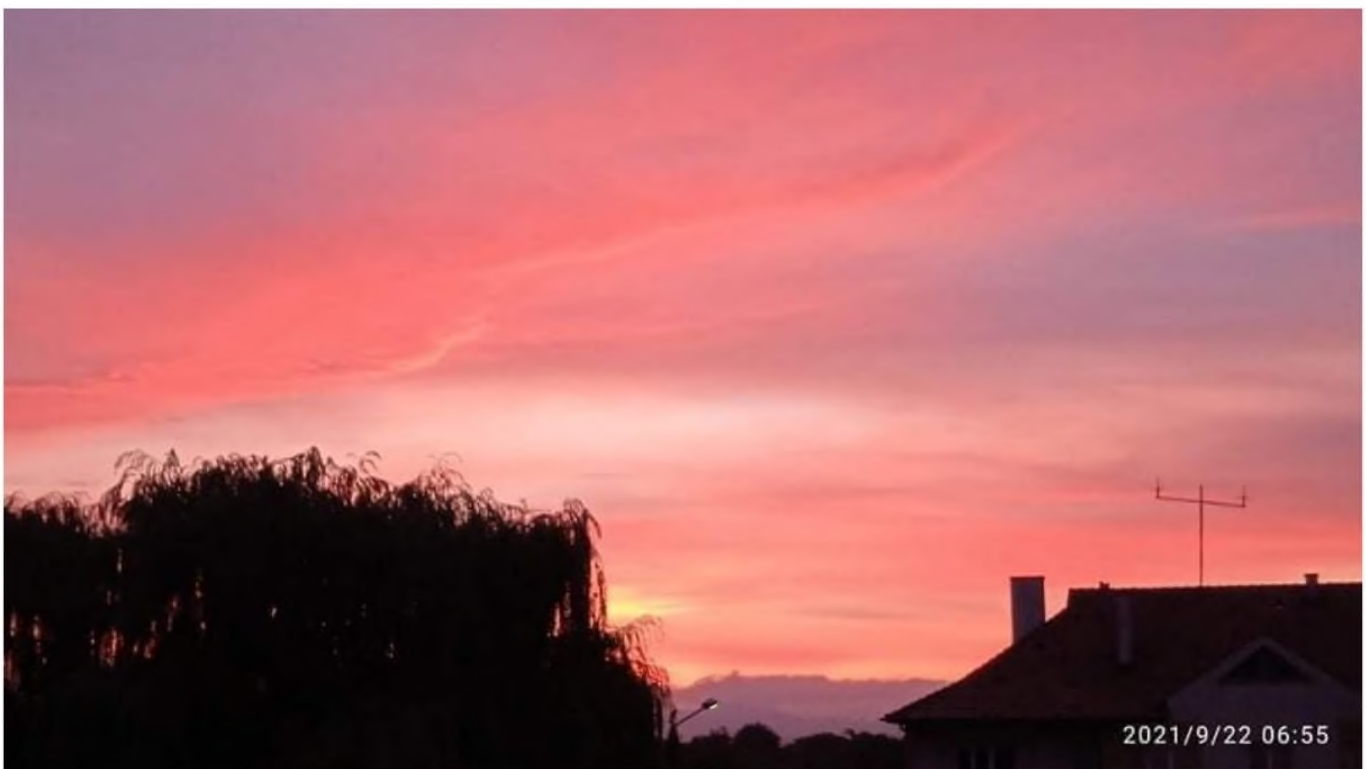

Lázár Otília
Dr. Palló Imre Művészeti Líceum,
Székelyudvarhely

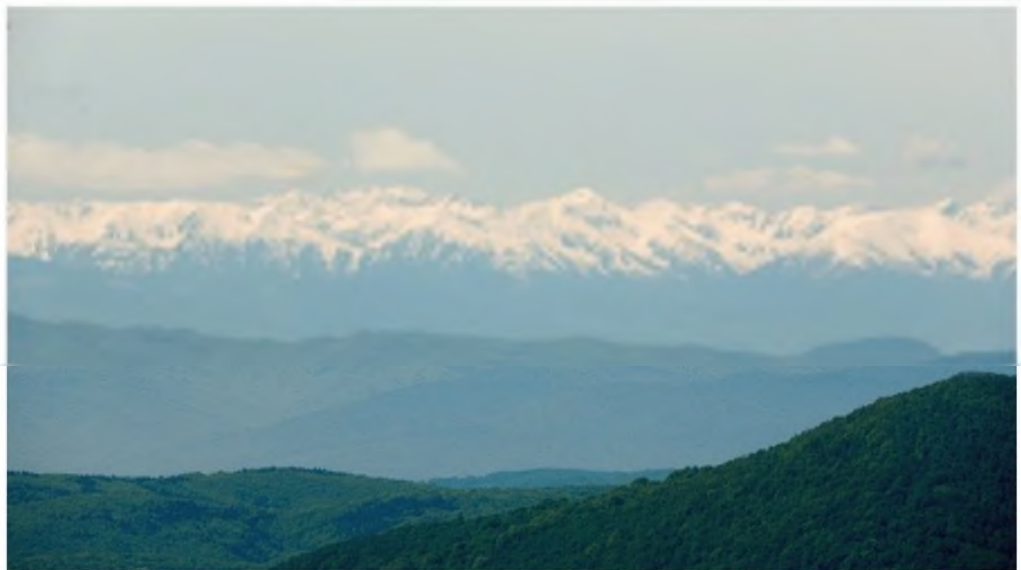

Majlát Erika Zengő
Molnár Józsiás Általános Iskola,
Kézdivásárhely

Máthé Botond
Nagy István Művészeti Liceum,
Csíkszereda

Mihalyko Zsanett
Kós Károly Technológiai Liceum,
Csíkszereda

Mike Orsolya
Nagy Mózes Elméleti Liceum, Kézdivásárhely

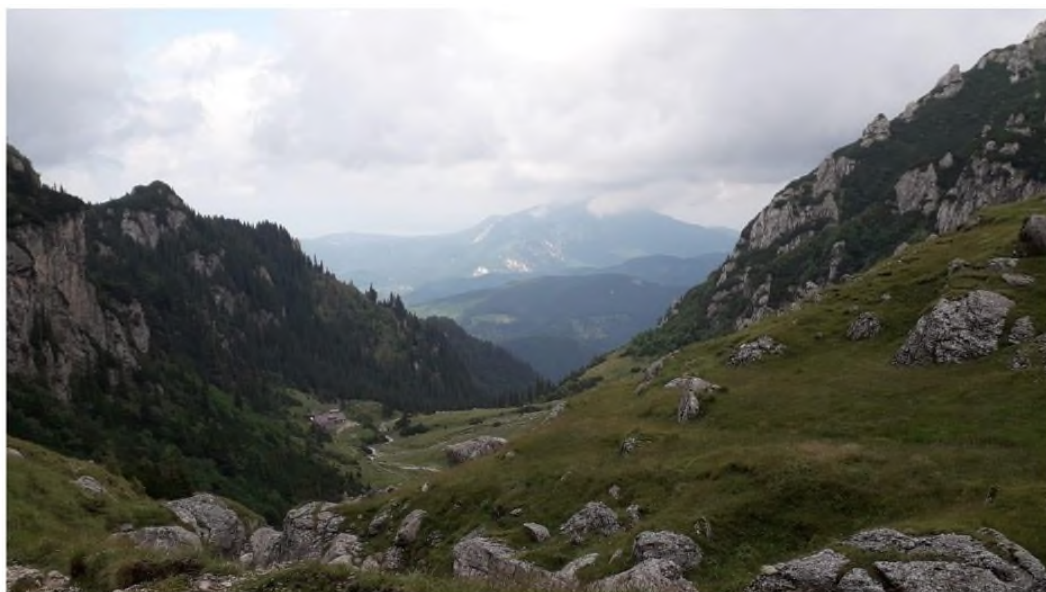
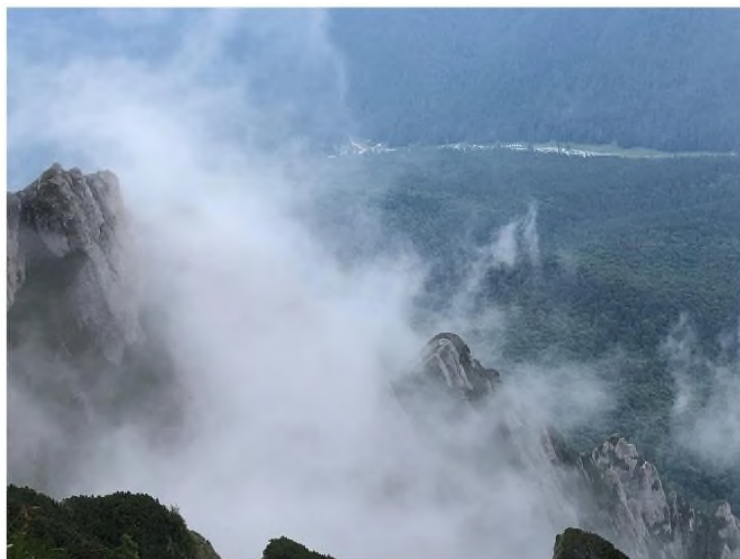
Miklós Tímea
Márton Áron Főgimnázium, Csíkszereda

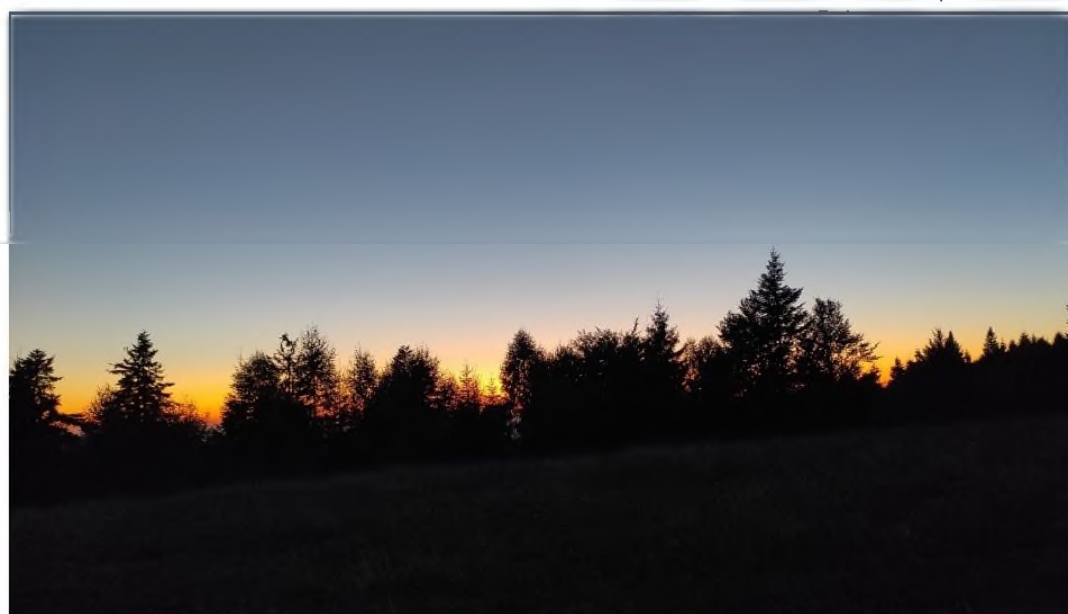
Molnár Ádám
Nagy Mózes Elméleti Líceum,
Kézdivásárhely

Molnár Zsuzsa
Nagy Mózes Elméleti Líceum,
Kézdivásárhely

Nagy Balázs
Kun Kocsárd Általános Iskola, Ozsdola

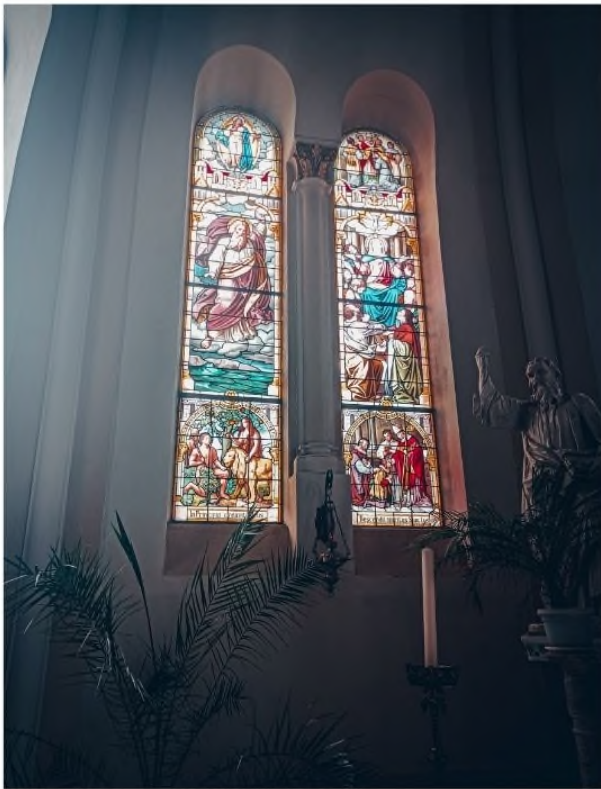

Németh István Dániel
Gheorghe Șincai Technológiai Líceum,
Marosvásárhely

Novelli Krisztián-Pál
Németh László Elméleti Líceum, Nagybánya

Opra Szende
Nagy Mózes Elméleti Líceum, Kézdivásárhely

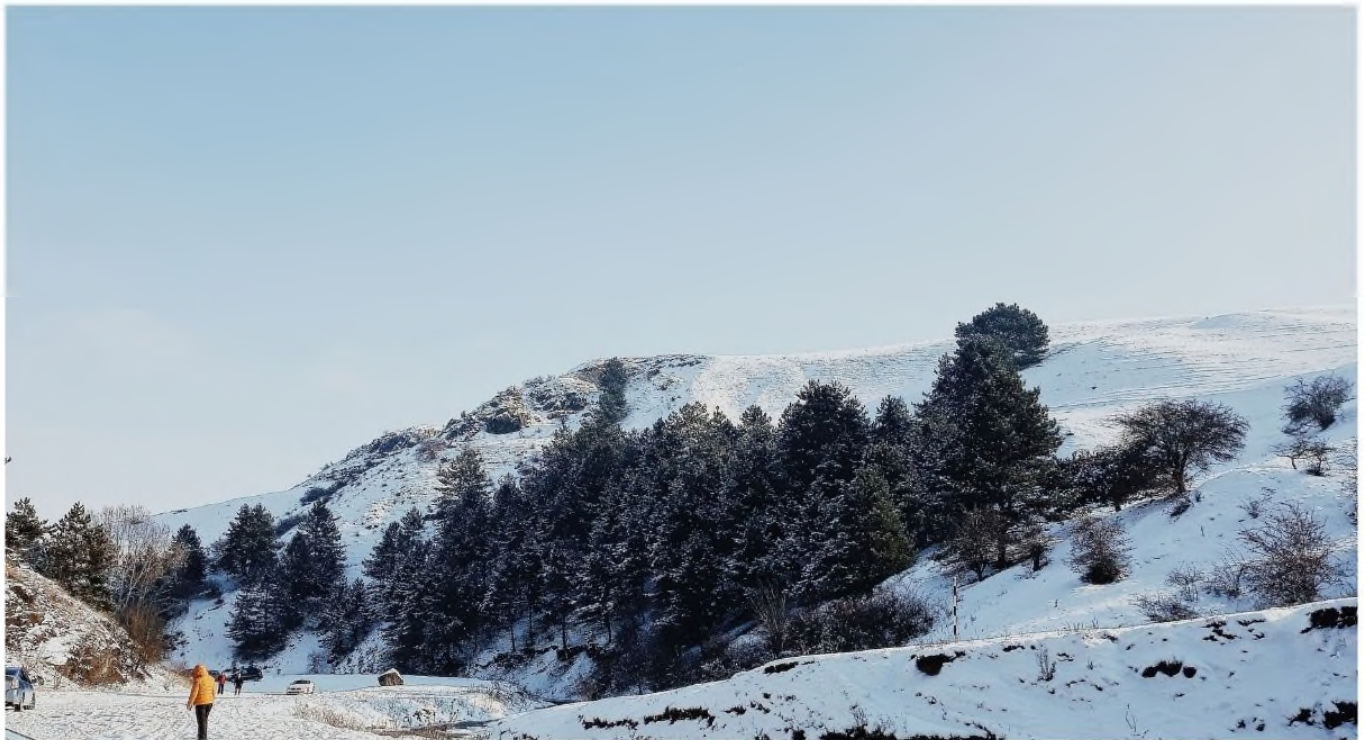
Ördög Zoltán
Nagy Mózes Elméleti Líceum,
Kézdivásárhely

Osváth Eszter-Ágnes
Elektromaros Technológiai Líceum,
Marosvásárhely

Pataki Rebeka
Református Kollégium, Kolozsvár

Pató Brigitta Pintyőke
Kölcsey Ferenc Főgimnázium,
Szatmárnémeti

Pénzes Tamás
Nagy Mózes Elméleti Líceum,
Kézdivásárhely

Péter-Jani Debóra

Octavian Goga Elméleti Líceum, Bánffyhuntyad

Sükösd György
Tamási Áron Gimnázium, Székelyudvarhely

Szabó Ákos Sándor

Gheorghe Sincai Pedagógiai Líceum, Zilah

Szabó Bernadett Kinga

Puskás Tivadar Technológiai Líceum, Sepsiszentgyörgy

Szabó Izabella

Református Wesselényi Kollégium, Zilah

Szabó Roland
Nagy Mózes Elméleti Líceum, Kézdivásárhely

Szatmári Viktória
Ady Endre Elméleti Líceum,
Nagyvárad

Székely Sára-Mária
Szegedi Karolina Iskola,
Szeged

Székely Tímea
Művészeti Líceum, Marosvásárhely

Sztanovcsák Réka
Csiky Gergely Főgimnázium, Arad

Tuzson Róbert
Nagy Mózes Elméleti Líceum, Kézdivásárhely

